

بل سره د شکلونو او همدارنگه د کسرونو په ورته والي / توپیر دې بحث وشي .
 - په دریم پړاو کې ښوونکي یوې ډلې ته دا سوالونه :

$$\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = ? \quad \frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = ? \quad \frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = ? \quad \frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = ?$$

وګوري چې حل یې کړي او بلې ډلې ته دا سوالونه :

$\frac{1}{4} \div \frac{1}{4} = ?$ ؟ $\frac{1}{4} \div \frac{1}{4} = ?$ ؟ $\frac{1}{4} \div \frac{1}{4} = ?$ ؟ وګوري چې حل یې کړي .
 په موضوع / مشابهتو او توپیرونو دې ځان ته وپوهوي . د دې پړاو په پای کې
 دې ښوونکي د نتیجې په ډول ووايي / تاکید وکړي چې : « که د یو کسر صورت
 او مخرج پرته له صفره په غین عدد ضرب یا وېر باندې تقسیم شي د هغه معادل کسر په لاس راځي » .

۱۰۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۰

عنوان : د تېر عنوان دوام .

هدف : زده کوونکي باید :

- د معادلو کسرونو سلسله په ستونو کې وښودلای شي .

د تدریس طریقه :

- ښوونکي دې د چمتو والي تر پړاو وروسته د ادرس د تېر درس په شان تدریس کړي .

- په دویم کې دې د « ۱۴۰ » مخ د « ● ● » برخې د $\frac{1}{4}$ د معادل کسرونو
 پر مثال کار وشي .

- په دریم پړاو کې دې پس ډلو باندې په پاتې سوالونو کار وشي .

۱۰۴ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۱

عنوان : د کسرونو اختصار (ساده) کول .

هدف : زده کوونکي باید :

- د کسرونو اختصار کول زده کړي .

د تدریس طریقه :

- ښوونکي دې د چمتو والي تر پړاو وروسته د ادرس د « ۱۰۱ » درسي پلان په شان
 تدریس کړي .

- په دویم پړاو کې د « ۱۴۱ » مخ په « ● » برخه تر د شکلونو لاندې د دویمې جملې تر
 پایه او په دریم پړاو کې دې په پاته برخه کار وشي .

* ښوونکي دې زده کوونکي وپوهي چې د يو کس اختصار هم د هاغه کس معادل کس ښيي .

۱۰۵- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۲

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدریس طریقه :
 — ښوونکي دې دالوست د چمتو والی تر پړاو وروسته د « ۱۰۲ » درسي پلان په شان تدریس کړي .
 — په دویم پړاو کې دې د « ۱۴۲ » مخ د « ●●● » برخې په « ۱ او ۲ » مثالونو او په دریم پړاو کې دې پر پاتې برخه کار وشی .

۱۰۶- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۳

عنوان : د کسرونو هم مخرجول د کوچني مشترک مضرب په مرسته

هدف : زده کوونکي بايد :

● د کوچني مشترک مضرب په مرسته کسرونه هم مخرج کړي .

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتو والی	— ښوونکي د لاندینو کسرونو ستونزه پر تورو تخته لیکي : $\frac{1}{4}$ د $\frac{1}{4}$ معادل کسرونه $\{ \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{4} \}$. $\frac{2}{5}$ د $\frac{2}{5}$ معادل کسرونه $\{ \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5}, \frac{2}{5} \}$. — له زده کوونکو څخه غواړي چې په وار سره نورې تخته ته ورشي او په معادل کسرونو سره ستونزه بشپړ کړي .	توره تخته
۲ پرمخ وړ کارکول	— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د درسي کتاب « ۱۴۳ » مخ له خپل څټنگ ملګرو سره ولولي او د کسرونو د مخرجولو په مضربونو کوچني مشترک مضرب او د کسرونو په هم مخرجولو دې ځانونه وپوهي . — زده کوونکي / ښوونکي په دې پړاو کې د دې مخ د « ۱۱ » کرښې تر پایه کار کوي .	کتاب

٢	<p>بنوونکی د کسرونو لاندې جوړې پر توره تخته لیکي .</p> <p>د $\frac{1}{4}$ او $\frac{3}{4}$ ، $\frac{5}{6}$ او $\frac{7}{8}$ ، $\frac{5}{9}$ او $\frac{7}{11}$.</p> <p>هرې دولې ته د کسرونو یوه یوه جوړه سپاري چې د کړ چني مشترک مضرپ په مرسته یې هم مخرجې کړي .</p>	<p>توره تخته</p> <p>کتابچه</p>
٤	<p>بنوونکی دوه دوه کسرونه پر توره تخته لیکي او له بیلا بیلو زده کوونکو څخه غواړي چې د کوچني مشترک مضرپ په مرسته هغه هم مخرجې کړي . لکه :</p> <p>$\frac{3}{4}$ او $\frac{5}{6}$ ، $\frac{1}{3}$ او $\frac{1}{4}$ او نور .</p> <p>کورنۍ کار : زده کوونکی دې لاندې کسرونه هم مخرجې کړي :</p> <p>(١) $\frac{3}{4}$ ، $\frac{4}{5}$</p> <p>(٢) $\frac{4}{5}$ ، $\frac{3}{4}$</p>	<p>لنډیز /</p> <p>ارزیابي</p>

١٠٧- درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ١٤٤</p> <p>عنوان : د تېر عنوان دوام</p>
<p>د تدریس طریقې :</p> <p>بنوونکی دې د چمتو والي تر پړاو وروسته ، د درس د « ١٠٥ » درسي پلان په شان تدریس کړي .</p> <p>په « ١٠٢ » پړاو کې د دې مخ پر « ٤ » سوال تر پایه کار وشي .</p> <p>په « ٣ » پړاو کې دې بنوونکی پخپله د زده کوونکو ډلوته یو یو سوال ورکړي چې د « ٢ » سوال په شان یې حل کړي .</p>

١٠٨- درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ١٤٥</p> <p>عنوان : د تېر عنوان دوام</p>
<p>د تدریس طریقې :</p> <p>بنوونکی دې د چمتو والي تر پړاو وروسته د درس د تېرو درسي پلانونو په شان تدریس کړي .</p>

— په دویم پړاو کې دې د «۱۴۵» مخ په دغه مثال $\frac{1}{8}$ ، $\frac{3}{10}$ او $\frac{4}{15}$ او په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو پر ډلو د دې مخ د پای پر لومړیو «۶» سوالونو (هر یې ډلې ته دوه دوه سوالونه) کار وشي .
 — ۷ ، ۸ او ۹ سوالونه دې کورنۍ کار وکړل شي .

۱۰۹- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۶
 عنوان : دهم مخرجه کسرونه جمع کول .
 هدف : زده کوونکي بايد :
 ● هم مخرجه کسرونه جمع کړای شي .

د تدریس طریقه :

— په دویم پړاو کې دې د «۱۴۶» مخ په «●» برخه اود $\frac{34}{78} + \frac{75}{78}$ پر مثال کار وشي .
 — بیا دې ښوونکي د نتیجې په ډول د چکات عبارت پر توره تخته وليکي/روښانه کړي .
 — په دریم پړاو کې دې د دې مخ د پای پر سوالونو کار وشي .
 — په خلوم پړاو کې ښوونکي لاندې سوالونه پر توره تخته ليکي اوله بېلابېلو زده کوونکو څخه غواړي چې حل یې کړي . $\frac{9}{13} + \frac{11}{13} = ?$ ، $\frac{17}{18} + \frac{13}{18} = ?$

۱۱۰- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۷
 عنوان : دهمو کسرونو جمع کول چې مخرجه نه یې توپیر لري .
 هدف : زده کوونکي بايد :
 ● بېل بېل مخرجه لرونکي کسرونه سره جمع کړلای شي .

د تدریس طریقه :

— ښوونکي دې د چمتو والي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسي پلان په رڼا کې تدریس کړي .
 — په دویم پړاو کې دې په «۱۴۷» مخ تر پایه کار وشي .
 — په دریم پړاو کې دې ښوونکي زده کوونکو ډلوته د موضوع په ارتباط یو یو سوال ورکړي چې پخپله یې حل کړي .

✱ د کسرو و هم مخرجول دي په « ۱۰۵ » درسي پلان کې وکتل شي .

۱۱۱ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۸

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دي د چمتوالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېر درس په شان تدريس کړي .
- په دويم پړاو کې دي په « ۱۴۸ » مخ کاروشي ؛ په دريم پړاو کې دي د زده کوونکو ټولو ته يو يو سوال ورکړ شي چې پخپله يې حل کړي .

۱۱۲ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۴۹

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دي د چمتوالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېر و دوو درسونو په شان تدريس کړي .

۱۱۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۰

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دي د چمتوالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدريس کړي .
- په دويم پړاو کې دي په « ۴ او ۹ » سوالونو کاروشي . په دريم پړاو کې دي لومړۍ ټولې ته « ۱، ۵ او ۱۰ » دويمې ټولې ته « ۲، ۶ او ۱۱ » درېيمې ټولې ته « ۳، ۷ او ۱۲ » سوالونه د حل کولو له پاره وسپارل شي . د « ۸ او ۱۳ » سوالونو څخه دي په څلورم پړاو کې د زده کوونکو د ارزيا بۍ له پاره کار واخيستل شي .

۱۱۴- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۱

عنوان : دستېر عنوان دوام .

هدف : زده کوونکي بايد :

- صحيح عدد لرونکي کسرونه (مخلوط کسرونه) جمع کړای شي .

د تدریس طریقہ :

— په لومړي پړاو کې ښوونکي لاندې کسرونه پر توره تخته لیکي اوله زده کوونکو څخه غواړي چې هغه کسرونه په ښه کړي چې د [۱] څخه لوی وي :

$$\frac{5}{6}, \frac{7}{8}, \frac{4}{5}, \frac{9}{11}, \frac{13}{8}, \frac{1}{5}$$

— په دویم پړاو کې دې زده کوونکي / ښوونکي د « ۱۵۱ » مخ په « ● » برخه کار وکړي اود پړاو په پای کې دې ښوونکي د غیر واجب کولو افاده پر توره تخته ولیکي / روښانه کړي .

— په دریم پړاو کې دې پر « ● ● » برخه کار وښي .

کورنۍ کار : ښوونکي دې لاندني سوالونه زده کوونکو ته پرتله تخته ولیکي چې په کور کې یې حل کړي :

$$5\frac{7}{8} + 4\frac{3}{5} = ? \quad 2\frac{3}{4} + 5\frac{7}{8} = ?$$

۱۱۵- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۵۲ - ۱۵۳

عنوان : د هم مخرجو کسرونو تفریقول .

هدف : زده کوونکي بايد :

- هم مخرجه کسرونه بېله بله (کوچنی له لوی څخه) تفریق کړای شي .

د تدریس طریقہ :

— په لومړي پړاو کې دې ښوونکي لاندني سوالونه پر توره تخته ولیکي او له بیل بیل زده کوونکي غواړي چې حل یې کړي :

$$2\frac{1}{4} + 2\frac{5}{4} = ? \quad 2\frac{3}{4} + 2\frac{1}{4} = ?$$

— ښوونکي دې تر لومړي پړاو وروسته ، د درس د « ۱۱۸ » درسي پلان په څېر تدریس کړي .

✱ دلته د جمعې د عملې پر ځای یوازې د تفریق عملیه سرته رسېږي .

— په دویم پړاو کې دې په « ۱۵۲ » مخ او په دریم پړاو کې دې د « ۱۵۳ » مخ په مثال او لومړیو شپږو سوالونو کار وښي .

د « ۸، ۷ » سوالونو څخه دې دارزيابۍ په پړاو کې اود « ۹ » سوال څخه دې دکورني کار له پاره کار واخيستل شي .

۱۱۶ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۵۲ - ۱۵۴

عنوان : د مختلف مخرجو کسرونو تفريقتول .

هدف : زده کوونکي بايد :

- د بېلابېلو مخرجونو لرونکي کسرونه يوله بله (کوچني له لوی څخه) تفريق کړای شي .

د تدريس طريقه :

- زده کوونکي/ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته په دويم پړاو کې د « ۱۵۳ » مخ په « • » برخه او په « ۱۵۴ » مخ تر $\left[\frac{1}{8} - \frac{1}{4} \right]$ سوال تر پايه دکوچني مشترک مضرب په مرسته کار وکړي .
- په درېيم پړاو کې دې ښوونکي پخپله د زده کوونکو د لورته يو يو سوال ورکړي چې حل يې کړي .

۱۱۷ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۴

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته د ادرس د تېر لوست په شان تدريس کړي .
- په دويم پړاو کې دې د « ۱۵۴ » مخ په مثال $\left[\frac{5}{4} - \frac{1}{4} = \frac{4}{4} \right]$ کاروشي او په درېيم پړاو کې دې د زده کوونکو د لورته يو يو سوال ورکړ شي چې پخپله يې حل کړي .

۱۱۸ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۵

عنوان : د تېر عنوان دوام

د تدریس طریقه :

— بنوونکی دې د چمتو والي ترپړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .

— په دویم پړاو کې دې د « ۱۵۵ » مخ د « ● ● ● » برخې په مثال او په ۳ پړاو کې د دې مخ پر لومړیو شپږو سوالونو کار وشي . له [۸ ، ۷] سوالونو څخه دې د اړتیا بڼې اوله [۱۰ ، ۹] سوالونو څخه دې د کورني کار له پاره استفاده وشي .

۱۱۹ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۶

عنوان : د مخلوط کسرونو تفریق

هدف : زده کوونکي باید :

● مخلوط کسرونه یوله بله تفریق کړای شي .

د تدریس طریقه :

— بنوونکی دې د چمتو والي ترپړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .

— په دویم پړاو کې د « ۱۵۶ » په ټول مخ باندې کار وشي ؛ په دریم پړاو کې دې بنوونکی د زده کوونکو د لوسته یویر سوال ورکړي چې حل یې کړي

۱۲۰ درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۵۷

عنوان : د تېرو عنوان دوام

د تدریس طریقه :

— بنوونکی دې د چمتو والي ترپړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .

— په دویم پړاو کې پر « ۲ او ۳ » مثالونو او په دریم پړاو کې دې د دې مخ پر پاتې برخه کار وشي .

۱۲۱ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۵۸ - ۱۵۹
 عنوان : د کسر نو ضربول .
 هدف : زده کوونکي باید :
 ● کسرونه ضرب کړای شي .

د تدریس طریقه :
 — په لومړي پړاو کې ښوونکی لاندې سوالونه پرتوړه تخته لیکي او بیل بیل زده کوونکي غواړي چې حل یې کړي :

$$\frac{7}{14} + \frac{11}{14} = ? \quad \frac{9}{17} - \frac{5}{17} = ?$$

 — پر دویم پړاو کې دې پر ۱۵۸ مخ او په دریم پړاو کې دې د ۱۵۹ مخ پر
 " ● ● ● برخه کار وشي .
 — په څلورم پړاو کې ښوونکی ددې سوالونو [$6 \times \frac{7}{8} = ?$] $9 \times \frac{2}{4} = ?$
 [$8 \times \frac{11}{3} = ?$] په ترڅ کې دې زده کوونکي ارزیا بي کړي .

۱۲۲ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۵۹ - ۱۶۰
 عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :
 — ښوونکی دې د چمتو والی تر پړاو وروسته ، د درس د " ۱۲۰ " درسي پلان په
 شان تدریس کړي .
 — د " ۱۵۹ " مخ په " ● ● ● " برخه دې په دویم پړاو کې او د " ۱۶۰ " مخ په
 " ● ● ● ● " برخه دې په دریم پړاو کې کار وشي .

۱۲۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۶۰
 عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :
 — ښوونکی دې د چمتو والی تر پړاو وروسته ، د درس د تېرو درسونو په
 شان تدریس کړي .
 — ښوونکی دې زده کوونکي په دې وپوهوي چې په مخلوط کسرونو کې دې

لومړۍ د غیروا جب کولو څخه کار واخلي او بیا دې پرې نورې عمليې سرته ورسوي .

۱۲۴- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۶۱- ۱۶۲
عنوان : د کسرونو تقسیمول .
هدف : زده کوونکي باید :
● کسرونه یو پر بل تقسیم کړای شي .

د تدریس طریقه :
— ښوونکي دې د چمتو والي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
— په دویم پړاو کې دې په « ۱۶۱ » مخ او په دریم پړاو کې دې د « ۱۶۲ » مخ په [۲۰۱ ، ۳۰۱] مثالونو کاروشي او هر گروپ ته دې یو یو بل سوال هم ورکړل شي .
* زده کوونکي باید په دې وپوهول شي چې د کسرونو په تقسیم کې لومړی کسریخپله لیکل کېږي ، بیا د تقسیم علامه په ضرب بدلېږي ، ورپسې دویم کسر معکوس (سرچپه) کېږي او بیا د ضرب عملیه سرته رسېږي .

۱۲۵- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۶۲- ۱۶۳
عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :
— ښوونکي دې دا درس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
— د « ۱۶۲ » مخ د [۲۰۱ او ۳۰۱] سوالونو څخه د چمتو والی [۵۰۴ او ۶۰۱] سوالونو څخه دې په دویم پړاو او د « ۱۶۳ » د [۸۰۷ ، ۹۰۱ ، ۱۰۰۱ او ۱۲۰۱] سوالونو څخه په دریم پړاو د [۱۳ ، ۱۴۰ ، ۱۵ او ۱۶] سوالونو څخه دې په څلورم پړاو او د [۱۷ ، ۱۸] سوالونو څخه دې د کورني کار له پاره کار واخیستل شي .

۱۲۶- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۶۳- ۱۶۴

پروسه آسانه کوي او ټولو زیاتره زده کوونکو ته په فعالیتونو کې د ونډې اخیستلو زمینه برابروي .

ګروپي کارونه د زده کوونکو جرئت زیاتوي ، په کار او فعالیت کې یې د محرومیت او کمزوري احساس له مینځه وړي ؛ زده کوونکي یو له بل سره ښه آشنا او ملګري کوي ؛ د همکاری روحیه یې بډایوي ؛ ټولنیز کار سره یې روږدي کوي ؛ د ډلې د مشرتابه له پاره یې په تدریس کې زیار ایستلو او د ښه سلوک غوره کولو ته هڅوي ؛ د هرې درسي ستونزې یې له مینځه وړي ، د زده کړې اود کار معیار ښه کوي / لوړوي ، زده کوونکي نظم او د سپلین سره کوي ؛ ذهن ته یې وده او انکشاف ورکوي ؛ ګډ تصمیم نیولو له پاره یې روزي ؛ سالم رقابت را مینځ ته کوي ؛ په کم وخت کې زیاته زده کړه او تجربه ورکوي .

ګروپي کارونه د ډول ډول هدفونو او ضرورتونو له مخې سرته رسېږي . که چېرې په ټولګي کې د زده کوونکو شمېر ډېر زیات او یا د پوهې او استعدادونو له مخې په کې ډېر زیات توپیر موجود وي ، نو ګروپي فعالیتونه او زده کړې ډېرې اغېزمنې څرګندېږي . د ګروپونو شمېر او ډلبندي د زده کوونکو د شمېر د کار د نوعیت ، درسي موضوع ، د زده کوونکو د استعدادونو او علایقو او همدارنګه د وخت په نظر کې نیولو سره تنظیمېږي . هر ګروپ یا ډلې ته بېل یا ورته کار ورکول کېږي . له تکرار زده کوونکو څخه د ګروپ مشران ټاکل کېږي چې خپلې ډلې په کار واچوي او هدفمنده لوري ته یې سوق کړي ؛ د ګروپ غړي په ګډه پر موضوع کار کوي ؛ بحث کوي ؛ نظر ورکوي ؛ توافق ته رسېږي ؛ تصمیم نیسي ؛ یا د داشتونه اخلي . بیا د ګروپ مشران د ټولګي په مخ کې خپل سر ته رسیدلی کار بیانوي / لولي / پر توره تخته لیکي ؛ نور ګروپونه پرې نظر ورکوي ؛ اصلاح صورت نیسي .

په دې توګه په کم وخت کې ټول زده کوونکي ډیر څه اوري ؛ وایي ؛ عملي کار او زده کړه کوي . کېدای شي چې د زده کړې ډله ییز فعالیتونه د لوړو په بېلابېلو شکلونو هم تنظیم شي .

اضافي مشقونه / تمرینونه ؛

تمرین هغه اضافي کار یا فعالیت دی چې د درسي موضوع د تکرار له پاره شرایط برابروي ؛ د زده کوونکو زده کړه تعمیوي ؛ پخوانۍ زده کړه او تجربه یې پیاوړې کوي ؛ پر درسي موضوع یې برلاسي کوي ؛ د قواعدو او اساساتو د تطبیقولو له پاره زمینه برابروي ؛ زده کوونکي د مستقلانه زده کړې او فکر کولو له پاره هڅوي خپله ځاني

عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقہ :

- بنوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ته دا درس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- * زده کوونکي دې ټول عبارتي سوالونه یوځل ولولي ، که په مفهوم یې نه پوهېدل ځانونه دې وپوهوي ، پریښتې دې وکړي .
- په دویم پړاو کې دې د " ۱۶۳ " مخ د " ●●● " برخې پر مثال او [۱] سوال کاروشي .
- په دریم پړاو کې دې د [۲ څخه تر ۷] سوالونو پورې کار واخیستل شي .
- د " ۱۶۴ " مخ د [۸ ، ۹] سوالونو څخه دې د ارزښتي او یا کورني کار له پاره کار واخیستل شي .

۱۲۷- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۶۵

عنوان : اعشار کسر

هدف : زده کوونکي باید :

- اعشار کسر وپېژني او په مفهوم یې پوه شي .

د تدریس طریقہ :

- په لومړي پړاو کې بنوونکي لاندني سوالونه پر توره تخته لیکي اوله بېلا بېلو زده کوونکو څخه غواړي چې مربوطه کسرونه یې ولیکي .
 - دیو شي لسمه برخه څنگه ښودله کېږي ؟
 - دیو شي دسې برخې نیایي څنگه ښودله کېږي ؟
 - دیو شي دشلې برخې نیایي څنگه ښودله کېږي ؟
 - * د بنوونکي له پان : $\frac{1}{4}$ ، $\frac{1}{3}$ ، $\frac{1}{2}$.
 - په دویم پړاو کې دې د " ۱۶۵ " مخ په " ● " برخه او په " ۳ " پړاو کې پر " ●● " برخه کار وشي .
 - په څلورم پړاو کې بنوونکي لاندې کسرونه پر توره تخته لیکي اوله زده کوونکو غواړي چې یو یو کسر ولولي او تر څنگ یې د اعشاریو غیر اعشار کلمه ولیکي :
- $$\frac{1945}{10000} , \frac{171}{256} , \frac{78}{95} , \frac{325}{1000} , \frac{74}{100} , \frac{3}{1}$$

۱۲۸- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۶۶

عنوان : اعشاري عدد .

هدف : زده کوونکي بايد :

● اعشاري عدد و پېژني او ويې ليکلاي شي .

د تدریس طریقه :

— بنوونکي دې د چمتوالی تر پړاو وروسته ، د درس د تېر درس په شان

تدریس کړي .

— په دویم پړاو کې دې د " ۱۶۶ " مخ په " ● " برخه او په دریم پړاو کې دې

پر " ● ● " برخه کار وشي .

* بنوونکي دې زده کوونکي په دې وپوهوي چې هر اعشاري کسر چې

صحيح عدد ولري ، هغه اعشاري عدد بلل کېږي .

۱۲۹- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۶۷

عنوان : د اعشار کسونو او اعشاري عددونو لوستل او لیکل .

هدف : زده کوونکي بايد :

● اعشار کسرونه او اعشاري عددونه ولوستلای او وليکلای شي .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې بنوونکي لاندې مقدارونه پرتوړه تخته لیکي اوله زده-

کوونکو څخه غواړي چې د هر یو عشر (لسمه برخه) پیدا کړي :

۶۰۰ منه ، ۱۰۰۰ منه ، ۲۵۰۰ منه

* د بنوونکي له پان : $\frac{1}{10} = ۰.۱$ منه ؛ $\frac{1}{100} = ۰.۰۱$ منه ؛ $\frac{1}{1000} = ۰.۰۰۱$ منه

— په دویم پړاو کې دې " ۱۶۷ " مخ پر " ● " برخه او د " ● ● " برخې پر

مثالونو او په دریم پړاو کې دې پر پاتې برخه کار وشي .

۱۳۰- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۶۸ - ۱۶۹

عنوان : د اعشار کسر خاصیتونه .

هدف : زده کوونکي بايد :

● دا عشار کسر خاصیتونه وپېژني .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې ښوونکی لاندې کسرونه پر توره تخته لیکي اوله بېلا بېلو زده کوونکو غواړي چې یو یو ورځني ولولي .
 $\frac{0}{42}$ ، $\frac{2}{3}$ ، $\frac{17}{25}$ ، $\frac{0}{471}$ ، $\frac{0}{125}$.

— په دویم پړاو کې دې په « ۱۶۸ » مخ کاروشي ؛ د متر ورکړل شوې اجزاي دې مقایسه شي . اجزاو په ارتباط دې زده کوونکي وپوهول شي .
 — په دریم پړاو کې دې په « ۱۶۹ » مخ کاروشي ، دا عشار کسر په خاصیتونو دې غور/بحث وشي ، د کسرونو د مساوي والي په مفهوم دې زده کوونکي وپوهول شي .

— په څلورم پړاو کې ښوونکی دې د کسرونو لاندنۍ جړه پر توره تخته ولیکي اوله زده کوونکو څخه دې د مساوي توب د دلیل پر بنسټه وکړي .
 $\frac{4}{5} = \frac{4}{50} = \frac{4}{500}$ او $\frac{0}{2} = \frac{0}{20} = \frac{5}{200}$.
 $\frac{0}{4500} = \frac{0}{450} = \frac{0}{45}$

۱۳۱ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۷۰

عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقه :

— ښوونکی دې د چمتو والي تر پړاو وروسته د ادرس د تېر درس د هدفونو او موضوع په نظر کې نیولو سره تدریس کړي . په دویم پړاو کې د « ۱۷۰ » مخ له « ●● » مشق په مثالونو او په دریم پړاو کې دې پر پاتې برخه کار وشي .

۱۳۲ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۷۱

عنوان : دا عشار کسرونو او اعشاري عددونو مقامي قیمتونه

هدف : زده کوونکي باید :

● دا عشار کسرونو او اعشاري عددونو مقامي قیمتونه وپېژني او وپي لیکي .

د تدریس طریقہ :

- په لومړي پړاو کې دې ښوونکي يوڅو عام کسرونه پر توره تخته وليکي چې زده کوونکي يې په اعشاري کسرونو وپلوي .
- په دويم پړاو کې دې په " ۱۷۱ " مخ کاروشي .
- په دريم پړاو کې دې زده کوونکي دوه ډلې شي ؛ د يوې ډلې زده کوونکي دې په نوبت سره يو عام کسر ووايي ، د بلې ډلې زده کوونکي دې هغه پر توره تخته وليکي ، په اعشاري کسريې وپلوي ، د يوې ډلې او مقامي قيمتونه يې وښيي .
- په څلورم پړاو کې دې د معمول په شان کاروشي .

۱۳۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۷۲

عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقہ :

- ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته د ادرس د تېر درسي پلان په شان تدریس کړي . په دويم پړاو کې پر $\frac{۶۲}{۲۵}$ او $\frac{۲۲}{۲۵}$ کسرونو د مثال په ډول کاروشي . پر پا تې کسرونو دې په دريم پړاو کې کاروشي .

۱۳۴ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۷۳

عنوان : د اعشار کسرونو مقایسه .

هدف : زده کوونکي بايد :

- اعشار کسرونه يوله بل سره د لوی والي او کوچنيوالي پراساس مقایسه کړاې شي .

د تدریس طریقہ :

- په لومړي پړاو کې دې ښوونکي له نوښت څخه کار واخلي .
- په دويم پړاو کې دې د " ۱۷۳ " مخ پر " ● " برخه کار وکړي او د کسرونو په مقایسه کولو سره دې زده کوونکو ته دا وښيي چې کوم کسرونه يوله بل څخه لږ يا ډېر چټک دي .
- په دريم پړاو کې دې په گروپونو کې په " ● " برخه کاروشي .
- په څلورم پړاو کې هم له معمول سره سم کاروشي .

۱۳۵ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۷۴

عنوان : د اعشاري عددونو مقايسه .

هدف : زده کوونکي بايد :

- اعشاري عددونه يوله بل سره د لوی والي او کوچني والي پر اساس مقايسه کړای شي .

د تدریس طريقه :

— ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو دويمه د ادرس د تېر درسي پلان په شات تدریس کړي .

— په دويم پړاو کې دې پر " ● برخه او په دريم پړاو کې دې پر " ● ● ● " برخو کار وشي .

● ښوونکي بايد زده کوونکي وپوهوي چې هغه اعشاري عددونه لوی دی چې صيغ عددونه يې تر نورو بل لوی وي .

۱۳۶ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۷۵ - ۱۷۶

عنوان : په اعشار کسر يا اعشاري عددو د عام کسر بدلول .

هدف : زده کوونکي بايد :

- عام کسر په اعشار کسر بدلول کړای شي .

د تدریس طريقه :

— په لومړي پړاو کې دې ښوونکي له نوښت څخه کار واخلي .

— په دويم پړاو کې دې پر " ۱۷۵ " مخ او د " ۱۷۶ " مخ پر لومړيو پنځو کسرونو کار وشي .

— په دريم پړاو کې دې ښوونکي زده کوونکو ته د دويم پړاو د مثالونو په شان گروهونو ته سوالونه ورکړي چې حل يې کړي .

— پر خلوم پړاو دې د معمول سره سم کار وشي .

۱۳۷ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۷۶ - ۱۷۷

عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقه:

— بنوونکی دې د چمتو والي تر پړاو وروسته ، په دویم پړاو کې دې لوست د « ۱۷۶ » له شپږمې کړنې (همدارنگه که وغواړي) څخه پیل اود « ۱۷۷ » مخ تر « ●●●● » برخې پورې دې دوام وکړي . په دریم پړاو کې دې لومړۍ د « ●●●● » برخې په مثال کاروشي او بیا پاتې سوالونه دې په گروپونو ویشل شي چې حل یې کړي . کورنۍ کار : که په « ۱۷۷ » مخ کې سوالونه نا حل پاتې شوي وي هغه دې کورنۍ وظیفه ورکړل شي .

۱۳۸- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۷۸ - ۱۷۹

عنوان : دا اعشار کسرونو او اعشاري عددونو جمع کول .

هدف : زده کوونکي باید :

● اعشار کسرونه او اعشاري عددونه جمع کړای شي .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې دې بنوونکي له نوښت څخه کار واخلي .

— په دویم پړاو کې دې پر « ۱۷۸ » مخ کاروشي .

— په دریم پړاو کې دې گروپونو ته د « ۱۷۹ » مخ د « ●●●● » برخې سوالونه ورکړل شي چې پخپله یې حل کړي .

— پر خپلوم پړاو دې د معمول سره سم کار وشي .

۱۳۹- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۷۹ - ۱۸۰

عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې دې بنوونکي له نوښت څخه کار واخلي .

— په دویم پړاو کې دې د « ۱۷۹ » مخ پر « ●●●● » برخه ترد « ۱۸۰ » مخ « ●●●●● » برخې پورې کاروشي .

— په دریم پړاو کې دې د « ۱۸۰ » مخ د « ●●●●● » برخې سوالونه اود دویم پړاو د مثالونو په شان یوڅو نور سوالونه گروپونو ته ورکړل شي چې حل یې کړي .

۱۴۰- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۸۱

عنوان : دا اعشار کسرونو او اعشاري عددونو تفریق .

هدف : زده کوونکي بايد :

● دا اعشار کسرونه او اعشاري عددونه تفریق کړاې شي

د تدریس طریقه :

— بنوونکي دې د چمتووالي ترپړاو وروسته ، په دویم پړاو کې دې په « ۱۸۱ » مخ کار وکړي .

* په دې ترڅ کې بنوونکي باید زده کوونکي وپوهوي چې دا اعشاري کسرونو او عددونو تفریق عیناً د صحیح عددونو د تفریق په شان دی ، یوازې دومن توپیر لري چې اعشاري عددونه باید دا اعشاري عددونو لاندې ، صحیح عددونه د صحیح عددونو لاندې او اعشاري نښه (،) دا اعشاري نښې لاندې ولیکل شي .
— په دویم پړاو کې دې د زده کوونکو د لوسته ورته سوالونه ورکړل شي چې حل یې کړي .

۱۴۱- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۲-۱۸۳

عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقه :

— د چمتووالي ترپړاو وروسته په دویم پړاو کې دې د « ۱۸۲-۱۸۳ » مخونو پر مثالونو مربوطو عبارتونو کار وکړي .

— په دویم پړاو کې دې په گروپونو کې د « ۱۸۲ او ۱۸۳ » مخونو پر سوالونو کار وکړي .

۱۴۲- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۴-۱۸۵

عنوان : دا اعشار کسرونو او اعشاري عددونو ضربول .

هدف : زده کوونکي بايد :

● اعشار کسرونه او اعشار عددونه ضرب کړاې شي .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې ښوونکي د « ۱۸۴ » مخ د جدولونو په شان چې برخې یې توري شوي نه وي ، پر توره تخته یو جدول رسموي ، یو یو داوطلب زده کوونکی غواړي چې په نوبت سره په کې لسمه برخه ، څلورلسمې برخې ، د څلورو لسمو برخو پنځه لسمې برخې په کې په نښه / توري کړي .

— په دویم پړاو کې په « ۱۸۴ » مخ کار کېږي ؛ د ښکلو جدولونه کټ مټ پر توره تخته رسمېږي اوله زده کوونکو څخه په نوبت سره غوښتنه کېږي چې د تورو شويو برخو کسرونه په اعشاري کسرونو و ښيي / وليکي او بیا له ځینو نورو زده کوونکو څخه غوښتنه کېږي چې د همدې مخ د ضرب سوالونه حل کړي .

— په دریم پړاو کې لکه د دویم پړاو په شان پر جدولونو او کسرونو کار کېږي او یو څو نور د ضرب سوالونه ورکول کېږي چې زده کوونکي یې حل کړي .

— په څلورم پړاو کې ښوونکي د اعشاري کسرونو لاندې سوالونه پر توره تخته لیکي چې زده کوونکي یې حل کړي :

$$0.16 \times 0.5 = ? \quad 0.18 \times 0.4 = ? \quad 0.19 \times 0.4 = ? \quad 0.16 \times 0.2 = ?$$

۱۴۳- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۶-۱۸۷

عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې دې ښوونکي له نوبت څخه کار واخلي .

— په دویم پړاو کې دې پر زده کوونکو د « ۱۸۶ او ۱۸۷ » مخونه ولوستل شي . بیا دې د دې دواړو مخونو پر مثالونو کار و شي .

— په دریم پړاو کې دې گروپونو ته دنده ورکړل شي چې دواړو د دې مخونو سوالونه حل کړي .

— پر څلورم پړاو دې د معمول سره سم کار و شي .

۱۴۴- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۶-۱۸۷

عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

— ښوونکي دې زده کوونکي په دې وپوهوي چې د اعشاري کسرونو په ضرب کې

لومړۍ د مضروب او مضروب فيه / اعشاري رقمونه له ښې خوا څخه کيښې خواته
 وشمایل شي او بیا دې په حاصل ضرب کې له ښې خوا څخه کيښې خواته هاغومره
 عددونه بیل کړي او اعشاري علامه (.) دې کېښې دي.

۱۴۵ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۸ - ۱۸۹
 عنوان : دا اعشاري کسرونو او اعشاري عددونو تقسیمول .
 هدف : زده کوونکي باید :
 ● دا اعشاري کسرونو او اعشاري عددونو تقسیم زده کړي .

د تدریس طریقه :
 — په لومړي پړاو کې ښوونکي د ۱۰۰۰۰ عدد پر توره تخته لیکي ؛ له یوه
 زده کوونکي څخه غواړي چې لسمه برخه یې پیدا کړي . بیا له بل زده کوونکي
 څخه غواړي چې د نهموې حاصل نیمایي پیدا کړي .
 — په دویم پړاو کې د « ۱۸۸ » مخ او د « ۱۸۹ » مخ تر دغه مثال : $۳۲۵ \div ۰.۲۵ = ؟$
 پورې کار وشي .
 — په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو گروهونو ته د مثالونو په شان ورته سوالونه
 ورکړ شي چې حل یې کړي .
 — پر څلورم پړاو دې د معمول سره سم کار وشي .

۱۴۶ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۸۹ - ۱۹۰
 عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :
 — ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ، د درس د تېر درس په شان
 تدریس کړي .
 — په دویم پړاو کې دې د « ۱۸۹ » مخ په پاټه برخه ۱ و « ۱۹۰ » مخ
 کار وشي .
 — په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو گروهونو ته ورته سوالونه ورکړ
 شي چې حل یې کړي .

۱۴۲- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۱ - ۱۹۲
عنوان : د تېري موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدريس کړي .
- په دويم پړاو کې دې په « ۱۹۱ » مخ او په دريم پړاو کې دې په گروپونو کې د « ۱۹۲ » مخ پر لومړي شپږ و سوالونو کار وشي .

۱۴۸- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۲ - ۱۹۳
عنوان : د تېري موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

- د چمتووالي تر پړاو وروسته ، په دويم پړاو کې دې پر توره تخته د « ۱۹۲ » مخ پر دوو لومړيو عبارتو سوالونو کار وشي .
- په دويم پړاو کې دې په گروپونو کې د « ۱۹۲ » مخ پر پاتې سوالونو او د « ۱۹۳ » مخ پر تولو سوالونو کار وشي .

۱۴۹- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۴ - ۱۹۵
عنوان : په واقعي يا غير واقعي عام کسرونو باندې د اعشار کسر او يا اعشاري عدد بدلول .
هدف : زده کوونکي بايد :
● اعشار کسر او اعشاري عدد په واقعي يا غير واقعي عام کسر بدل کړاې شي .

د تدريس طريقه :

- په لومړي پړاو کې دې ښوونکي له نوښت څخه کار واخلي .
- په دويم پړاو کې دې د « ۱۹۴ » مخ په « ● » او « ●●●● » برخو او د « ۱۹۵ » مخ « ●●●● » برخې پري کار وشي .
- په دريم پړاو کې دې په گروپونو کې د « ۱۹۴ » مخ په « ●● » برخه کار وشي .
- پر څلورم پړاو دې له معمول سره سم کار وشي .

استعدادونه او توانمندی یې په ډاگه کوي. همدارنگه زده کړونکس هغه طریقې تقویه کوي چې پخپله څنگه زده کړه وکړي او بېلابېل پرابلمونه څنگه په صحیح توگه حل کړي.

ښوونکی دې هڅه وکړي چې زده کوونکو ته داسې تمرینونه ورکړي چې په لومړي قدم کې د ورځني لوست او په دویم قدم کې تېر لوستونو سره نږدې اړیکې ولري؛ هغه تقویه کړي؛ د کمزورو زده کوونکو ستونزې لري کړي، موضوع او مسئلې ورته روښانه کړي؛ په دویم قدم کې د راتلونکو لوستونو د تدریس او زده کړې له پاره آسانتیا وې برابرې کړي. په دې پړاو کې د هغو معلوماتو او مهارتونو د ودې په اړوند مشخص پلان جوړېږي او تطبیقېږي چې د درس په مقصدونو کې شامل او زده کونکي ورته اړوي.

همدارنگه داسې تمرینونه برابرېږي چې زده کوونکو د چاپیریال سره سمون وځوري او د ورځني ژوند سره یې عملاً مرسته وکولای شي. که چېرې موضوع او هدف ته رسېدل گران و، نو ښوونکی دې تمرینونه په څو قدمونو ووېشي او مرحله په مرحله دې داسې آسانتیا وې برابرې کړي چې زده کوونکو ته د ورپسې تمرین حلول آسانه شي.

څلورم: لنډیز/ ارزيايي

د تدریس څلورم او وروستی پړاو دی، په دې پړاو کې چې په کې د روان درسي ساعت د درس د لنډیز بیانول، تکرار او ارزيايي صورت نیسي، دالاندې مرحلې او فعالیتونه شاملېدلای شي:

پریو څو زده کوونکو د مفهومونو یا قاعدو تشریح کول، د کار د طریقو بیانول، یو څو سوالونه حلول، پوښتنو ته ځوابونه ورکول، په ورځني ژوند کې د موضوع تطبیقي جنبه روښانه کول.

په دې پړاو کې له یوې خوا پخپله زده کوونکي دخپلې زده کړې/پرمختگ له څرنگوالي څخه ډاډمن کېږي، تشریق کېږي، دخپل ځاني باور روحیه یې پیاوړې کېږي او اوله بلې خوا ښوونکی هم یو ځل بیا ډاډمن کېږي چې زده کوونکو یې څومره زده کړه (پرمختگ) کړی یا څه کمی یا نیمگړتیا وې لري چې په راتلونکي درسي ورځ یا پلان کې یې په نظر کې ونیسي.

البته که ښوونکي لازم وگڼي، د دې پړاو په پای کې زده کوونکو ته داسې کورنۍ کار ورکوي چې له یوې خوا د ورځني موضوع سره سیده اړیکې ولري او له بلې خوا د سرته رسولو توان او وخت یې ولري. د دې لارښود د لنډیز له پاره په زیاترو درسي پلانونو کې د ځینو درسي پړاوونو یادولې او تشریح څخه ډډه شوې ده؛ ښوونکی دې نالیکل شوي پړاوونه په خپل نوبت پرمخ بوزي.

۱۵۰- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۹۵
عنوان : د تېري موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

— زده کوونکي / ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ، په دويم پړاو کې د دې
مخ پر مثال : $۴/۵ = ؟$ او په دريم پړاو کې په گروپونو کې پر وروستيو اثر
سوالونو کار وکړي .

۱۵۱- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۶ - ۱۹۷

عنوان : نسبت .

هدفونه : زده کوونکي به :

- په يو نسبت کې دوو عددونو توپير وکړي شي .
- دوو عددونو نسبت د (:) او (—) د ښودلو په کارولو ښودلای شي .

د تدريس طريقه :

— په لومړي پړاو کې ښوونکي لاندې شکلونه پر توره تخته رسموي ؛ له زده کوونکو
څخه غواړي چې مقابل شيان سره مقايسه کړي او ووايي چې کوم يې تر بل/نور
څخه لنډ يا ډېر دی .

* د ښوونکي له پاره مثال :

- دهلکانو شمېر تر منږ لنډ دی . يا دهلکانو شمېر د منډ په نسبت لنډ دی .
- دهلکانو شمېر د ډوډک په نسبت زيات دی . يا دهلکانو شمېر د ډوډک په نسبت زيات دی .
- په دويم پړاو کې د " ۱۹۶ " مخ په " ● " برخه کار کېږي .

— په دریم پړاو کې پر " ● ● " برخه ترد " ۱۹۷ " مخ " ● ● ● " برخې پورې کار کېږي،
 زده کوونکي پر دوو ډلو ویشل کېږي چې د نسبت اړونده سوالونه حل کړي.
 — پر څلورم پړاو له معمول سره سم کار کېږي.

۱۵۲- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۷- ۱۹۸
 عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې ښوونکي لاندې مساوات پر توره تخته لیکي :
 یو کال = ۱۲ میاشتې ، یو کال = ۵۲ هفتې ، له یوه زده کوونکي څخه غواړي
 چې د کال نسبت د میاشتو او هفتو سره جلا جلا ولیکي .
 — په دویم پړاو کې دې د " ۱۹۷ " مخ پر " ● ● ● " برخه او په دریم پړاو کې د
 " ۱۹۸ " مخ پر " ● ● ● ● " او " ● ● ● ● ● " برخو کار وشي .

۱۵۳- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۹۸- ۱۹۹
 عنوان : معادل (مساوي) نسبتونه .
 هدفونه : زده کوونکي به :

- په معادلو کسرونو کې د دوو مساوي شیانو نسبتونه وښودلای شي .
- د داسې شیانو نسبتونه وښودلای شي چې شمېر یې یو تر بل توپیر لري .

د تدریس طریقه :

— ښوونکي دې تر لومړي پړاو وروسته ، په دویم پړاو کې د " ۱۹۸ " مخ په " ● ● ● " برخه ترد " ۱۹۹ " مخ " ● ● ● " برخې پورې او په دریم پړاو کې دې د " ۱۹۹ " مخ په پاتې برخه کار وکړي .

۱۵۴- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۰
 عنوان : غیر معادل (غیر مساوي) نسبتونه .
 هدفونه : زده کوونکي باید :

- غیر معادل نسبتونه و پېژني .
- د معادل او غیر معادل نسبتونو توپیر پیدا کړای شي .

د تدریس طریقه :

- ښوونکی دې تر لومړي پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې پر " ● " برخه او په دریم پړاو کې دې پر " ● ● " برخه کار وښي .

۱۵۵- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۱
عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

- ښوونکی دې تر لومړي پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې د " ● ● ● " برخې پر لومړي دریو سوالونو / شکلونو او " ۱ " عبارتي سوال کار وښي .
- په دریم پړاو کې دې د دې مخ په پاتې برخو / سوالونو کار وښي . که وخت زیات و خو نود ورته سوالونه دې هم زده کوونکو ته ورکړل شي چې حل یې کړي .

۱۵۶- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۲
موضوع : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

- ښوونکی دې تر لومړي پړاو وروسته د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې د دې مخ په " ۳ " عبارتي سوال او " ● ● ● ● " پر دوو لومړیو تشو کورونو / سوالونو کار وښي ؛ په دریم پړاو کې دې د دې مخ په پاتې سوالونو کار وښي .

۱۵۸- درسي پلان

د کتاب - خونه : ۲۰۴ - ۲۰۵
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

- د تدريس طريقه :
- ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېر درسي پلان په شان تدريس کړي .
 - په دويم پړاو کې دې پر " ۲۰۴ " مخ کار وشي .
 - په دويم پړاو کې دې د " ۲۰۵ " مخ پر مثال تر نوي عنوان پورې کار وکړي او همداراز د مثال په شان خونړي اضافي سوالونه دې گروپونو ته ورکړل شي چې حل يې کړي .

۱۵۹- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۵
عنوان : د تناسب طرفين او وسطين .

- هدفونه : زده کوونکي به :
- د تناسب طرفين او وسطين عددونه وپېژني او د رياضي په عمليوکې ورڅخه کار واخيستلای شي .
 - په دې وپوهېږي چې د طرفينو او وسطينو د ضرب حاصلونه سره مساوي وي .

د تدريس طريقه :

- ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېر درس په شان تدريس کړي .
- په دويم پړاو کې دې ښوونکي پر " ۲۰۵ " مخ کار وکړي او زده کوونکو ته دې په يوه تناسب کې د دوو مساوي نسبتونو ليکل او د نسبتونو او تناسب نښې ورزده کړي .
- په دويم پړاو کې دې ښوونکي د زده کوونکو د لورته جوړه يي نسبتونه ورکړي چې لومړي يې د تناسب په شکل وليکي ؛ طرفين او وسطين يې معلوم کړي ؛ وگوري چې د طرفينو او وسطينو د ضرب حاصلونه سره مساوي دي که نه .

۱۶۰- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۶
عنوان : د تېرو درس دوام .

د تدریس طریقه :
- ښوونکی دې د چمتووالي تر پړاو وروسته دا درس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې د " ۲۰۶ " مخ په چوکاټ او د دواړو مثالونو کار وشی .
- په دریم پړاو کې دې پر دلو باندې په ۳ ، ۴ ، ۵ ، ۶ ، ۷ او څو نورو سوالونو کار وشی .

۱۶۱- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۷
عنوان : د صحیح تناسب معلومول .

د تدریس طریقه :
- ښوونکی دې د چمتووالي تر پړاو وروسته دا درس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې په " ۲۰۷ " مخ کار وشی .
- په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو د لوسته د دې مخ د مثالونو په شان څو سوالونه ورکړل شي چې پخپله یې حل کړي .

۱۶۲- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۸
عنوان : د تېرو موضوع دوام .

د تدریس طریقه :
- ښوونکی دې د چمتووالي تر پړاو وروسته دا درس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې د " ۲۰۸ " مخ پر لومړیو دریو سوالونو او په دریم پړاو کې دې د دې مخ په پاتې او څو نورو اضافي سوالونو کار وشی .

۱۶۳- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۰۹
عنوان : د تېرې موضوع دوام (عبارتي سوالونه) .

- د تدريس طريقه :
- بنوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته د ادرس د تېرو درسي پلانونو په شان تدريس کړي .
 - په دويم اړکي دې پر لومړيو دريو (۳، ۲، ۱) سوالونو او په دريم پړاو کې دې په پاتې سوالونو باندې په گروپي بڼه کار وکړي .

۱۶۴- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۲۱۱ - ۲۱۰

عنوان : فيصد .

هدفونه : زده کړونکي به :

- د فيصد په مفهوم پوه شي .
- هغه کسرونه وپېژني چې فيصد ښيي .
- په برخني ژوند کې له فيصدي محاسبې څخه کار واخيستلای شي .

د تدريس طريقه :

- په لومړي پړاو کې بنوونکي دغه کسرونه ۲۵ / ۵۰ ، ۴۵ / ۶۳ ، پر توره تخته يو تریبل لاندې ليکي اوله زده کوونکو څخه په نوبت غوښتنه کوي چې يو پر عام کسر واړوي او ووايي چې لاس ته راغلي کسرونه د سلو برخي دي .

* د بنوونکي له پاره مثال : $۲۵ = \frac{۲۵}{۱۰۰} =$ د سلو پنځه ویشتمه برخه .

- په دويم پړاو کې دې پر " ۲۱۰ " مخ کار ووشي .
- په دريم پړاو کې دې پر توره تخته د " ۲۱۱ " مخ د " ●● " برخي مثال حل شي او بيا دې په گروپونو کې د همدې برخي په پاتې سوالونو کار ووشي .
- په څلورم پړاو کې دې بنوونکي لاندې کسرونه پر توره تخته وليکي اوله زده - کوونکو څخه دې وغواړي چې د دې کسرونو فيصدي پيدا کړي .

۴۵ / ۲۷ ، ۵۹ / ۱۰۰ ، ۲۳ / ۱۰۰

۱۶۵- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱۱
عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدريس طريقه :

— زده کوونکي/ښوونکي دې د چمتوالي تر پړاو وروسته ، په دويم پړاو کې د « ۲۱۱ » مخ پر « ۲۱۲ » برخه کار وکړي ؛ په دريم پړاو کې دې د زده کوونکو د لوسته د همدغي « ۲۱۳ » برخې د تمرين په شان نور مشقونه وکړي چې ورباندې کار وکړي او خپل بې کړي .

۱۶۶- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱۲
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

— زده کوونکي/ښوونکي دې د چمتوالي تر پړاو وروسته ؛ په دويم پړاو کې پر « ۲۱۲ » مخ کار وکړي .
— په دريم پړاو کې دې ښوونکي د « ۱- مثال » د عبارتې سوالونو په شان هرې پلې ته دوه دوه سوالونه وکړي چې حل يې کړي .
* ښوونکي بايد زده کوونکي وپېژني چې د يو کس د فيصدي د معلومولو لپاره بايد د کس صورت او مخرچ په داسې عدد کې ضرب شي چې د کس مخرچ ۱۰۰ شي .

۱۶۷- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱۳
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

— ښوونکي دې د چمتوالي تر پړاو وروسته په دويم پړاو کې دې د « ۲۱۳ » مخ پر « ۲- مثال او ۴- مثال » کار وکړي . په دريم پړاو کې دې پر ګروپونو باندې د « ۳- مثال او ۴- مثال » پر سوالونو او نور ورته نورو سوالونو کار وکړي .

۱۶۸- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱۴
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

— ښوونکي دې د چمتوالي تر پړاو وروسته په دويم پړاو کې د «●●●●●» برخې پر مثالونو $\frac{75}{100} = \frac{3}{4}$ يا 75% او $75\% = \frac{75}{100}$ کار وکړي او په دريم پړاو کې دې ددې برخې پر پاتې سوالونو گروپي کارونه وشي .

۱۶۹- درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱۴
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدريس طريقه :

— ښوونکي دې د چمتوالي تر پړاو وروسته په دويم پړاو کې د «۲۱۴» مخ د «●●●●●» برخې پر «۱ او ۲» عبارتې سوالونو کار وکړي او په دريم پړاو کې دې گروپونو ته «۳ او ۴» عبارتې سوالونه او څو نور ورته عبارتې سوالونه ورکړي چې حل يې کړي .

کورنی کار :

ښوونکي بايد متوجه اوسي چې کورنی کار بايد يوازې او يوازې د زده کوونکو د مشغول ساتلو له پاره نه بلکې بايد بامفهومه وي ؛ استعدادونو ، فکر کولو او ټاکلومهارتونو ته وده ورکړي ؛ د موضوعگانو داغېزمن تکرار ، بيا يادونې اود زده کړې د تطبيق له پاره زمينه برابره کړي .

که چېرې زده کوونکي د استعدادونو او سوابقو له مخې د لېندي شي او بيا هرې ډلې ته د هغو له سويې اوزده کړې له اړتياوسره سم کورني کارونه ورکړي شي ، دا کار د هغو په هڅونه اوزده کړه کې ډېرگټور تمامېږي .

زده کوونکو ته د کورني کارونو د ورکولو په برخه کې بايد د هر ټولگي د ټولو مضمونونو ښوونکي (د سر ښوونکي په شمول) هره ورځ يا اونۍ په اونۍ او يا مياشت په مياشت سره کښېني ، سره مشوره وکړي او پلانونه برابرکړي چې کوم ښوونکي يا په کومو مضمونونو او کومو ورځوکې بايد واريه وار اود اړتيا سره سم زده کوونکو ته کورني کارونه ورکړي . ترڅو داسې ونه شي چې په يوه ورځ کې يا هره ورځ ټول ښوونکي زده کوونکو ته داسې کورني کارونه ورکړي چې له وسه يې بهر وي اود سرته رسولو توان يې ونه لري . ښوونکي بايد د نورو ښوونکو تر مشورې وروسته هغه کورني کارونه چې د زده کوونکو له پاره يې اغېزمن بولي په خپلو درسي پلانونو کې يو يو وليکي ترڅو د اړتيا سره سم د درسي ساعت په پای کې يې زده کوونکو ته وړاندې کړي .

د کورني کارونو تر سرته رسولو وروسته هر زده کوونکي بايد حتماً پخپل پرمختگ او نيمگړتياو وړاندې وپوهول شي . د ښوونکي له خوا په کتابچوکې / د کاغذ په پاڼوکې کورکورانه چک مارک (✓) لگول يا د ځينو تحسيني کلمو (آفرين ، ډېر ښه ، ...) ليکل د کورني کار ارزښت ټيټوي .

دې له پاره چې د کورني کار په کتلو کې ښوونکي اوزده کوونکو زيات وخت ضايع نه شي ، نوښه داده چې ښوونکي هره ورځ نوبت په نوبت د څو (۲-۴ تنو) زده کوونکو کورنی کار د قيق چک کړي ، اصلاح کړي او پخپله کتابچه کې له ځان سره يادداشت کړي . بيا کورنی کار دې هغه زده کوونکي پر توره تخته وليکي / ولولي / عملي کړي چې له نورو څخه يې ښه او صحيح سرته رسولی وي . پاتې زده کوونکي دې د هغه له مخې خپل کورني کارونه اصلاح کړي . په دې اوډون له يوې خوا وخت سپما کېږي اوله بلې خوا ټول زده کوونکي د خپلو کورنيو کارونو په څرنگوالي پوهېږي . که ماشومانو په کورنی کې څوک تعليم ونه لري ، ښوونکي دې ماشوم ته

داسې کورنۍ کار ورته کسپي چې د پلار، مور يا نورو خپلوانو مرستو ته اړ وي او هغه نه شي تر لاسه کولای . همدارنگه که زده کوونکو دکورنيو اقتصادي وضعه بڼه نه وي ، داسې کورني کارونه دې ورته کړل شي چې د اضافي شيانو داخيستلو مصرف و غواړي او زده کوونکو له توان څخه پوره نه وي . همداراز که موضوع نوې او دکورني ژوند له پاره يې ډېره ارزښتمنده وي ، ښوونکي دې له زده کوونکو څخه و غواړي چې په کور کې دې هم دغه موضوع دکور نوروغړ ته ولولي / واړوي .

يادونه :

پام دې وشي ترڅو چې هر درسي پړاو په اغېزمنه توگه تدريس او تطبيق شوی نه وي ، ښوونکي دې بل پړاو ته ژر داخل نه شي . ښوونکي دې دهرې ورځې دلوست اندازه د جملو ، شکلونو ، برخو او موضوع د تسلسل په نظر کې نيولو سره داسې وېټاکي (محدودده کړي) چې په ټاکلي درسي ساعت کې په اغېزمنه توگه تدريس شي .

په بېټيړکې دوديز درسي پلان د چوکاټ نمونه
..... درسي پلان

د کتاب مخ / مخونه : عنوان : هدفونه :		
پړاوونه	د ښوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
چمتووالی		
پرمختللی کار کول		
مشق او تمرين		
لنډيز / انديازې		

د درسي ساعتونو وېش

د پنځم ټولګي رياضي ټول (۲۱۴) مخونه اوڅوارلس فصلونه لري. د GTZ_COPE د ښوونځيو په تعليمي پلان کې رياضي په اوونۍ کې (۶) ساعته تدريس کېږي چې په منځنۍ توګه د ځينو ضايعاتو په پام کې نيولو سره د يو بشپړ تعليمي کال درسي ساعتونه (۱۸۰) ته رسېږي. د همدغو بېلابېلو موضوعگانو د اغېزمن تدريس او زده کړې له پاره «۱۶۹ اصلي (اساسي) او «۱۱» تکراري درسونه په نظر کې نيولي شوي دي. د تکراري درسونو په اړه ښوونکو ته توصيه کېږي چې تر څلورنيم مياشتنۍ ازموينې د مخه دې (د دې لارښود تر ۸۴ يا ۸۵ درسي پلان وروسته په يوه درسي ساعت کې د ټولو تېرو درسونو په ارتباط له زده کوونکو څخه يو ټسټ (ازموينه) واخلي. بيا دې د ټسټ د نتيجې له مخې د راتلونکو څلورو درسي ساعتونو له پاره پخپله داسې درې پلانونه تيار کړي چې له يوې خوا د زده کوونکو ټولې درسي نيمګړتياوې او ستونزې په کې لري شي او له بلې خوا د څلورنيم مياشتنۍ ازموينې له پاره چمتو شي. په همدې ډول تر کلنۍ ازموينې د مخه دې هم په يوه درې ساعت کې د تېرو موضوعگانو ټسټ واخيستل شي او د نتيجې له مخې دې په راتلونکو څلورو درسي ساعتونو/پلانونو کې درسونه او موضوعگانې تکرار او د زده کوونکو نيمګړتياوې لري شي.

په تکراري درسونو کې بايد له يوې خوا د موضوعگانو مفهومونه، قاعدې او اساسات له سره روښانه شي او له بلې خوا د هغو په اړوند اضافي مشقونه او مواد تيار شي چې درسونه د زده کوونکو له پاره د پوهې او فهم وړوګرځي.

همدارنگه کله چې ښوونکی وپوهېږي / حدس ووهي چې درسي پلان / موضوعگانې يې د درسي ساعت تر پای ته رسېدو مخکې سرته رسېږي او لا اضافي وخت لري نو په دې وخت کې دې ښوونکی زده کوونکو ته د کتاب څخه بهر نور اړونده اضافي سوالونه او مشقونه ورکړي. برعکس که چيرې درسي پلان اوږد / موضوعگانې اوږدې او وخت کم وي نو د پلان يا موضوعگانو څخه دې هغې برخې / سوالونه / مشقونه کم کړي / لري کړي چې زده کوونکو ته تکراري يا د پېر آسانه وي.

کله کله ښايي داسې ضرورت پيداشي چې د عملي مشاهدو يا فعاليتونو له پاره زده کوونکي بهرته بوتلل شي. په دې ارتباط د ښوونځي سر ښوونکی

اوبښوونکي بايد ددغه ډول فعاليتونو د ضرورتونو په برخه کې د تعلیمي کال په پیل او نیمايي کې سره یو یو وار کښېني؛ د مضمونونو او ټولګیو ضرورتونه تشخیص کړي؛ بیا دې په ګډه دهغو له پاره ګډ پلان جوړ کړي، ترڅو په یوه نظم او پلان سره زده کوونکي ټاکلیو وړځو کې سیر علمي ته بوتلل شي. یا که ز مینه برابرېدله د ځینو موضوعګانو په برخه کې دې له بهر څخه ځنې مسلکي کسان راوبلل شي چې زده کوونکو ته اړونده معلومات ورکړي.

د درسي پلانونو د هر پړاو د امکان وړ فعاليتونه او لارښوونې تر دې ځایه مفصل تشریح شول. تردې وروسته، هغه درسي پلانونه چې نوې موضوعګانې یا میتودونه په کې معرفي شوي هم په مفصل ډول لیکل شوي دي. ځنې درسي پلانونه لنډ لیکل شوي؛ خو ځینې نور درسي پلانونه تر هغو هم لنډ شوي چې په کې په یو شمېر نورو پخوانیو درسونو او پلا نونو حواله ورکړې شوې ده. ښاغلي ښوونکي دې په «لنډو یا حواله کړی شوی» پلانونو کې ټول هغه ضروري فعاليتونه او لارښوونې له یاده نه باسي چې د هر درس د جریان د تنظیم یا د هر درسي پلان د پړاوونو له پاره ضروري دي.

دغه نېټه «*» د ښوونکي د پام درابلولو له پاره لیکل شوي چې په کې د خاصې موضوع د هدف، ځوابونو یا فعاليتونو د روښانه کولو په باره کې معلومات ورکړل شوي او ټاکید وړ باندې شوی دی.

۱- درسي پلان

درسي مواد	د ښوونکي او زده کوونکو فعاليتونه	پړاوونه
کتابچې	<p>د کتاب مخونه: ۱- ۲</p> <p>عنوان: له يو ميليون څخه تر سل ميليونه پورې له پوره لس مليزني عددونو سره کار کول.</p> <p>هدفونه: زده کوونکي بايد:</p> <ul style="list-style-type: none"> له يو ميليون څخه تر سل ميليونه پورې عددونه ولولئ او وليکئ. پوره لس ميليوني عددونه جمع او تفریق کړئ. <p>— ښوونکي زده کوونکو ته تر سلام اچولو او ښه راغلاست څخه وروسته د نوي ټولگي مبارکي وايي. که چېرې ښوونکي ته ټولگي او زده کوونکي نوي وي، نورته خپل ځان هم معرفي کوي. که اړتيا وه د ټولگي نظم او نسق هم تنظيموي.</p> <p>— ښوونکي د دې ورځې درس له لاندنيو پوښتنو سره پيل کوي.</p> <p>تاسو څو مياشتې رخصتي تېره کړه؟ دا ټولې مياشتې څو هفتې کېږي؟ له دغو هفتو څخه څو ورځې جوړېږي؟ له دې ټولو ورځو څخه څو ساعتونه جوړېږي؟</p> <p>— زده کوونکي تر هرې پوښتنې وروسته په وار سره په ذهن يادې خپلو کتابچوکې محاسبه کوي او بايد داسې ځوابونه ووايي.</p> <p>۳ مياشتې! ۱۲ هفتې! ۹۰ ورځې! ۲۱۶۰ ساعتونه.</p>	۱ چمتوالی
کتاب کتاب توره تخته	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب د لومړي مخ متن د خپل څنگ ملگري سره په ټيټه آواز ولولي؛ د موټرونو شکلونه څېړ شي؛ د هغو د ډولونو او قيمتونو په برخه کې بحث وکړي او مقايسه يې کړي.</p> <p>— د ستونزو په صورت کې ښوونکي ورسره مرسته کوي.</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې يوتن په خپله خوښه نوموړي متن ټولگي ته په لږد آواز ولولي يا په خپله ژبه د متن مفهوم ووايي.</p> <p>— د ستونزو په صورت کې زده کوونکي/ښوونکي مرسته کوي.</p> <p>— ښوونکي د موټرونو د شکلونو د هر کتار له پاره په نوبت سره له دوو زده کوونکو څخه غواړي چې يو يې وار په وار د موټرونو حروفني عددونه ولولي او بل يې دې د هغو هندسي رقمونو پر توره تخته داسې وليکي چې لوستل يې آسانه وي. لکه دويم لمبر موټر بيه بايد داسې وليکي، چې ... ۹۰ نه داسې چې ۹ صفرونه يې په آساني د تشخیص وړ نه وي او نږدې لوستل کېږي.</p>	۲ پرموضوع کارکول

— ښوونکی زده کوونکي په دریو ډلو وېشي. د هر ډلې له پاره پخپله زده کوونکي یا ښوونکي یو مشرتا کي.

— ښوونکی د درې وارو ډلو له زده کوونکو څخه غواړي چې لومړی باید هر ډله په خپلو منځو کې دوه په دوه د کتاب دویم مخ له سر څخه تر پایه ولولي او د هرې برخې په لار ښوونکو او غوښتونکو نونه وپوهوي.

— ښوونکی له درې وارو ډلو څخه غواړي چې د کتاب «۱» مخ وگوري لومړۍ ډلې ته پر «●●●●» برخې، د دوهمې ډلې ته پر «●●●●» برخې او دریمې ډلې ته پر «●●●●» برخې باندې د کار کولو لار ښوون کوي.

— ښوونکی درې وارو ډلو ته وایي چې پر خپلو خپلو برخو تر کار مخکې دې د «●●●● او ●●●●» برخو د یوه یوه مثال حل ولونه پام وکړي.

— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې په خپله خوښه اړه نوبت سره یو زده کوونکی دې د «●●●●» برخې او بل زده کوونکی دې د «●●●●» برخې لومړي سوالونه پر توره تخته حل کړي.

— که چېرې زده کوونکي ونه توانېدل، نو بیا ښوونکی پخپله مثالونه په لاندې توگه حلوي.

— ښوونکی وایي چې د «●●●●» مشق لومړی سوال داسې دی چې په ۱۰۰ ملیونه افغانیو شو. «۸» لمبر موټرونه کېږي؟ تاسو د کتاب لومړي مخ وگورئ. د «۸» لمبر موټر یعنې د جیب قیمت ۲۰۰۰۰۰۰۰ افغانۍ ښودل شوی دی. زه پر توره تخته د ۲۰۰۰۰۰۰۰ عددونه یو په بل پسې لاندې باندې لیکم، تاسو یې په ذهن کې جمع کوئ، هرکله چې ۱۰۰ ملیونه پوره شول، بیا راته غږ وکړئ ترڅو نور عددونه ونه لیکم:

— د پنځه ځلې شل ملیونه عددونو تر لیکلو وروسته ۲۰۰۰۰۰۰۰

زده کوونکي باید ووايي چې سل ملیونه پوره شول. ۲۰۰۰۰۰۰۰

یادونه: هدارنگه ښوونکی کولای شي چې په څو لړچینو ۲۰۰۰۰۰۰۰

کاغذونو کې (اوږد والی ۱۰ او عرض ۴ سانتي متره) ۲۰۰۰۰۰۰۰

۲۰۰۰۰۰۰۰ افغانۍ ویکي او د هغوی په واسطه ۲۰۰۰۰۰۰۰

عملاً پر زده کوونکو کار وکړي چې څو ۱۰۰۰۰۰۰۰۰

۲۰۰۰۰۰۰۰ افغانۍ باید ورکړي چې یو سل ملیوني موټر پرې وشي.

— ښوونکی وایي: وگورئ اوس تاسو پخپله پوهېږئ چې په سل ملیونه افغانیو پنځه «۸» لمبر موټرونه کېږي.

— ښوونکی د «●●●●●●» برخې لومړی سوال پر توره تخته

کتاب
توره تخته

کتاب
توره تخته

توره تخته

	<p>ليکي : $300000 + 200000 + 150000 =$ </p> <p>— ښوونکی په داسې حال کې چې هرځل پرهماغه عدد ونوځوته نږدي، زده کوونکي ته وايي چې ۳۰ ميليونه او ۲۰ ميليونه څوکېږي؟</p> <p>— زده کوونکي شفاهي ځواب ورکوي: ۵۰ ميليونه.</p> <p>— بيا ښوونکی وايي چې ۵۰ ميليونه او ۱۵۰ ميليونه څوکېږي؟</p> <p>— زده کوونکي ځواب ورکوي: ۲۰۰ ميليونه.</p> <p>— ښوونکی د «۲۰۰۰۰۰۰» عدد د سوال په تش کور کې ليکي.</p> <p>— ښوونکي وايي چې اوس هره ډله دې دخپلې برخې نور سوالونه په همدې توگه حل کړي.</p> <p>* څرنگه چې د «●●●●» برخه آسانه او يوازې د عددونو د هندسي رقمونو ليکل دي، نو د مثال حل کولو ته يې اړتيا نه شته.</p> <p>— درې واړه ډلې، يوځل بيا، پخپلو منځو کې، دخپلو برخو لارښوونې لولي؛ بحث سره کوي؛ په کتابچو کې سوالونه حلوي.</p> <p>— لومړی د «●●●» برخې بيا د «●●●●●» برخې او ورپسې د «●●●●» برخې د ډولواستازي په نوبت سره خپل سرته رسېدلي کارونه پر توره تخته ليکي/ تشرېح کوي، نور زده کوونکي/ ښوونکي غلطې سموي.</p> <p>— نودزده کوونکي د تودې تختې پر سر د حل شويو سوالونو ځوابونه دخپلو کتابچوله ځوابونو سره مقايسه کوي او که غلطې ولري اصلاح کوي يې.</p>	
<p>توره تخته</p>	<p>— ښوونکی وار په وار يو څو پوره لس ميليوني عددونه لکه: ۲۰۰۰۰۰، ۵۰۰۰۰۰، ۷۰۰۰۰۰، ۹۰۰۰۰۰ او داسې نور وايي.</p> <p>— بيل بيل زده کوونکي يې پر توره تخته ليکي.</p> <p>— ښوونکي په وار سره د «●●●●» او «●●●●●» برخو په ارتباط يو يو سوال پر توره تخته ليکي. بيل بيل زده کوونکي يې پر توره تخته حلوي.</p> <p>کورنی کار: ښوونکی لاندني سوالونه ورکوي چې زده کوونکي يې په کور کې حل کړي:</p> <p>$600000 + 400000 - 300000 =$ </p> <p>په ۵۰ ميليونه افغانۍ څو اول لمبر موټرونه اخيستلای شو؟</p>	<p>۴ لنډيز ارزيابي</p>

۲ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۳-۴</p> <p>عنوان : له پوره مليونونو سره کار</p> <p>هدفونه : زده کوونکي بايد :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● د پوره مليونونو لوستل اولیکل زده کړي . ● د پوره مليونونو جمع او تفریق زده کړي . 		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکی تر سلام اود ټولګي تر تنظیم وروسته زده کوونکو ته وايي : "په وروستیو پنځو کلونو کې د زیاترو شیانو قیمتونه ۱۰ چنده زیات شوي دي . آیا تاسو ویلای شئ چې کوم شیان زیات گران شوي دي؟ یو یو زده کوونکي ځواب ورکوي .</p> <p>— ښوونکی وايي چې د ځنوشیانو پنځه کاله مخکې نرخونه پر توره تخته لیکم ، تاسو ورته څیر شئ : پسه ۳۰۰۰۰ افغانۍ ، دکور میاشتنۍ کرایه ۱۰۰۰۰ افغانۍ ، غوړ ۸۰۰۰۰ افغانۍ .</p> <p>— ښوونکی وايي چې اوس د دغو شیانو قیمتونه تقریباً لس چنده زیات شوي دي . تاسو لومړی په خپل ذهن کې د پورتنیو شیانو قیمتونه "۱۰" چنده زیات کړئ . بیا په نوبت سره یو یو کس راشئ او مطلوب عدد ونه (قیمتونه) پر توره تخته ولیکئ .</p> <p>— یو یو زده کوونکی په نوبت سره توري تخته ته ورځي اود اعدادونه لیکي : ۳۰۰۰۰ افغانۍ ؛ ۱۰۰۰۰ افغانۍ ، ۸۰۰۰۰ افغانۍ .</p> <p>— ښوونکی د دې لارښود د مقدمې له ورکړل شوي هدایت سره سم کورنۍ کارگوري .</p>	توره تخته
۲ پرموضوع کارکول	<p>— د کتاب د دریم مخ ، " ● " برخه د تېر درس د "پرموضوع کارکول" مرحلې په شان درس ورکول کېږي .</p>	کتاب توره تخته
۳ مشق او تمرین	<p>— ښوونکی زده کوونکي پر "۳" برخو وېشي . لومړۍ ډلې ته د "۳" مخ " ● ● ● " مشق ، دویمې ډلې ته د "۴" مخ " ● ● ● " لومړۍ ۸ سوالونه او دریمې ډلې ته د همدې مشق پاتې سوالونه ورکوي چې حل یې کړي .</p> <p>— زده کوونکي د تېر درس د "مشق او تمرین" د مرحلې په شان ورباندې کار کوي .</p>	کتابچې توره تخته

د پنځم ټولګي درياضي د تدریس

ځانګړي هدفونه

ددې ټولګي درياضي هر فصل ، موضوع او درس لکه د نورو ټولګيو او مضمونونو د درسونو په شان بېلابېل هدفونه لري . په هماغه ډول چې د درسي پلان په بحث کې ورڅخه يادونه شوې ، ښوونکي بايد تر هر درس دمخه په هدفونو يې ځان پوه کړي او بيا يې د درس په پای کې ارزيايي کړي چې تر سره شوي دي او که نه . دلته په عمومي توګه د پنځم ټولګي درياضي د تدریس هدفونه په لاندې ډول معرفي کېږي .

— تر نښه رقمي عددونو پورې لوستل / ليکل او په ورځني ژوند کې ترې کار اخېستل ؛

— د ژوند په بېلابېلو اړخونو کې د حساب د څلور ګونو عمليات (+ ، - ، × ، ÷) څخه کار اخېستل ؛

— د عام او اعشاري کسرونو په مفهومونو پوهېدل ، د حساب په څلور ګونو عملياتو او درياضي په نورو مسئلو کې ورڅخه کار اخېستل ؛

— د مقيا سرونو پېژندل ، په مفهومونو يې ځان پوهول ، د معياري اوسمه ايزو مقيا سونو سره مقايسه کول ،

— په ورځني ژوند کې د شيانو د طول او عرض اندازه کول ؛

— په ورځني ژوند کې د مستوي شکله شيانو او جسمونو محيط او مساحت معلومول ؛

— د تناظر د مفهوم له مخې د هندسي شکلونو د پېژندلو له پاره چمتو کېدل ؛

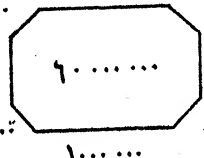
— د دوه بعدي او درې بعدي هندسي جسمونو او شکلونو پېژندل او ورڅخه کار اخېستل ؛

— په ګرافونو کې د احصائيوي رقمونو د نتيجه په لنډ ډول ښودل ، د راتلونکو احصائيوي مېشتونو له پاره چمتو کېدل ؛

— په نسبت او تناسب کې د کسرونو تطبيقول ، د هغو له مخې د اندازو مقايسه کول او په ورځني کې ترې کار اخېستل ؛

<p>توره تخته</p> <p>توره تخته</p> <p>کتابچي</p>	<p>— بنوونکی لاندې حروفې عددو ته پرتوره تخته لیکي. له زده کوونکو څخه غواړي چې هندسي رقمونه یې وليکي : ۶۶ : ۶۶ ملیونه ؛ ۴۵ ملیونه ؛ ۱۶ ملیونه ؛ ۳ ملیونه .</p> <p>— زده کوونکي پرتوبت سره د هر عدد په مقابل کې د هغه هندسي رقم داسې لیکي : ۶۶ ... ۴۵ ... ۱۶ ... ۳ ...</p> <p>— بنوونکی یو یوزده کوونکی تورې تختې ته راغواړي له لاند نیو سوالونو څخه یو یو سوال ورته وایي چې حل یې کړي</p> $\begin{array}{r} ۲۲ \dots \dots \\ + ۳۴ \dots \dots \\ \hline ۸۶ \dots \dots \\ - ۲۸ \dots \dots \\ \hline \end{array}$ <p>کورنی کار : بنوونکی زده کوونکو ته دنده ورکوي چې د کتاب د « ۵ » مخ نقشه په غور سره مطالعه کړي او د راتلونکي درس له پاره ځانونه چمتو کړي .</p>	<p>لنډیز / ارزیابي</p>
---	---	----------------------------

۳ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۵ - ۶</p> <p>عنوان : ترسل ملیونه پورې له پوره ملیونونو او زریزونو سره کار</p> <p>هدف : زده کوونکي باید :</p> <p>● ترسل ملیونه پورې د پوره ملیونونو او زریزونو عددونو لوستل اولیکل زده کړي .</p>		
د درسي مواد	د بنوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	پړاوونه
<p>توره تخته</p>	<p>— بنوونکی ترسلام او د ټولگي ترتظیم وروسته دا شکل پرتوره تخته رسموي :</p> <p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي چې د کثیر الاضلاع د شاوخوا هر عدد باید څو ځلې سره جمع شي چې درسم منځنی عدد (۶۰۰۰۰۰) لاس ته راسي .</p> <p>— زده کوونکي ذهني محاسبې کوي . یو یوزده کوونکی وار په وار ځواب وایي . شپږ ځلې ۱۰۰۰۰۰ ؛ لس ځلې ۶۰۰۰۰ ؛ درې ځلې ۲۰۰۰۰۰ او داسې نور .</p>	<p>۱ چمتووالی</p>

<p>۴ پرموضوع کارکول</p>	<p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د خپل کورني کار په باره کې معلومات ورکړي .</p> <p>— بېلابېل زده کوونکي د نقشې په برخه کې خبرې او بحث کوي .</p> <p>— که په اداره کې د نړۍ نقشه موجوده وي نو د امکان په صورت کې دې ټولگي ته را وړل شي .</p> <p>— زده کوونکي دې په نقشه کې هغه هېوادونه چې مخکې یې پرې بحث کړی دی ، پیدا کړي .</p> <p>— بیا بنوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې په کتاب کې نقشې ته وگوري او د خپل څنگ له ملگري سره د هر هېواد نوم او نفوس ولولي . مثلاً : د افغانستان نفوس ۱۶ ملیونه ۱۲۱ زره ، د آذربایجان نفوس ۸ ملیونه او داسې نور .</p> <p>— د اړتیا په وخت کې بنوونکی مرسته کوي .</p>	<p>کتابچې</p> <p>کتاب</p>
<p>۴ مشق او تمرین</p>	<p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د ۵ مخ «●●» برخه او د ۶ مخ «●●●» مشق د خپل څنگ ملگرو سره په غور ولولي .</p> <p>— بیا بنوونکی زده کوونکي پر «۴» د لورېشي . لومړۍ ډلې ته د ۵ مخ د «●●» مشق د ښې لوري جدول ، دویمې ډلې ته د چې لوري جدول ؛ دریمې ډلې ته د ۶ مخ د «●●●» مشق د جدول تر نهم کتار (الجزایز) او څلورمې ډلې ته د جدول پاټې برخې سپاري .</p> <p>— هره ډله په خپلو منځو کې سره بحث او مشورې کوي او خپل کار په کتابچو کې رسوي .</p> <p>— دهرې ډلې استازی په نوبت سره خپل کار په توره تخته لیکي د اړتیا په صورت کې نور زده کوونکي یا بنوونکی غلطۍ سموي .</p> <p>— ټول زده کوونکي پر توره تخته لیکل شوې لیکنې د خپلو کتابچو له لیکنو سره مقایسه کوي او د غلطۍ په صورت کې خپل ځوابونه اصلاح کوي .</p>	<p>کتاب / کتابچې</p>
<p>۴ لنډیز ارزیابی</p>	<p>— بنوونکی په نوبت سره له بېلابېلو زده کوونکو څخه غواړي چې توري تخته ته ورشي . یوزده کوونکی دې د ۶ مخ له جدول څخه د یوه هېواد نفوس ولولي ، بل زده کوونکی دې هغه پر توره تخته لیکي .</p>	<p>توره تخته</p> <p>کتاب</p>

د کتاب مخونه : ۷-۸
عنوان : ترسل ملیونه پورې د پوره زیرو عددونو جمع او تفریق
هدف : زده کوونکي به :
● ترسل ملیونه پورې د پوره زیرو عددونو جمع او تفریق زده کړي .

پړاونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد																																																
۱ چمتوالی	<p>— ښوونکی لاندنی جدول پر توره تخته رسموي .</p> <table border="1"> <tr><td>۶</td><td>۷</td><td>۳</td><td>۲</td><td>۱</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> <tr><td>۵</td><td>۳</td><td>۹</td><td>۸</td><td>۷</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> <tr><td>۴</td><td>۳</td><td>۸</td><td>۵</td><td>۳</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> <tr><td>۷</td><td>۷</td><td>۴</td><td>۷</td><td>۵</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> <tr><td>۸</td><td>۸</td><td>۲</td><td>۹</td><td>۴</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> <tr><td>۲</td><td>۳</td><td>۴</td><td>۲</td><td>۱</td><td>۰</td><td>۰</td><td>۰</td></tr> </table> <p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د هر کتار او ستون پوره لس ملیونونه ، ملیونونه ، سل زریزونه ، لس زریزونه زیریونه ، سلیزونه ، لسیزونه او یویزونه پیدا کړي او وډي لولي .</p> <p>— زده کوونکي د لومړي کتار عدد داسې لولي :</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۶ لس ملیونیز</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۷ یو ملیونیز</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۳ سل زریز</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۲ لس زریز</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۱ زریز</div> </div>	۶	۷	۳	۲	۱	۰	۰	۰	۵	۳	۹	۸	۷	۰	۰	۰	۴	۳	۸	۵	۳	۰	۰	۰	۷	۷	۴	۷	۵	۰	۰	۰	۸	۸	۲	۹	۴	۰	۰	۰	۲	۳	۴	۲	۱	۰	۰	۰	توره تخته
۶	۷	۳	۲	۱	۰	۰	۰																																											
۵	۳	۹	۸	۷	۰	۰	۰																																											
۴	۳	۸	۵	۳	۰	۰	۰																																											
۷	۷	۴	۷	۵	۰	۰	۰																																											
۸	۸	۲	۹	۴	۰	۰	۰																																											
۲	۳	۴	۲	۱	۰	۰	۰																																											
۲ پر موضوع کار کول	<p>— ښوونکی لاندنی سوال پر توره تخته لیکي او له زده کوونکو څخه غواړي چې یو تن په خپله خوبه تورې تختې ته ورشي ؛ لومړی ، عددونه ولولي او بیا یې سره جمع کړي .</p> $ \begin{array}{r} ۷۶۱۴۲۰۰۰ \\ + ۸۸۷۳۲۰۰۰ \\ \hline \end{array} $ <p>— ښوونکی له بل زده کوونکي څخه غواړي چې د جمعې حاصل ولولي .</p> <p>(۱۶۴۸۷۴۰۰۰) ولولي .</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۱۶۴ ملیونه او</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">۸۷۴ زره</div> </div>	توره تخته																																																

کتاب کتابچې توره تخته	۳ مشق او تمرین — ښوونکي د پخوانيو درسونو «مشق او تمرین» د مرحلو په شان زده کوونکي پر خپلو وېشي او د دې پلان د دویم پړاو په شان ورباندې کار کوي. * یادونه: که چېرې مشقونه د درسي ساعت تر پای مخکې سرته ورسېږي او لا پوره وخت وي، نو ښوونکي دې زده کوونکو ته یو لړ نور اضافي سوالونه / مشقونه ورکړي.	۳ مشق او تمرین
توره تخته کتابچې	۴ لنډیز / ارزيايي — ښوونکي لاندې سوال پر توره تخته لیکي: <div style="text-align: center;"> د ترکمنستان نفوس ۴ د چاد نفوس ۶ د آذربایجان نفوس + ۸ <hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/> </div> — ښوونکي له یوه زده کوونکي څخه غواړي چې دغه سوال حل کړي او ځواب یې په حروفني او هندسي رقمونو ولیکي. کورنۍ کار: ښوونکي لاندني سوالونه پر توره تخته لیکي او له زده کوونکو څخه غواړي چې په خپلو کتابچوکې یې حل کړي. <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="text-align: right;"> ۲۵۴۳۱۲۰۰۰ ۲۳۶۱۷۴۰۰ <hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/> + ۴۳۵۴۱۲۰۰۰ </div> <div style="text-align: left;"> ۴۸۷۲۲۴۰۰۰ — ۱۳۲۱۴۵۰۰۰ <hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/> </div> </div>	۴ لنډیز / ارزيايي

۵- درسي پلان

د کتاب مخونه: ۹-۱۰ عنوان: ترسل ملیونه پورې له گډوډ عددونو سره کار هدفونه: زده کوونکي به: ● ترسل ملیونه پورې د گډوډو عددونو لوستل، لیکل، جمع کول، او تفریقول زده کړي.
د تدریس طریقه: د چمتو والي تر پړاو وروسته دې د «۹» مخ لومړي ● «برخه د «۶» مخ په شان، دویمه» ● «برخه د دریم د «۳» مخ د «●●» برخې په شان او «۱۰» مخ د «۸» مخ په شان تدریس شي.

د کتاب مخونه : ١١-١٣
عنوان : ترسل مليونه عددونو پورې مقامي قيمت .
هدفونه : زده کوونکي به :
● ترسل مليونه پورې د عددونو د رقمونو په مقامي قيمتونو وپوهېږي .
● ترسل مليونه پورې د عددونو په طبقو او مرتبو وپوهېږي .

پېلرونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد																								
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکی لاندې جدول پر توره تخته رسموي اوله زده کوونکو څخه غواړي چې عددونه یې ولولي .</p> <p>— یو زده کوونکی لومړی کتار داسې لولي :</p> <table border="1"> <tr> <td>يورين</td> <td>لسيز</td> <td>سلين</td> <td>زرير</td> <td>لس زيږا</td> <td>سل نږين</td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td>۵</td> <td>۰</td> <td>۳</td> <td>۲</td> <td>۴</td> </tr> <tr> <td>۰</td> <td>۰</td> <td>۴</td> <td>۷</td> <td>۰</td> <td>۲</td> </tr> <tr> <td>۰</td> <td>۰</td> <td>۴</td> <td>۰</td> <td>۲</td> <td>۵</td> </tr> </table> <p>۴۲۳ زده او ۵۴</p> <p>— نور بېلابېل زده کوونکي دې په وار او ترتيب سره د دويم او دريم کتار عددونه په پورته ډول ولولي .</p>	يورين	لسيز	سلين	زرير	لس زيږا	سل نږين	۴	۵	۰	۳	۲	۴	۰	۰	۴	۷	۰	۲	۰	۰	۴	۰	۲	۵	توره تخته
يورين	لسيز	سلين	زرير	لس زيږا	سل نږين																					
۴	۵	۰	۳	۲	۴																					
۰	۰	۴	۷	۰	۲																					
۰	۰	۴	۰	۲	۵																					
۲ پرموښود کارکول	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب « ۱۱ » مخ له خپل څنگ ملگرو سره ولولي او په شکلونو کې دې د ښوونکو په پام وکړي . که ضرورت وي ښوونکی مرسته کوي .</p> <p>— ښوونکی په همدې وخت کې د جدول دويم، دريم او څلورم کتارونه پر توره تخته رسموي .</p> <p>— ښوونکی په وار سره له بېلابېلو زده کوونکو څخه د هر ستون د ښوونکو د شمېر او د اړوندو رقمونو د مقامي قيمتونو پوښتنه کوي .</p> <p>— زده کوونکي وار په وار د هرې مرتبې د ښوونکو د مقامي قيمتونه داسې لولي :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● په لومړۍ خانه کې يوه مېنه ده . يو « ۱ » د يورين قيمت او مرتبه ښيي . ● د دويمې خانه په پاکټ کې ۱۰ مېنې دي . لس « ۱۰ » د سلين قيمت او مرتبه ښيي . ● پاتې خانې هم په پورته ډول پېژني او لولي . 	کتاب توره تخته																								

<p>۲</p> <p>مشق او تمرین</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې ۱۲ مخ ولولي . د شیانو دنومونو، قیمتونو او د قیمتونو د مرتبې په باره کې له خپل څنگ ملگرو سره لکه د «۱۱» مخ په شان فکر وکړي .</p> <p>— ښوونکی له بېلابېلو زده کوونکو څخه داسې پوښتنې کوي :</p> <p>— د حساب د ماشین قیمت څو افغانۍ دی ؟</p> <p>— یو زده کوونکی ځواب ورکوي [۴۰] زده افغانۍ . بیا ښوونکی له بل زده کوونکي څخه پوښتنه کوي چې په [۴۰] زرو کې د [۴] مقامي قیمت څو او په کومه مرتبه کې دی . زده کوونکی ځواب ورکوي چې د «۴» مقامي قیمت «۴۰» لس زریز دی چې په لس زریز مرتبه کې موقعیت لري .</p> <p>— ښوونکی همداسې څو نورې پوښتنې کوي او زده کوونکي وار په وار ځوابونه وايي .</p> <p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې له خپل څنگ ملگر و سره ۱۳ مخ ولولي او ځان دې وپوهوي چې هر طبقه څو رقمونه لري . بیا دې په کتابچو کې د جدول رسمولو سره د جدول تر څنگ ورکړ شوي عددونه د مربوطو کتارونو په منځ بوځانو کې ولیکي .</p> <p>— په داسې حال کې چې زده کوونکي په مشق لگيا وي ، ښوونکی د «۱۳» مخ جدول پر توره تخته رسموي .</p> <p>— ښوونکی په نوبت سره له بېلابېلو زده کوونکو څخه غواړي چې د تورې تختې په جدول کې د هر کتار مربوط عدد په خپلو مناسبو ځانوکې ولیکي او وینې لولي .</p> <p>— بیا ښوونکی له یوه زده کوونکي څخه غواړي چې پر توره تخته «۷۵ ۶۳۲ ۱۱۲» عدد هره طبقه د «۴» نېټو په ګڼلو سره بېله کړي .</p>
<p>۴</p> <p>لنډیز/ ارزیابي</p>	<p>— ښوونکی د «۹۶۱۰۰۰۲۱۱» او «۶۵۷۷۲۳۱۱۱» عددونه پر توره تخته لیکي .</p> <p>— بیا له یوه یوه زده کوونکي څخه غواړي چې د ټاکلي عدد مقامي قیمتونه جلا/ معلوم کړي او وینې لولي .</p> <p>کورنۍ کار : ښوونکی د «۵۲۷ ۲۴۱ ۹۸۳» عدد پر توره تخته لیکي ، له زده کوونکو څخه غواړي چې هغه په خپلو کتابچو کې ولیکي او د هر رقم مقامي قیمت بیل بیل معلوم کړي .</p>

۷ درسي پلان

دکتاب مخونه : ۱۴-۱۵

عنوان : سوالونه / عب تي سوالونه .

هدفونه : زده کوونکي به تر سلو مليونو پورې د عددونو لوستل ، ليکل او عبارتې سوالونو په لوستلو سره د عددونو جمع کول او تفریقول زده کړي .

د تدریس طریقہ : د چمتووالي تر پړاو وروسته دې د ۱۴ مخ پر لومړۍ برخه د ۱۳ مخ وروستۍ برخې په شان ؛ پر دويمې برخې د " ۳ " مخ د دويم مشق په شان ؛ پر دريمې برخې د " ۱۱ " مخ په شان او پر " ۱۵ " مخ د هر عبارتې سوال تر لوستلو وروسته د " ۴ " مخ د جمع او تفريق د سوالونو په شان کاروشي.

۸ درسی پلان

دکتاب مخ : ۱۶

عنوان : ستونہ

هدفونه : زده کروونکی به :

- دست په مفهوم وپوهېږي .
- د شيانو ستونځه ترتيب کړای شي .

پراوونه	د بنوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
۱ چمتوالی	<p>— بنوونکي د درس د پيل تر لومړنيو فعاليتونو (سلام اچول، د حال احوال پوښتنه ، د توکلې تنظيم ، د کورنۍ کار ...) وروسته زده کوونکو ته وايي چې زه پر توره تختۀ څه ليکم تا سوهغه له ځانه سره ولولئ او تعقيب يې کړئ :</p> <p>دبنوونځي د بنوونکو نومونه : { ، ، }</p> <p>دتوکلي والو نومونه : { ، ، }</p> <p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې دوه تنه په نوښت سره (يو د بل پسې) تورې تختې ته ورشي او د نومونو په ليکلو سره تش ځايونه ټاک کړي . نور زده کوونکي / بنوونکي له اړتياو سره سم مرسته کوي .</p>	توره تختۀ
۲ پر موضوع کار کول	<p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب " ۱۶ " مېنځ (ټوله برخه) له څنگ ملگرو سره ولولي او په موضوع دې</p>	کتاب

توره تخته	<p>ځانونه وپوهوي .</p> <p>— ښوونکي په دې ترڅ کې پر توره تخته لیکي :</p> <p>{ دترکانی سامان } = { اړه ، مېخ ، ، ، ، }</p> <p>{ د لرگيو څخه جوړ شوي شيان } = { کرکي ، ، ، ، ، }</p> <p>— د زده کوونکو تر « خپل ځاني لوستنې » وروسته ، ښوونکي په نوبت سره له یوه یوه زده کوونکي څخه غواړي چې کتاب له ځانه سره واخلي او د تورې تختې یو یو سټ دې بشپړ کړي .</p> <p>— ښوونکي د نوموړي کار په پای کې د نتیجې په ډول تائید کوي او وایي : « تاسو ولیدل چې د شیانو مجموعې ته سټ وایي » .</p>	
کتاب کتابچې	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې یو تن یې تورې تختې ته ورشي او د « ۷ » عدد مضربونه په یو سټ کې ولیکي . زده کوونکي/ښوونکي له ضرورت سره سم مرسته کوي .</p> <p>— ښوونکي زده کوونکي پر دوو/دریو ډلو ویشي . هرې ډلې ته د « ۸ ، ۹ ، ۱۰ ، ۲۰ ، ۵۰ ، ۱۰۰ ، ۱۰۰۰ » عددونو څخه څو څو عددونه ورسپاري چې په کتابچو کې د هغو د مضربونو ستونه ترتیب کړي ، ښوونکي له ضرورت سره سم مرسته کوي .</p> <p>— د ډلو استازي په نوبت سره خپل کار پر توره تخته وړاندې کوي ، زده کوونکي/ښوونکي غلطۍ سموي .</p> <p>— که زده کوونکي وغواړي د هرې ډلې د کار د غلطیو تر سمولو وروسته ، د تورې تختې کار کتابچو ته رسوي .</p>	۳ مشق او تمرین
توره تخته	<p>— ښوونکي د تېرو لوستونو په طریقه د دې ورځ درس / زده کوونکي ارزیابي کوي .</p> <p>کودني کار : د افغانستان د ولايتونو د نومونو یو سټ ، څومره چې لیکلای شي ، په خپلو کتابچو کې ترتیب کړي .</p>	۴ لنډيز/ ارزيابي

۹ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه ۱۷-۱۸</p> <p>عنوان : اصلي او فرعي ستونه .</p> <p>هدفونه : زده کوونکي به :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● د اصلي او فرعي ستونو په مفهوم وپوهېږي . ● د اصلي او فرعي ستونو عناصرونه بېل بېل وپېژني .

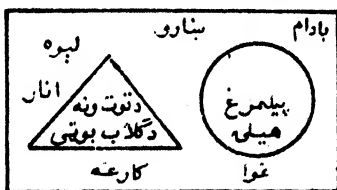
د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې ، د درس د پیل تر لومړنیو فعالیتونو وروسته ، ښوونکی دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې یو تن یې د هغو خوږو نومونه په یوه چوکاټ \square کې ولیکي چې دوی یې د ورځې په درې واړو وختونو کې خوري او بیا دې په یو بل سټ کې ورڅخه د هغو خوږو نومونه ولیکي چې ماښام یې خوري . یعنې :

د ماښام خواړه : { ، ، ، ، ، }

— په دویم پړاو کې دې ښوونکی په " ۱۷ " مخ د تېر درس د دویم پړاو په شان کار وکړي او زده کوونکي دې د اصلي او فرعي ستونو په مفهومونو او عنصرونو وپوهوي .

— په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو له خوا د څنگ ملګرو سره د " ۱۸ " مخ تر لوستلو وروسته ، درېوگرو پوښتو ته د دې مخ یو یو سټ (ټول درې بېل بېل سټونه دي) ورو سپارل شي چې د تېر لوست په شان ورباندې کار وکړي .

— په څلورم پړاو کې ښوونکی دې د اړتیا له پاره دغه سټ پر توره تخته رسم کړي او بیا دې له بېلابېلو زده کوونکو څخه وغواړي چې لاندې فرعي ستونه ورڅخه ترتیب کړي .
د نباتاتو سټ : { ، ، ، ، ، } د کورني مرغانو سټ : { ، ، ، ، ، }
اصلي سټ : { ، ، ، ، ، }

۱۰ درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۹

عنوان : د طبیعي عددونو په سټونو کې د طاق او جفتو عددونو فرعي ستونه هدفونه : زده کوونکي به :

- طبیعي جفت او طاق عددونه وپېژني او په مفهوم یې وپوهیږي .
- له طبیعي عددونو څخه د جفت او طاق عددونو سټونه ترتیب کړای شي .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې ، د درس د پیل تر ، مړنیو فعالیتونو وروسته ، ښوونکی دې له یوه زده کوونکي څخه وغواړي چې د کتاب له " ۱۸ " مخ څخه د " الف او ب " ستونه پر توره تخته کټ مټ د کتاب په شان ولیکي ، دوه نور زده کوونکي دې په نوبت سره ، یو د بل پسې تودې تختې ته راوغواړي چې یو یې د الف : { ، ، ، ، ، } او بل یې د ب : { ، ، ، ، ، } ستونه ورڅخه بشپړ کړي .

— په دویم پړاو کې دې ښوونکی د " ۱۹ " مخ په " ●●● " برخه او په دریم

پړاو کې دې په دریو گروپونو کې د همدې منځ په «●●●●» برخه کار وکړي.
 — څلورم پړاو دې د دې لوست د موضوع په نظر کې نیولو سره تطبیق شي.

۱۱ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۲۰-۲۱

عنوان : مساوي ستونزه .

هدفونه : زده کوونکي به :

- د مساوي او غير مساوي ستونزو په مفهومونو وپوهېږي .
- په مساوي ستونزو کې د عناصرونو ورته والی او توپیر پیداکړي شي .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې تر لومړنیو فعالیتونو وروسته ، ښوونکی دې له یوه زده کوونکي څخه وغواړي چې پر توره تخته ، دیوې دایرې په منځ کې ، د یوې ورځې د هر وخت د لومړیو درکعتونو شمیر بېل بېل وليکي . له بل زده کوونکي څخه دې وغواړي چې د یوه مثلث په منځ کې د سهار او مازدیگر د لومړیو درکعتونو شمیر وليکي او بیا دې هغه له مخکیني سټ سره مقایسه کړي .

— په دویم پړاو کې دې د « ۲۰ » منځ په « ● » برخه او په دریم پړاو کې دې په « ●●● » او « ●●●● » برخو د تېرولو ستونزو د پړاوونو په شان او همدارنگه په څلورم پړاو کې دې د موضوع په نظر کې نیولو سره د تېرو لوستونو په طریقه کار وشي .

۱۲ درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۱

عنوان : معادل ستونزه

هدفونه : زده کوونکي به :

- د معادل سټ په مفهوم وپوهېږي .
- د معادل او مساوي ستونزو توپیر وپېژني .

د تدریس طریقه :

— په لومړي پړاو کې تر لومړنیو فعالیتونو وروسته ، ښوونکی دې

— دسلو له مخې محاسبه کول ، د رقمونو فیصدي معلومول ، تجارتی مسئلو او معاملو ته چمتو کیدل ؛

— د راتلونکو ټولګیو د حسابي ، هندسي او الجبري مبحثونو د زده کړې له پاره پړاو په پړاو چمتو کیدل ؛

— د ژوندانه په معاملو او مسئلو کې خپله پوهه ، مهارتونه او تجربې په کارول ؛ یعنې زده کوونکو ته داسې روزنه او روحیه ورکول چې خپلو کورنیو معاملو او حسابونو کې لکه : پلورل ، رانیول ، دعايد او مصرف سنجول ، میاشتي مصرف له پاره پلان جوړول ، له مقیاسونو او اندازو څخه کار اخېستل او داسې نورو چارو او اړتیاوو کې له خپلو ریاضي مهارتونو او تجربو څخه کار واخلي .

د درسي کتاب پېژندګلوي

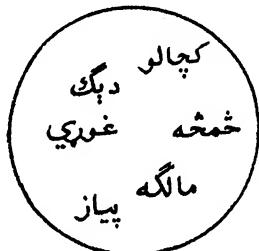
د پنځم ټولګي ریاضي د تېرو ټولګیو د ریاضي د مضمونونو د اساساتو پر بنسټ ولاړ دی . لکه څنګه چې وویل شول د دې ټولګي د ریاضي د تدریس هدف دادی چې له یوې خوا د تېرو ټولګیو تدریس شوي مضمونونه ، اساسات او قاعدې پیاوړې او بشپړې کړي او له بلې خوا زده کوونکو ته داسې نور نوي مفهومونه ، اساسات او قاعدې هم ورباندې کړي چې د شپږم ټولګي د ریاضي او حتی د لوړو دورو (منځني ښوونځي ، لیسې ، لوړې زده کړې) د ریاضیاتو د زده کړې له پاره یې چمتو کړي . په دې ټولګي کې ، یو لړ بنسټیز هندسي شکلونه او همدارنګه یو شمېر مفهومونه لکه : اوسط ، مضربونه ، قاسمونه او د وېش قابلیت نوي معرفي شوي چې په تېرو ټولګیو کې هغه تدریس شوي نه دي .

ښوونکی باید د دې نويو موضوعګانو په تدریس کې پوره پام او تاکید وکړي چې زده کوونکي یې په اغېزمنه توګه زده کړي . ستورنه ، جمع ، تفریق ، ضرب تقسیم ، تناظر ، مقیاسونه ، گرافونه ، عام کسرونه ، اعشاري کسرونه ، نسبت ، تناسب او فیصدي د مخکینو ټولګیو موضوعګانې دي چې د زده کوونکو پخوانۍ تجربې او زده کړې لا بیا یوې او بشپړوي . یعنې دا موضوعګانې په یوه بل نوبت ، پراختیا او تسلسل سره راغلي دي . په همدې ترتیب د عددونو لوستلو او لیکلو له ... ۱ څخه (د خلورم ټولګي پروګرام) تر ... ۱۰۰۰۰۰ پورې پراختیا پیدا کړې ده . په کتاب کې هر بېله موضوع په ورکي عنوان سره پیل شوې ده . بیا د دې له پاره

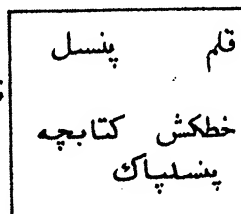
په نوبت سره (یوډ بیل پسې) له دووزده کوونکو څخه وغواړي چې یوې په یوه مسطیل کې د اسلام پنځه بناوې او بل یې په یوه مربع کې د لمانځه دوختونو نومونه ولیکي او بیا یې له مخکیني سټ سره مقایسه کړي.

— په دویم پړاو کې دې د «۲۱» مخ په «●» برخه د تېرولو ستونز په شان کاروشي.

— په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو هرې ډلې ته (ټول درې ډلې) له لاندنیو ستونزو څخه یو یو سټ و سپارل شي چې د هغو له پاره یو یو بل معادل سټ ترتیب کړي.

تازه مېوه:
{هندوانه، مېڼې، انگور، مالټه}

— څلورم پړاو دې د موضوع په نظر کې نیولو سره د تېرولو ستونز په طریقه عملي شي.

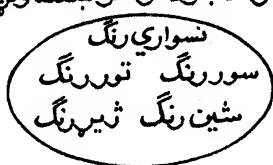
۱۳ درسي پلان

د کتاب مخ: ۲۲
عنوان: خالي ستونه.
هدفونه: زده کوونکي به:

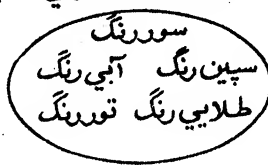
- دخالي سټ په مفهوم وپوهېږي.
- دخالي سټ سمبول (علامه) "X" وپېژني، ويې ليکي او استعمال يې کړي.

د تدریس طریقه:

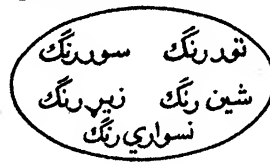
— په لومړي پړاو کې، تر لومړنیو فعالیتونو وروسته، ښوونکي دې لاندني ستونه پرتله تخته رسم کړي او له بېلابېلو زده کوونکو څخه دې د هغو د عناصرو د نومونو او معادل او مساوي ستونزو د ښودلو غوښتنه وکړي.

ج

ب

الف

- په دویم پړاو کې دې پر «۲۲» مخ د تېرولو ستونز په شان کار وشي .
- په دریم پړاو کې دې ښوونکي د زده کوونکو د لوسته دنده وکړي چې د خالي ست علامه « Ø » مشق کړي او بیا هره ډله دې په خپله خوښه دوه دوه ستونه یو بشپړ (عنصر لرونکی) ست او بل خالي ست تیار کړي .
- څلورم پړاو دې د تېرولو ستونز د همدې پړاو په طریقه د موضوع په نظر کې نیولو سره تطبیق شي .
- کورنۍ کار: زده کوونکي دې په کتابچو کې لاندني ستونه تیار کړي .
- د افغانستان غرونه: { په ټولګي کې د هغوزده کوونکو دنومونو ست چې ښیرې ولري: } {
- * د ښوونکي له پاره: د کورني کار ځواب Ø دی .

۱۴ درسي پلان

- د کتاب مخونه: ۲۳-۲۴
- عنوان: د ستونزو تقاطع
- هدفونه: زده کوونکي به:
- د دوو یا زیاتو ستونزو تقاطع یا مشترک عنصرونه وپېژني او د تقاطع په مفهوم وپېژني.
 - د تقاطع د ست سمبول (علامه) ∩ وپېژني، ویې لیکي او استعمال یې کړي.

د تدریس طریقه:

- په لومړي پړاو کې تر لومړنیو فعالیتونو وروسته، ښوونکي دې لاندیني ستونه پر توره تخته رسم کړي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې د هر ست عنصرونه په لاندنیو ستونزو کې ولیکي او ووايي چې کوم عنصرونه په دواړو ستونزو کې شریک دي .

الف	کتاب کتابچه قلم	نقشه کره	تباشیر	توره تخته	ب
	پنسل	خطکش	تخته پاک	مېز چوکۍ	

الف: { ... }

ب: { ... }

- په دویم پړاو کې دې ښوونکي د کتاب «۲۳» مخ د دې موضوع په نظر کې نیولو سره د تېرولو ستونز د دویم پړاوونو په شان تدریس کړي .
- په دریم پړاو کې دې د زده کوونکو له خوا پر توره تخته / کتابچو کې د تقاطع د علامې ∩ تر مشق وروسته «۲۴» مخ د تېرولو ستونز د دویم پړاوونو په شان

تدریس شي .

— څلورم پړاو دې هم د تېرو درسونو په شان تدریس شي . ښوونکی دې د تقاطع ستونزو د تمرین کولو په اړه زده کوونکو ته یولنډه کورنۍ کار هم ورکړي .

۱۵ درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۵

عنوان : د دریو ستونزو د مقایسې په واسطه د متقاطع ستونزو د عناصرو نو پیداکول .
هدفونه : زده کوونکي به :

- له دریو ستونزو څخه متقاطع عناصرونه وپېژني او جلا یې کړي .
- له « ۲ » څخه تر « ۱۰ » پورې د عددونو مضربونه مشق کړي .

د تدریس طریقه :

- په لومړي پړاو کې دې تر لومړنیو فعالیتونو وروسته ، د تېرې ورځې پر کورنۍ کار باندې کار وشي .
- په دویم پړاو کې دې د تیر لوست د دویم پړاو په شان د « ۲۵ » مخ پر لومړي څوکاټ کار وشي .
- په دریم پړاو کې دې د تیر لوست د دریم پړاو په شان د « ۲۵ » مخ پر پاڼې دریو نورو څوکاټونو کار وشي .
- په څلورم پړاو دې هم د تېر لوستو د څلورم پړاو په طریقه کار وشي .

۱۶ درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۶

عنوان : د ستونزو اتحاد .

هدفونه : زده کوونکي به :

- د څو فرعي ستونزو د عناصرو نو په یوځای کولو سره د ستونزو د اتحاد په مفهوم وپوهېږي .
- د ستونزو د اتحاد علامه ل و پېژني ، ویې لیکي او استعمال یې کړي .

د تدریس طریقه :

— ښوونکی دې دغه لوست د درسي کتاب د « ۲۲ » مخ یعنی « ۱۳ » درسي پلان ، په شان تدریس کړي .

۱۷ درسي پلان

د کتاب مخ : ۲۷

عنوان : د "۲، ۳، ۶، ۱۰ او ۱۰۰ عددونو مضربونه او دهغو اتحاد .
هدفونه : زده کوونکي به :

- د "۲، ۳، ۶، ۱۰ او ۱۰۰" عددونو مضربونه مشق کړي .
- د پورتنیو عددونو د ستونزو د عناصرو اتحاد مشق کړي .

د تدریس طریقہ :

- په لومړي پړاو کې دې ښوونکي تر لومړنیو فعالیتونو وروسته له زده کوونکو څخه وغواړي چې پر توره تخته د "۸" او "۲۰۰۰" عددونو د مضربونو ستونه تیار کړي . ۸ : { . . . } ، ۲۰۰۰ : { . . . }
- په دویم پړاو کې دې زده کوونکو له خوا د "۲۷" مخ د خپل ځان سره ولوستلو په ترڅ کې ښوونکي لاندیني ستونه پر توره تخته ولیکي او بیا دې له بېلابېلو زده کوونکو څخه وغواړي چې د "۲" او "۳" مضربونو ستونه یو یو ښيي .

۱۲۰۹۰۶۰۳	۱۶۰۱۴۰۱۲۰۱	۲۴۰۲۲۰۲۰۱۸	۲۴۰۲۱۰۱۸۰۱۵	۳۷۰۲۳۰۳۰۲۷	۸۰۶۰۴۰۲
----------	------------	------------	-------------	------------	---------

الف ب ج د ه و

- بیا دې ښوونکي د همدغو ستونزو لاندې د "۲۷" مخ د "۱۰" او "۲۰۰۰" اتحادی ستونه ولیکي او له بېلابېلو زده کوونکو څخه وغواړي چې د دې ستونزو عناصرونه دې د پورتنیو ستونزو د عناصرو په مرسته بشپړ کړي ، بیا دې له بل زده کوونکي څخه وغواړي چې هر پورتنی ست دې خپل اتحادی ست سره وښلوي
- په دریم پړاو کې دې د دې مخ په پاتې برخه د تېرو لوستونو د دریم پړاوونو په شان کار و شي .
- په څلورم پړاو کې دې هم د دې درس د موضوع په نظر کې نیولو سره د تېرو لوستونو د څلورم پړاوونو په شان کار و شي .

۱۸ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۲۸-۲۹

عنوان : ضرب او تقسیم
هدفونه : زده کوونکي به :

- د پوره لسیزو، سلینو او اوزریزو سره ضربول زده کړي .
- په پوره لسیزو، سلینو او اوزریزو کې د ښی خوا د صفرونو په مقامي ارزښت وپوهېږي .

پړاونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي دې د تدریس په لومړي پړاو کې د افغانیولاندني ښارونه پرتله تخته رسموي .</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">د ۵۰۰ افغانیز بنډل</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">د ۱۰۰۰ افغانیز بنډل</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">د ۱۵۰۰ افغانیز بنډل</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">د ۵۰۰۰ افغانیز بنډل</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">د ۱۰۰۰۰ افغانیز بنډل</div> </div> <p>بیا له زده کوونکو څخه غواړي چې که چېرې په هر بنډل کې ۱۰۰ دانې لټونه وي ، د هر بنډل د افغانیو شمېر معلوم کړي .</p>	توره تخته
۲ پر موضوع کار کول	<p>— ښوونکي دې په دویم پړاو کې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د کتاب « ۲۸ » مخ له خپل څنگ ملګرو سره یو ځای ولري او د درستي چوکاټ په مفهوم دې ځا نونه وپوهوي .</p> <p>— ښوونکي / زده کوونکي دې په دې مخ د تېرو درسونو دویم پړاو د لار ښودنوسه سم پرتله تخته کار وکړي</p>	توره تخته
۳ مشق او تمرین	<p>— په دویم پړاو کې دې اول د « ۲۹ » مخ د « ●● » مشق په لومړي مثال او پرتله تخته کار و شي . بیا دې پر پاتې سوالونو د هغه مثال د حل په شان په ګروپونو کې کار و شي</p>	توره تخته
۴ لنډیز / ارزښاتي	<p>— ښوونکي دې په څلورم پړاو کې له زده کوونکو څخه د موضوع په ارتباط څو پوښتنې (شفاهي او پر تېور ه تخته) وکړي .</p>	توره تخته

۱۹ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۲۹ - ۳۰</p> <p>عنوان : له پنځه او شپږ رقمي عددونو سره دوه رقمي عددونو ضربول .</p> <p>هدفونه : زده کوونکي به :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● په پنځه او شپږ رقمي عددونو کې د رقمونو مقامي قیمتونه وپېژني . ● پنځه رقمي عددونه به له دوه رقمي عددونو سره په اوښده او لنډه طریقه ضرب کړي شي .

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکی دې په لومړي پړاو کې لاندني سوالونه پر توره تخته و لیکي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې په نوبت سره تورې تختې ته ورشي او په ترتیب سره د دوو سوالونو ځوابونه ولیکي:</p> <p>دېر کوچنی یو رقمي عدد = ؟ دېر کوچنی څلور رقمي عدد = ؟ دېر لوی یو رقمي عدد = ؟ دېر لوی څلور رقمي عدد = ؟ دېر کوچنی دوه رقمي عدد = ؟ دېر کوچنی پنځه رقمي عدد = ؟ دېر لوی دوه رقمي عدد = ؟ دېر لوی پنځه رقمي عدد = ؟ دېر کوچنی درې رقمي عدد = ؟ دېر کوچنی شپږ رقمي عدد = ؟ دېر لوی درې رقمي عدد = ؟ دېر لوی شپږ رقمي عدد = ؟</p>	توره تخته
۲ پر موضوع کار کول	<p>— په دویم پړاو کې ښوونکی دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د « ۲۹ » مخ « ● » برخه او « ۳۰ » مخ له خپل څنگ ملګرو سره ولولي؛ د ورکړل شویو عددونو درې رقمونو په مقامي قیمتونو او د اوبډې طریقې په ضرب دې ځانونه وپوهوي.</p> <p>— بیا ښوونکی / زده کوونکي دې په همدغه لوستل شویو برخو د دویم پړاو د غوښتنو او لارښوونو پر اساس کار وکړي.</p>	کتاب
۳ مشق او تمرین	<p>— په دریم پړاو کې دې ښوونکی د زده کوونکو دلته د همدغې موضوع په ارتباط یو یو سوال ورکړي چې ځنې یې په اوبډه او ځنې یې په لنډه طریقه حل کړي. مثلاً:</p> $= ۱۰ \times ۱۲۸۰۰$ $= ۱۳ \times ۳۱۰۵۱$ $= ۴۱ \times ۱۰۳۴۲$ <p>بیا دې ښوونکی له دې ډلو څخه په نوبت سره یوازې دوه استازي تورې تختې ته وغواړي چې یو یې په اوبډه او بل یې په لنډه طریقه خپل سوال حل کړي.</p>	توره تخته
۴ نتیجه / ارزښتي	<p>— په څلورم پړاو کې دې ښوونکی څونډه کوونکو ته د ضرب سوالونه ووايي چې په لنډه طریقه یې په توره تخته حل کړي.</p> <p>کوډنۍ کار: زده کوونکو ته دې د ضرب یو سوال ورکړشي چې په اوبډه طریقه یې حل کړي.</p>	توره تخته

۲۰ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۳۱-۳۲
عنوان : د تېرې موضوع دوام .

د تدریس طریقہ :

— ښوونکی دې په لومړي پړاو کې د هڅونې په خاطر دا عدد پر توره تخته ولیکي : ۱۴۸۶۵ افغانۍ .

بيا دې له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړي چې په نوموړي عدد کې څو لس زريز ، څو زريز ، څو سليز ، څو لسيز او څو يو ويز لوتونه شامل دي .

— ښوونکی دې د زده کوونکو له خوا د هر رقم د مقامي قيمت د صحيح ښودلو په وخت کې هماغه مقامي قيمتونه يو تر بل لاندې پر توره تخته ولیکي . بيا دې يو زده کوونکی تورې تختې ته وغواړي چې ليکل شوي عددونه سره جمع او د پخواني عدد (۱۴۸۶۵) سره يې مقايسه کړي .

— ښوونکی/زده کوونکی دې په دويم پړاو کې د "۳" مخ د تېر (۱۹) درسي پلان د ۲ پړاو په شان کار وکړي . په "۳" پړاو کې دې د "۳۲" مخ د سوالونو په گروپونو کار وشي .

په ۴ پړاو کې دې ښوونکی زده کوونکو ته د موضوع په ارتباط يو څو سوالونه ووايي چې پر توره تخته يې حل کړي .

۲۱ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۳۳-۳۴
عنوان : له پنځه رقمي عددونو سره د درې رقمي عددونو ضربول .

د تدریس طریقہ :

— ښوونکی دې دغه لوست د تېرو درسونو په شان تدریس کړي او په هر پړاو او ضرورت په وخت کې دې له خپل نوښت څخه کار واخلي .

۲۲ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۳۵-۳۶
عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقہ :

— په لومړي پړاو کې دې ښوونکي د "۶" عدد پر توره تخته وليکي او بيا دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د نوموړي عدد مقامي قيمتونه له يو ييز څخه تر ميليونيزه پورې پر توره تخته معلوم کړي ، لکه :

$$\text{"۶"} \text{ يویزونو قیمت : } 6 = 6 \times 1$$

$$\text{"۶"} \text{ لسیزونو قیمت : } 6 = 6 \times 10$$

$$\text{"۶"} \text{ ملیونیزونو قیمت : } 6 \dots \dots = 6 \times 1000000$$

— ښوونکي دې دغه درس د ۱۹ درسي پلان په شان تدریس کړي ؛ په دویم پړاو کې دې پر "۳۵" مخ او د "۳۶" مخ تر "●●●" برخې کار وشي . په دریم پړاو کې دې ښوونکي پخپله د موضوع په ارتباط زده کوونکو ته سوالونه وړکړي چې په گروپونو کې یې حل کړي .

۲۳ درسي پلان

د کتاب مخ : ۳۶

عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقہ :

— ښوونکي دې دغه لوست د تېر درس په شان تدریس کړي .
په دویم پړاو کې دې د "۳۶" مخ په "۱ او ۲" سوالونو او په دریم پړاو کې دې په پاتې سوالونو کار وشي .
په څلورم پړاو کې دې له زده کوونکو څخه د درس په اړه پوښتنې وشي او زده کوونکي دې جوابونه ووايي .

۲۴ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۳۷-۳۸

عنوان : پر دوه رقمي عدد باندې د څلور رقمي عددونو تقسیمول .

هدف : زده کوونکي به :

● پر یو او دوه رقمي عددونو باندې د څلور رقمي عددونو تقسیمول زده کړي .

د تدریس طریقہ :

— ښوونکي دې په لومړي پړاو کې زده کوونکو ته دغه لاندې کیسه وکړي :
"یوه ورځ د احمد پلار "۱۰۰" غوزان له بازاره څخه را وړل او پر خپلو

«۵» زامنو باندې يې داسې وويشل چې هريوه ته «۲۰» دانې غن زان ورسيدل او په آخر کې يې وکتل چې مغه ته هيڅ پاتې نه شول.
 ښه اوس تاسې وړاياست چې په دغه کيسه کې د حساب کومې عمليې سر ته رسيدلي او څنگه؟

* دلته بايد زده کوونکي يوه شي چې په دغه معامله کې د تقسيم او بيا په تقسيم کې د منفي عمليې سر ته رسېدلي دي.

زده کوونکي بايد دغه کيسه پر سوال واري او پر توره تخته يې حل کړي.
 — په دويم پړاو کې دې ښوونکي له زده کوونکو څخه وغواړي چې «۳۷» مخ او د «۳۸» مخ «●●» برخه له څنگ ملګرو سره ولولي او د تقسيم په عمليه دې ځانونه وپوهوي.

بيا دې زده کوونکي/ښوونکي د دې پړاو د فعاليتونو او غوښتنو پر اساس خپل کار ته دوام ورکړي.

— په دريم پړاو کې، په گروپونو کې دې د «۳۶» مخ پر «●●●» برخه کار وشي.

— په څلورم پړاو کې دې د موضوع په ارتباط زده کوونکو ته سوالونه ورکړل شي چې پر توره تخته يې حل کړي.

۲۵ درسي پلان

د کتاب مخونه: ۳۹ - ۴۰

عنوان: د تېرې موضوع دوام

هدف: زده کوونکي به:

● په دوه رقمي عددونو باندې د شپږ رقمي عددونو تقسيمول زده کړي.

د تدریس طریقه:

— د تېر درس په شان دې تدریس شي.

— په دوهم پړاو کې دې په «۳۹» مخ او په دريم پړاو کې دې په «۴۰» مخ باندې کار وشي.

۲۶ درسي پلان

د کتاب مخونه: ۴۱ - ۴۲

عنوان: پر درې رقمي عددونو باندې د اعدادو تقسيمول.

هدف: زده کوونکي به:

● پر درې رقمي عددونو باندې د عددونو تقسيم زده کړي.

<p>د تدریس طریقه :</p> <p>— د تېر درس په شان دې تدریس شي .</p> <p>— په دویم پړاو کې دې په « ۴۱ » مخ او په دریم پړاو کې دې لومړۍ په « ۴۲ » مخ کار وشي او بیا دې گروهونو ته همدغه ډول یوړو سوال ورکړل شي ، چې حل یې کړي .</p>

۲۷ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۴۳</p> <p>عنوان : د تېرې موضوع دوام .</p>
<p>د تدریس طریقه :</p> <p>— د تېر لوست په شان دې تدریس شي .</p> <p>— په دویم پړاو کې دې څلور لومړي سوالونه پر توره تخته حل شي</p> <p>په پاتې سوالونو کې به دریم پړاو کې کار وشي .</p>

۲۸ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۴۴</p> <p>عنوان : پر ۲ د تقسیم قابلیت</p> <p>هدفونه : زده کوونکي باید :</p> <p>● پر ۲ د تقسیم قابلیت زده کړي .</p> <p>● هغه عددونه وپېژني چې پر ۲ د تقسیم وړ وي .</p>
--

پړاوونه	د ښوونکي اوزده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي لاندني عددونه یو یو لولي اوله یوه زده کوونکي څخه غواړي چې پر توره تخته یې ولیکي .</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>۲ ، ۴ ، ۶ ، ۸ ، ۱۰ ، ۱۲ ، ۱۴ ، ۱۶ ، ۱۸ ، ۲۰</p> </div> <p>— ښوونکي په داسې حال کې چې هر ځل تر یوه عدد لاندې گوته ږدي ، له بېلا بېلو زده کوونکو څخه پوښتنې کوي چې دا عدد د چمتو دی او که طاق / پر « ۲ » پوره تقسیمېږي یا نه ؟</p>	توره تخته

چې د هرې موضوع (وړو کي عنوان) مطلبونه ښه روښانه اولوست قدم په قدم مخ په وړاندې ولاړ شي، قدمونه / مرحلې بېلې بېلې برخې يې په ټکي / ټکو « . » سره ښه شوي دي .

هر مشق يا توضيح غوښتونکي مطلب په کې په ساده عبارت سره روښانه شوی دی . په ځينو مخونو کې د ورځني ژوند د قصو په مرسته يو شمېر عمليې او مفهومونه واضح شوي دي . همدارنگه د موضوعگانو په اړوند يو شمېر رسمونه هم انځور شوي دي ، تر څو زده کوونکو ته د موضوع واقعيتونه ښه روښانه شي او تدريس عملي بڼه پيداکړي . مثلاً : په لومړي مخ کې قيمتونه تر دېره حده پورې کاموترونو د نوعيت سره ارتباط نيسي ؛ په « ۱۶ » مخ کې دست (مجموعې) د پېژندلولو پاره د نجاری دکار ورته شيان ورکړل شوي دي ؛ په همدې ترتيب د تناظر او حجم د معرفي کولو لپاره داسې شکلونه رسم شوي چې زده کوونکي په آسانۍ سره ترې مفهوم اخيستلاي شي . د هرې موضوع ، مفهوم ، قاعدې او پرنسپ د ښې زده کړې او تمرين لپاره گټور او پوره تمرينونه تيار شوي تر څو له يوې خوا زده کړه تعميم شي او له بلې خوا د زده کوونکو زده کړه او پرمختگ ارزيايي شي .

د تېرو کتابونو برعکس ، زده کوونکي په دې کتاب کې ليکل نه کوي ؛ بټول فعاليتونه پر توره تخته او کتابچو کې سرته رسوي . ښوونکي بايد پر زده کوونکو تاکيد وکړي او هغوي تشويق کړي چې په کتابونو کې ليکل ونه کړي او هغه سم وساتي . ځکه ، له دې کتابونو څخه بايد د نورو کلونو لپاره هم کار واخيستل شي .

توضيح غوښتونکي يا گران مفهومه موضوعگانې

بنايي په درسي کتاب کې داسې مفهومونه يا موضوعگانې راغلي وي چې گرانې وي يا د پېژندلو لپاره شوي وي او اضافي تشريح ، توضيح يا معلومات وغواړي . ښوونکي دې هر درس ته د تيارۍ نيولو په وخت کې د موضوع درسي آسانوالی گرانېت يا مغلق والی په نظر کې وساتي . که ضرورت و ، د هغو په برخه کې دې څه زياتي معلومات برابر کړي چې زده کوونکو له پاره اړې موضوعگانې ښه روښانه شي . ځکه ، بنايي په ځينو برخو کې پخپله مؤلف د يوه خاص ميتود او هدف له مخې کومه موضوع يا ځانگړې برخه په لنډيز څرگنده کړي وي او د تمرين لپاره يې له زده کوونکو څخه د تشريح ، توضيح او اضافي کار غوښتونکي وي . نو داسې برخې دې په ښه شي موضوعگانې يې په خپل وخت زده کوونکو ته روښانه

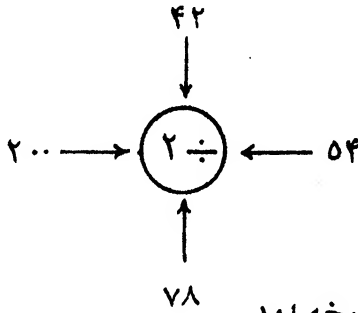
	<p>— زده کوونکی ځوابونه ورکوي. ځواب : جفت ، هو .</p>	
<p>۲ پرموضوع کارکول</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب " ۴۴ " مسخ " ● ● ● " مشقونه له څنگ ملگرو سره په ټیټ آواز ولولي او پر عددونو فکر وکړي چې هغه جفت دي که طاق . — تر هغه وروسته ښوونکی یو زده کوونکی غواړي چې د " ● " مشق عددونه پر توره تخته وليکي . له بل زده کوونکي څخه غواړي چې تورې تختې ته ورشي ، عددونه ولولي او ووايي چې دا عددونه طاق دي که جفت ؟ — زده کوونکي عددونه لولي او ځواب ورکوي : جفت . — ښوونکی له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي چې دا عددونه پر ۲ پوره وېشل کېږي ، که نه ؟ — بېل بېل زده کوونکي ځوابونه ورکوي . که زده کوونکي ستونزې ولري ، ښوونکی ورسره مرسته کوي . — ښوونکی یو زده کوونکی غواړي چې د " ● ● " مشق عددونه ولولي او پر توره تخته یې د کتاب د کتارو په شان وليکي . — ښوونکی له یوه بل زده کوونکي څخه غواړي چې تورې تختې ته ورشي ؛ د هر کتار عددونه بېل بېل ولولي او ووايي چې دا څو رقمي عددونه دي ؟ — زده کوونکي د هر کتار عددونه لولي او وایي چې دا یو رقمي / دوه رقمي عددونه دي . — ښوونکی له یوه بل زده کوونکي څخه پوښتنه کوي چې د دغو عددونو لومړي رقمونه کوم ډول عددونه دي او دا عددونه پوره پر دوو د تقسیم وړ دي ، که نه ؟ — زده کوونکی ځواب ورکوي چې صفر او جفت عددونه او پر " ۲ " پوره د تقسیم وړ دي . — ښوونکی وایي ، تاسو ولیدل هغه عددونه چې لومړی رقم یې جفت یا صفروي پر ۲ باندي پوره د ویشلو وړ دي .</p>	
<p>۳ مشق او تمرین</p>	<p>— ښوونکی یو زده کوونکی تورې تختې ته غواړي او دا عددونه : ۶۴۹ ، ۷۵۸ ، ۳۰۰ ، ۲۸۷ ، ۱۷۵ ، ۱۶۶ ، ۹۳ ، ۹۸ ، ۴۶ ۹۴۶ ، ۸۳۵ ، ۶۵۳ ، یو یو ورته لولي چې پر توره تخته یې ولیکي .</p>	<p>توره تخته</p>

	<p>— بیا ښوونکي زده کوونکي پر دوو ډلو وېشي؛ له يوې ډلې څخه غواړي چې له دې عددونو څخه هغه عددونه په خپلو کتابچوکې وليکي چې پر «۲» پوره د تقسيم وړ وي. بلې ډلې ته دنده ورکوي ترڅو د نوموړو عددونو څخه هغه نور عددونه وليکي چې پر «۲» پوره د تقسيم وړ نه وي.</p> <p>— زده کوونکي په خپلو گروپونوکې يوله بل سره پر عددونو بحث او مشوره کوي، د عددونو د ښې خوا لومړي رقم ته په ځير گوري. که چېرې د هر عدد لومړی رقم صفر يا جفت وي وايي چې پر «۲» د وېشلو وړ دي او که طاق وي وايي چې پر «۲» د وېشلو وړ نه دي.</p> <p>— هره ډله خپل مربوط عددونه په کتابچوکې ليکي. که اړتيا وه ښوونکي مرسته کوي.</p> <p>— د کار تر بشپړېدو وروسته، د ډلو مشران هر يو په نوبت سره خپل عددونه پر توره تخته هم ليکي. نوزده کوونکي/ښوونکي ورته په ځير گوري. که اړتيا وه غلطۍ سموي.</p> <p>* که لا پوره وخت و، ښوونکي کولای شي چې هداړنگه نور دوه رقمي، درې رقمي، څلور رقمي، . . . جفت او طاق عددونه پر توره تخته وليکي او په همدې توگه مشقونه سرته ورسوي.</p>	
توره تخته	<p>— ښوونکي وار په وار له څو زده کوونکو څخه غواړي چې يو يې يو څو عددونه ووايي، بل دې يې پر توره تخته وليکي او دې وايي چې پر ۲ د تقسيم وړ دي او که نه.</p> <p>کورنۍ کار: ښوونکي يو څو جفت او طاق عددونه پر توره تخته ليکي.</p> <p>— زده کوونکي يې خپلو کتابچوته رسوي او په کورکې هغه عددونه ترې بېل ليکي چې پر ۲ د تقسيم وړ وي.</p>	<p>۴ لنډيز/ ارزيابي</p>

۲۹ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه: ۴۴-۴۵</p> <p>عنوان: پر «۵» د تقسيم قابليت</p> <p>هدف: زده کوونکي بايد:</p> <p>● هغه عددونه وپېژني چې پر «۵» پوره د وېشلو وړ وي.</p>
--

د تدریس طریقہ :

- بنوونکی دې کورنۍ کار وگوري .
- بنوونکی دې دا شکل پر توره تخته رسم کړي او د تېرلوست د «چمتوالي» د پړاو په شان دې پر زده کوونکو په ذهني ډول کار وکړي او یا دې په زده کوونکو اړونده سوالونه پر توره تخته حل کړي .

- د دې درس تر عنوان لاندې پر «●» برخه او د «۴۵» مخ پر «●●» برخه دې د تېرلوست د دویم پړاو په شان کار وشي . د دې پړاو په وروستۍ برخه کې د نتیجې په ډول په دې خبرو تاکید او ټینګار وشي : هغه عددونه چې لومړی رقم یې «۵» او یا «صفر» وي، پر «۵» پوره د ویشلو وړ دي .
- د تدریس په دویم پړاو (مشق او تمرین) کې دې بنوونکی د «۴۵» مخ د «●●●» برخې جدول او همدارنګه یو بل ورته جدول رسم کړي . بیا دې د زده کوونکو پر ډول د دې مشق د لار بنوونو سره سم کار پر مخ بوزي .
- د تدریس پر خلوم پړاو (لنډیز / ارزښاتي) دې د تېرلوست په شان کار وشي .

۳. درسي پلان

د کتاب مخ : ۴۶

عنوان : پر «۱۰» د تقسیم قابلیت .
هدف : زده کوونکي باید :

- هغه عددونه وپېژني چې پر «۱۰» پوره وېش وړ وي .

د تدریس طریقہ :

۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۵
۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱

- بنوونکی دې د زده کوونکو د هڅوښې له پاره دا جدول پر توره تخته رسم کړي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې د دې لارو کتارونو د عددونو اړیکې وښيي .

- * دا جدول له یوې خوا د مقسوم عددونو پر «۵» پوره تقسیمېدل او له بلې خوا د «۵» ځانې ضرب ښيي .
- بنوونکی دې د تدریس په دویم پړاو کې د «۴۶» مخ پر «●●» برخه د «۴۴» مخ د «●●●» برخې په شان کار وکړي .

— د تدريس په دريم پړاو (مشق او تمرين) دې د تير لوست د دريم پړاو په شان او همدارنگه څلورم پړاو دې هم د تير لوست د څلورم پړاو په شان کار وښي.

۳۱ درسي پلان

دريسي مواد	د ښوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	پړاوونه
توره تخته	<p>د کتاب مخونه : ۴۷-۴۸</p> <p>عنوان : پر ۳ د تقسيم قابليت</p> <p>هدف : زده کوونکي بايد :</p> <p>● هغه عددونه وپېژني چې پر "۳" پوره د تقسيم وړ وي .</p> <p>— ښوونکي تر سلام ، دا حوال پوښتي ، د ټولگي د تنظيم اود کورني کار تر تکل وروسته ، له زده کوونکو څخه غواړي چې يو تن يې تورې تختې ته ورشي او هغه عددونه وليکي چې دې يې ورته لولي .</p> <p>— پر زده کوونکي په خپله خوښه تردې تختې ورځي او ښوونکي لاندې عددونه ورته لولي چې ويې ليکي : ۳۳ ۴۵ ۱۱۱</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې يو بل تن يې تورې تختې ته ورشي ؛ لومړی د هر عدد د رقمونو د جمعې حاصل تر عدد لاندې په يوه کور کې وليکي او بيا دې ووايي چې د دې عددونو د رقمونو د جمعې حاصل پر څو پورې تقسيمېدلی شي .</p> <p>د ښوونکي له پاره مثال : عددونه : ۳۳ ۴۵ ۱۱۱</p> <p>د رقمونو د جمعې حاصل : ۶ ۹ ۳</p> <p>— زده کوونکي د عددونو د رقمونو تر جمع کولو وروسته به فکر وکړي او ربه وايي چې دا عددونه پر "۳" پوره د وېش وړ دي .</p>	۱ چمتووالی
کتاب	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې له خپل څنگ ملگرو سره (دوه په دوه) د کتاب د "۴۷" مخ لومړۍ «●» برخه ا د "۴۸" مخ «●●●» برخه په غور ولولي ؛ د عددونو د رقمونو د جمعې پر حاصل او بيا دا چې د جمعې حاصل يې پر "۳" پوره تقسيمېدلی شي يا نه ، غور وکړي .</p> <p>— په داسې حال کې چې زده کوونکي د متن پر لوستلو او پوهېدلو</p>	۲ پرموضوع کارکول

توره تخته

بوخت وي ، بنوونكي لاندې جدول پر توره تخته رسمي .

عدد ورته	رقمونه	درقمونو مجموعه	مجموعه پر "۳" پوره د تقسيم ورده
۱۲	۱ او ۲	$1 + 2 = 3$	$12 \div 3 = 4$
۱۸			
۲۷			
۵۷			
۴۵۶			
۹۷۸			

— زده کوونکي (له ځان سره) تر لوستلو وروسته بنوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې یو تن په خپله خوښه تورې تختې ته ورشي ، دلوري مثال عدد ولولي ، رقمونه یې وښيي ، مجموعه یې پیداکړي او بیا عدد پر "۳" تقسیم کړي او وگوري چې پر "۳" پوره د تقسیم وړ دی او که نه .

— نو زده کوونکي ورته په غورگوري . زده کوونکي / بنوونکي د ضرورت سره سم مرسته کوي .

— بیا بنوونکي په ثبوت سره یو یو زده کوونکي غواړي چې د جدول پر نورو عددونو هم همدغه شان کار وکړي .

— په پای کې بنوونکي زده کوونکو ته د نتیجې په ډول وایي :
تاسو ولیدل چې [هر هغه عدد چې درقمونو مجموعه یې "۳" ه

او یا پر "۳" دوېشلو وړ وي ، هغه عدد پر "۳" باندې پوره د تقسیم قابلیت لري ؛ همدارنگه مونږ باید د عددونو درقمونو د حاصل جمع په وخت کې زیاته پاملرنه وکړو ؛ که چېرې د عددونو درقمونو حاصل دوه یا درې رقمي عدد وي او سمه لاسه پرې ونه پوهېږو چې هغه پر "۳" د تقسیم وړ دی یا نه ، نو په دې صورت کې باید بیا هم دغه د جمعې حاصل رقمونه سره جمع کړو او وگورو چې پر "۳" پوره تقسیمېږي یا نه .]

— بنوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د "۴۷" مخ دویمه "●●" درسي کتاب برخه له خپلو ملگرو سره ولولي او پر لارښوونه دې ځانونه وپوهي .
— زده کوونکو د پورتني مصروفیت په وخت کې ، بنوونکي لاندنۍ جد ولونه پر توره تخته رسمي .

۳
مشق او
تمرین

عددونه	درقونو مجموعه	عدد $\div 3 = ?$
۶۳		
۶۹		
۷۸		
۲۰۷		

عددونه	درقونو مجموعه	عدد $\div 3 = ?$
۶۶		
۷۲		
۸۱		
۳۲۴		

— کله چې زده کوونکو اړونده برخه له ځانه سره ولوستله ، ښوونکی هغوی
پېر دیو ډلو وېشي . لومړۍ ډلې ته د « ۴۷ » مخ د « ●●● » برخې
جدول او دوو نورو ته د تورې تختې د سړیو جدول سپاري
او ورته وایي چې د « ۴۷ » مخ د « ●●● » برخې جدول له لارښوونو سره
سم په خپلو ډلو کې پرې کار وکړي . ښوونکی زده کوونکو کار
څاري او د ضرورت په وخت کې مرسته کوي .

— په پای کې د ډلو استازي په نوبت سره خپل کار پر توره تخته
وړاندې کوي ؛ زده کوونکي / ښوونکی ورسره مرسته کوي . که
زده کوونکي وغواړي د هغو جوړولو کار چې په کتاب کې نه
شته ، خپلو کتابچو ته رسوي .

۴ لنډیز / ارزیابي	<p>— ښوونکی په خپله خوښه یو زده کوونکی غواړي او لاندې عددونه ورته لولي چې پر توره تخته یې ولیکي: ۴۱۹ ۲۴۳ ۳۰۱۳ ۶۰۲۴</p> <p>— ښوونکی په خپله خوښه نور زده کوونکي په نوبت سره غواړي ، یو یا دوو عددونو ته اشاره کوي او ورته وایي چې د مخکې په شان عمليې سرته ورسوي او وایي چې ټاکلی عدد پر « ۳ » د وېش وړ دی او که نه .</p> <p>کورنۍ کار: ښوونکی لاندې عددونه پر توره تخته لیکي او له زده کوونکو غواړي چې کتابچو ته یې ورسوي او د هغو عددونو پر شاوخوا حلقه وکاري چې پر « ۳ » پوره د وېش لوی وي:</p> <p>۹۴ ۴۰۷ ۴۶۵ ۲۲۳ ۱۱۰۰۷</p>	توره تخته
-------------------------	---	-----------

۳۲ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۴۸</p> <p>عنوان : پر " ۹ " د تقسیم قابلیت .</p> <p>هدفونه : زده کوونکي به :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● پر " ۹ " د تقسیم قابلیت زده کړي . ● هغه عددونه وپېژني چې پر " ۹ " پوره د وېش وړ وي .
<p>د تدریس طریقته :</p> <p>— ښوونکی دې دغه لوست د " ۲۳ " درسي پلان په شان درس ورکړي . د دویم پړاو په وروستی برخه کې دې د نتیجې په ډول باید په دې خبرو ټینگار وکړي چې : هغه عدد چې د رقمونو مجموعه یې ۹ یا پر ۹ باندې د وېشلو وړ وي ، هغه عدد پر ۹ پوره د وېشلو وړ دی .</p>

۳۳ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۴۹-۵۰</p> <p>عنوان : پر " ۴ " د تقسیم قابلیت</p> <p>هدفونه : زده کوونکي باید :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● پر " ۴ " د تقسیم قابلیت زده کړي . ● هغه عددونه وپېژني چې پر " ۴ " پوره د تقسیم وړ وي .
--

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکی له یو زده کوونکي غواړي چې تورې تختې ته ورشي .</p> <p>— ښوونکی لاندني عددونه ، یو یو لولي ، زده کوونکي یې پر تورې تخته لیکي .</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>۱۲۸ ، ۱۵۶ ، ۲۴۴ ، ۲۸۸</p> </div> <p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې یو بل تن تورې تختې ته ورشي ؛ د هر عدد لومړي دوه رقمونه د هماغه عدد لاندې ولیکي او بیا دې ووايي چې د دې عددونو دوه لومړي رقمونه پر څو پوره تقسیمېدلای شي .</p>	<p>توره تخته</p>
	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <p>۲۸۸</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 10px;">۸۸</div> </div> <div style="text-align: center;"> <p>۲۴۴</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 10px;">۴۴</div> </div> <div style="text-align: center;"> <p>۱۵۶</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 10px;">۵۶</div> </div> <div style="text-align: center;"> <p>۱۲۸</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 10px;">۲۸</div> </div> </div>	

	<p>— زده کوونکی دهر عدد دیوینز او لسیز رقمونو په باره کې فکر کوي او وایي چې دا عددونه پر «۲» او «۴۰» پوره تقسیمېدلاي شي.</p>	
<p>۲</p> <p>پرموضوع کارکول</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې له خپلو څنگ ملگروڼو دوه په دوه د کتاب د «۴۹» مخ لومړۍ «●●» برخه تر د «۵۰» مخ دویمې (●●) برخې پورې په غور ولولي؛ د «۴۹» مخ د عددونو د دوو لومړنیو رقمونو په باره کې فکر وکړي چې هغه پر کومو عددونو پوره د ویشلو وړ دي.</p> <p>— کله چې زده کوونکي د متن په لوستلو بوخت وي، ښوونکی لاندني عددونه پر توره تخته لیکي: ۱۲، ۱۶، ۲۴، ۸۸، ۲۲۴، ۷۴۸، ۹۵۲، ۹۷۶، ۳۴۰۰، ۳۷۰۰، ۴۶۰۰، ۵۸۰۰، ۴۰، ۴۳۶، ۴۷۷۰.</p> <p>— ښوونکی وار په وار له زده کوونکو څخه غواړي چې پر یو تن یې په خپله خوښه تورې تختې ته ورشي. ښوونکی هر ځل هر زده کوونکي ته پنځه بیل بیل عددونه په ښه کوي چې فکر وکړي او وایي چې هغه پر «۴» پوره تقسیمېږي یا نه.</p> <p>* هر زده کوونکی به شواب ورکوي چې هو. که کوم زده کوونکي ستونزې لرلې، نو زده کوونکي/ښوونکي ورسره مرسته کوي.</p> <p>— ښوونکی په وار سره له یوه زده کوونکي څخه غواړي چې د «۹۳۱۰۰» عدد او ورپسې له یوه بل څخه غواړي چې د «۴۵۱۷۴» عدد پر توره تخته ولیکي او په «۴» یې تقسیم کړي.</p> <p>— زده کوونکي په نوبت سره سوالونه حل کوي؛ نور زده کوونکي ورته پام کوي؛ که ضرورت و، زده کوونکي/ښوونکی ورسره مرسته کوي.</p> <p>— ښوونکی په پای کې د نتیجې په ډول وایي «تاسې ولیدل هغه عددونو چې دوه لومړني رقمونه یې صفرونه او یا داسې عددونه وي چې پر «۴» پوره تقسیم شي، پر «۴» باندي پوره د ویشلو وړ دي»</p>	
<p>۳</p> <p>مشق او تمرین</p>	<p>— ښوونکی زده کوونکي پر دوو گروپونو ویشي؛ یو گروپ ته د «۵۰» مخ د «●●●» برخې جدول او بل گروپ ته درې مخ د «●●●» برخې جدول ورکوي چې د ورکړل شوي لارښوونې سره سم په خپلو کتا بچر کې ورباندې کار وکړي.</p>	<p>کتابچه</p>

ټوره تخته	- ښوونکي په دې وخت کې دواړه جدولونه پر ټوره تخته رسمي . - زده کوونکي د کار تر بشپړېدو وروسته ښوونکي د هر گروپ استازي ټورې تخته ته غواړي چې خپل کار په جدول کې ټولگي ته عملاً ولاندې کړي .	
ټوره تخته	- ښوونکي لاندې عددونه پر ټوره تخته ليکي ؛ يو يوزده کوونکي په وار سره ټورې تخته ته غواړي ؛ يو يو عدد ته اشاره کوي او ورڅخه غواړي چې وایي هغه پر کوم عدد وننودو ویش وړ دی . ۴۳۲ ، ۵۲۸ ، ۴۵ ، ۲۵۰ ، ۳۲۴	۴ لنډيز/ ارزيابي

۳۴ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۵۱ - ۵۲

عنوان : مضربونه

هدفونه : زده کوونکي بايد :

- د مضرب په مفهوم وپوهېږي .
- د عددونو مضربونه پيدا کړای شي .

پړاونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد										
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي د کورني کار تر کتلو وروسته لاندنی جدول په ټوره تخته رسمي اوله زده کوونکو څخه غواړي چې هغه په غور تعقیب او د ځوابونو له پاره ځانونه چمتو کړي .</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>عد دونه</th><th>پر کومو عددونو پوره تقسیمېږي</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۴۵</td><td>۹ ، ۵ ، ۳</td></tr> <tr> <td>۲۴۰</td><td>۱۰ ، ۴ ، ۶ ، ۲</td></tr> <tr> <td>۱۸۰۰</td><td>۱۰ ، ۶ ، ۴ ، ۳ ، ۲</td></tr> <tr> <td>۹۲۴</td><td>۴ ، ۶ ، ۲</td></tr> </tbody> </table> <p>— ښوونکي په نوبت سره زده کوونکي ټورې تخته ته را بولي چې د هر عدد په ټاکلي کور کې هغه عددونه وليکي چې پرې پوره تقسیمېږي ، دلایل یې هم وایي .</p> <p>— د ضرورت په وخت کې نور زده کوونکي / ښوونکي مرسته کوي .</p>	عد دونه	پر کومو عددونو پوره تقسیمېږي	۴۵	۹ ، ۵ ، ۳	۲۴۰	۱۰ ، ۴ ، ۶ ، ۲	۱۸۰۰	۱۰ ، ۶ ، ۴ ، ۳ ، ۲	۹۲۴	۴ ، ۶ ، ۲	کتاب بچي ټوره تخته
عد دونه	پر کومو عددونو پوره تقسیمېږي											
۴۵	۹ ، ۵ ، ۳											
۲۴۰	۱۰ ، ۴ ، ۶ ، ۲											
۱۸۰۰	۱۰ ، ۶ ، ۴ ، ۳ ، ۲											
۹۲۴	۴ ، ۶ ، ۲											
۲ پرموضوع کارکول	<p>— زده کوونکي دې درسي کتاب « ۵۱ » مخ د څنگ ملگري سره (دوه په دوه) و لولي ؛ د متن پر مفهوم او په جدول کې د دریم کتار او د دوو لومړنیو کتارونو پراړیکو دې ځانونه وپوهي .</p>	کتاب										

— په همدې ترڅ کې ښوونکي دغه جدول پر توره تخته رسموي .
— د خپل ځان

۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳
۱۰				۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۳۰	۲۷					۱۲	۹	۶	۳	

توره تخته

سره تر لوستنې « وروسته زده کوونکي په نوبت سره تورې تختې ته ورځي ، لومړی زده کوونکي دې په کتارونو کې د لومړیو څلورو ستونزو اړیکې (په هر ستون کې د درې وارو عددونو اړیکې) څرگند کړي ؛ بل زده کوونکي دې د پنځم ، شپږم او اووم ستون کورونه په مناسبو عددونو ډک کړي او دریم زده کوونکي دې پر وروستیو دریو ستونزو کار وکړي او اړیکې یې وښيي .
— نور زده کوونکي / ښوونکي د ضرورت سره سم مرسته کوي .
— ښوونکي په نتیجه کې زده کوونکو ته وایي : « کوم عدد چې په یوه ټاکلي عدد کې ضرب شي ، د ضرب حاصل ته یې د هماغه ټاکلي عدد مضرب وایي . مثلاً په پورتنی مثال کې « ۳ ، ۲ ، ۱ ، ۵ ، ۴ ، ۶ ، ۷ ، ۸ ، ۹ ، ۱۰ » عددونه په یوه ټاکلي عدد یعنې په « ۳ » کې ضرب شوي دي ، ددوی د ضرب حاصل یعنې « ۳ ، ۶ ، ۹ ، ۱۲ ، ۱۵ ، ۱۸ ، ۲۱ ، ۲۴ ، ۲۷ ، ۳۰ » ته د « ۳ » مضربونه ویل کېږي »

۳
مشق او تمرین

— زده کوونکي دې د کتاب « ۵۲ » مخ د خپل څنگ ملگرو سره « دوه په دوه » وپولي ، په لارښوونو او د کار په نوعیت دې ځانونه وپوهوي .
— ښوونکي زده کوونکي پر دریو ډلو وېشي ، لومړی ډلې ته د « ۵۲ » مخ د « ● ● » برخې اول جدول ، دویمې ډلې ته دویم جدول او دریمې ډلې ته « ● ● ● » مشق سپاري . زده کوونکي د مخکینیو درسونو په شان په دې پړاو باندې کار کوي .

کتاب
کتابچې
توره تخته

۴
لنډیز / انځور

— ښوونکي په خپله خوښه او په نوبت سره د « ۵۲ » مخ د « ● ● ● » برخو په ارتباط ځنې پوښتنې کوي .
کورنۍ کار : زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د « ۱۰ » مضربونه تر لسو عددونو پورې په یوه ست کې { ۱۰ ، ۲۰ ، ۳۰ ، ۴۰ ، ۵۰ ، ۶۰ ، ۷۰ ، ۸۰ ، ۹۰ ، ۱۰۰ } ولیکي .

کتاب
کتابچې

شي او د تفهيم وړ وگرځي .

که چېرې پخپله ښوونکي د کتاب په ځينو موضوعگانو او برخو کې درسي يا مسلکي ستونزې ولري نو د تدريس څخه وړاندې دې خپلې ستونزې د ښوونځي د تجربه لرونکو ښوونکو ، سوپروايزرانو ، ماسټر ترينرانو يا د مرکزي دفتر د علمي غړو په سلسله حل کړي ترڅو د درس په بهير کې له ستونزو سره مخامخ نه شي .

د درسونو جوړښت

د پنځم ټولگي درياضي درسونه په څو لسو فصلونو کې ترتيب او ویشل شوي دي . هر فصل يې لوی عنوان لري او پريوې ځانگړې موضوع بحث کوي . د دې له پاره چې هره موضوع قدم په قدم او آسانۍ سره تدريس / زده شي ، نو هره يوه يې په نورو فرعي (کوچنيو) عنوانونو باندې او بيا فرعي عنوانونه په برخو برخو او مشقونو وېشل شوي دي ، ترڅو ښډې (د هرې موضوع يا برخې) او لري (د فصل يا عمومي موضوع) هدفونه پراو په پراو ترلاسه شي .

لوستونه (هره نوې موضوع) د لنډو تشریحي جملو ، تصويرونو / شکلونو يا جدولونو په واسطه معرفي شوي دي ، ترڅو زده کوونکي په کمو / لنډو اشارو سره موضوع ته داخل شي او پرې وپوهېږي . بيا د موضوع د مشق او تمرين له پاره مطلوبه او سوالونه وړاندې شوي دي .

د هرې موضوع د تدريس او د زده کړې او همدا راز پر موضوع د پوهېدنې له پاره لومړی زمینه سازي شوې ، بيا پر موضوع باندې کار کولو ته انکشاف ورکړ شوی او تر هغه وروسته د زده کړې د تطبيق ، تعميم او ارزيايي له پاره تمرينونه ورکړل شوي دي . مثلاً : په لومړي فصل کې « له ۱... ۱۰ څخه تر ... ۶۰۰۰ پورې » د عددونو د پېژندلو له پاره لوړو قيمتونو او نرخونو ته اړتيا پيدا کېږي . نو ځکه ، داسې زمینه برابره شوې چې زده کوونکي بايد تر يوه حده د موټرونو نوعيت تشخيص او بيا د هريوه د قيمت په پېژندلو سره لومړی ليکنی عدد ولولي او بيا يې هندسي رقم وليکي . بيا د دې له پاره چې تر « ۱۰۰۰۰۰ » پورته عددونه وليکلای شي . د دوهم مخ په « ●● او ●●● » برخو کې پر عددونو کار شوی دی .

تر هغه وروسته ، د دې له پاره چې موضوع ښه مشق ، زده کړه تطبيق او ارزيايي شي د همدې مخ په « ●●●● » په برخه کې د جمعې او تفريق سوالونه ورکړل شوي تر

<p>د کتاب مخ : ۵۳</p> <p>عنوان : مشترک مضربونه</p> <p>هدفونه : زده کوونکي بايد :</p> <ul style="list-style-type: none"> • د مشترک مضربونو په مفهوم وپوهيږي . • د عددونو مشترک مضربونه پيدا کړای شي . 		
پړاوونه	د بنوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— بنوونکي د درسي ساعت د پيل تر لومړنيو فعاليتونو وروسته ، لاندني ستونه پر توره تخته رسمي اوله يوه داوطلب زده کوونکي څخه غواړي چې د وارو ستونو مشترک عددونه په لاندني جدول کې وليکي .</p> <p>— زده کوونکي د وارو ستونو مشترک (مقاطع) عددونه په مستطيل شکله چوکاټ کې ليکي .</p> 	توره تخته
۲ پرمختللی موضوع کارکړنې	<p>— يوله بل سره بنوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د درسي کتاب «۵۳» مخ دوه په دوه وليکي .</p> <p>— بنوونکي په دې ترڅ کې د « ۳ او ۴ » عددونو د مضربونو ستونه پر توره تخته په لاندې ډول ليکي :</p> <p>۴ د مضربونه : { ۴۰، ۳۶، ۳۲، ۲۸، ۲۴، ۲۰، ۱۶، ۱۲، ۸، ۴ } ۳ د مضربونه : { ۳۰، ۲۷، ۲۴، ۲۱، ۱۸، ۱۵، ۱۲، ۹، ۶، ۳ } ۳ او ۴ د مشترک مضربونه : { ۱۲ }</p> <p>— يو زده کوونکي په خپله خوښه تورې تختې ته ورځي ؛ د ستونو مضربونه بشپړوي او بيا د هغو مشترک مضربونه په دريم (لاندني ست) کې ليکي .</p> <p>— زده کوونکي/ بنوونکي د ضرورت په وخت کې مرسته کوي .</p> <p>— بنوونکي د پيچې په ډول وايي : « د مضربونو هغه عددونه چې په ټولو ستونو کې سره يوشان وي (يو ډول قيمتونه ولري) د مشترک مضربونو په نامه يادېږي »</p>	کتاب توره تخته

کتاب کتابچې توره تخته	۳ مشق او تصرین	<p>— بنوونکی زده کوونکي په دریو ډلو وېشي . لومړۍ ډلې ته د « ۵۳ » مخ د « ● ● » مشق « ۱ » مثال ، دویمې ډلې ته « ۲ » مثال او دریمې ډلې ته یې « ۳ » مثال سپاري او د تېرو درسونو د دریم پړاو په شان ورباندې کار کوي .</p>
کتاب توره تخته	۴	<p>— بنوونکی له خور زده کوونکو څخه دا پوښتنه کوي : مشترک مضرب څه ته وايي ؟</p> <p>— بنوونکی یو زده کوونکی نورې تختې ته غواړي چې د « ۵ او ۱۰ » عددونو لاندې ستونزه چې بنوونکی یې ورته لولي پر توره تخته وليکي .</p> <p>— بنوونکی له بل زده کوونکي څخه غواړي چې د دې ستونزو مشترک مضربونو بیل ستا تیار کړي .</p> <p>د ۵ مضربونه { ۳۰ ، ۲۵ ، ۲۰ ، ۱۵ ، ۱۰ ، ۵ }</p> <p>د ۱۰ مضربونه { ۶۰ ، ۵۰ ، ۴۰ ، ۳۰ ، ۲۰ ، ۱۰ }</p> <p>د ۱۵ او ۱۰ مشترک مضربونه { ۳۰ ، ۶۰ ، ۹۰ ، ۱۲۰ }</p>

۳۶ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۵۴</p> <p>عنوان : د دوو او یا څو عددونو کوچنی مشترک مضرب .</p> <p>هدف : زده کوونکي باید :</p> <p>● د دوو یا څو عددونو کوچنی مشترک مضرب پیدا کړي .</p>	<p>د تدریس طریقته : تر لومړي پړاو وروسته ، په دویم پړاو کې دې د « ۵۴ » مخ په « ● » برخه او په دریم پړاو کې دې په دوو ډلو کې پر « ● ● » برخه کار وکړي .</p> <p>— پر څلورم پړاو کې هم د دې لوست درو حیصې او د تېرو لوستونو د تجربو په نظر کې نیولو سره سم کار وکړي .</p>
--	--

<p>د کتاب مخ : ۵۵ عنوان : قاسمونه هدفونه : زده کوونکي بايد : ● د قاسمونو په مفهوم پوه شي . ● د عددونو قاسمونه وپېژني او پيدا يې کړي .</p>						
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد				
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي د درس د پيل تر لومړنيو فعاليتونو وروسته دغه جدول پر توره تخته رسموي ؛ بيا له زده کوونکو څخه پورتنۍ پخپله خوښه تورې نڅې ته ورځي او د جدول سوالونه حلوي.</p> <table border="1"> <tr> <td>$6 \div 1 = 6$</td> </tr> <tr> <td>$6 \div 2 = 3$</td> </tr> <tr> <td>$6 \div 3 = 2$</td> </tr> <tr> <td>$6 \div 6 = 1$</td> </tr> </table>	$6 \div 1 = 6$	$6 \div 2 = 3$	$6 \div 3 = 2$	$6 \div 6 = 1$	توره تخته
$6 \div 1 = 6$						
$6 \div 2 = 3$						
$6 \div 3 = 2$						
$6 \div 6 = 1$						
۲ پرموضوع کارکول	<p>— زده کوونکي د درسي کتاب د « ۵۵ » ټول مخ په خپلو منځو کې (دوه په دوه) لولي ؛ د قاسم په مفهوم او په نورو لارښوونو پوهي ځانونه پوهوي .</p> <p>— ښوونکي پوښتنه کوي چې په « ۵۵ » مخ کې د ۸ عدد پرکومو عددونو باندې پوره تقسيم شوي دي ؟</p> <p>— يو يوزده کوونکي يا ځواب ووايي : « پر ۱، ۲، ۴ او ۸ باندې » که ستونزې يې لرې نو زده کوونکي / ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p> <p>— ښوونکي له بل زده کوونکي څخه پوښتنه کوي چې دغو : ۱، ۲، ۴ او ۸ عددونو ته د « ۸ » عدد څه وايي ؟</p> <p>— زده کوونکي بايد ځواب ورکړي : « ۸ » عدد قاسمونه .</p> <p>— ښوونکي د تاکيد او نتيجې پر ډول وايي : « د يوه عدد قاسم هغه عدد دی چې کوم عدد پرې پوره تقسيم شوی وي . د مثال په توگه د ۶ عدد قاسمونه د ۱، ۲، ۳ او ۶ عددونه دي ، ځکه چې ۶ پر همدغو عددونو پوره ويشل کيداى شي . »</p>	کتاب توره تخته				
۳ مشق او تمرين	<p>— يو يو زده کوونکي په خپله خوښه او په نوښت سره د « ۵۵ » مخ د « ●●● » برخې له مثالونو څخه يو يو مثال لولي . نو زده کوونکي</p>	کتاب				

توره تخته	په نوبت سره هغه پر توره تخته ليکي او پرې کار کوي. — په پای کې ټول زده کوونکي له تورې تختې څخه اصلاح شوي رسم او ليکنې خپلو کتابچوته رسوي.	
کتابچې		
توره تخته	— ښوونکي يو يوزده کوونکي تورې تختې ته غواړي چې د "۴، ۷، ۹" عددونو د قاسمونو ستونزه يو د بل پسې تيار کړي. — ښوونکي دې له څو زده کوونکو څخه د قاسمونو د مفهوم او معنا پوښتنه کوي.	۴ لنډيز/ ارزيابي

۳۸ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۵۶-۵۷ عنوان : مشترک قاسمونه هدفونه : زده کوونکي بايد : ● د عددونو د مشترک قاسم په مفهوم پوه شي . ● د دوو يا څو عددونو د مشترک قاسمونه پيدا کړي شي .
د تدريس طريقه : ښوونکي دې د مخکيني درس د ميتود په نظر کې نيولو سره ، دغه درس د "۵۳ مخ يعني "۳۷" درسي پلان په شان تدريس کړي . البته د "۵۶" مخ په (●) برخه دې د پلان په دويم پړاو او په (●●●) او (●●●●) برخو دې د پلان په دريم پړاو کې کار وکړي .

۳۹ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۵۷-۵۸ عنوان : د دوو او يا څو عددونو لوی مشترک قاسم هدف : زده کوونکي بايد : ● د دوو يا څو عددونو لوی مشترک قاسم وپېژني .
د تدريس طريقه : ښوونکي دې د ادرس د مخکيني پلان په شان تدريس کړي . د "۵۷" مخ په (●) برخه دې د پلان په دويم او پياوړي برخه دې په دريم پړاو کې کار وکړي .

د کتاب مخ: ۵۹ عنوان: اوسط هدفونه: زده کوونکي به:																						
● د اوسط په مفهوم وپوهېږي ● د څو مختلفو عددونو اوسط پيدا کړای شي																						
پړاوونه	د ښوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه																					
۱ چمتووالی	— ښوونکي د لومړنيو فعاليتونو وروسته، دا جدول پر توره تخته رسوي او له زده کوونکو څخه غواړي چې يو يوشم په نوبت سره توري تختې ته ورشي، د يوه يوه کتار عددونه سره جمع او حاصل يې په تښت کورکې وليکي. <table border="1"> <tr> <td></td> <td>۵</td> <td>۴</td> <td>۶</td> <td>۱۰</td> <td>۸</td> <td>۹</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۴</td> <td>۳۵</td> <td>۲۰</td> <td>۲۰</td> <td>۱۵</td> <td>۱۰</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۲۳</td> <td>۲۱</td> <td>۱۹</td> <td>۱۷</td> <td>۱۵</td> <td>۱۳</td> </tr> </table>		۵	۴	۶	۱۰	۸	۹		۴	۳۵	۲۰	۲۰	۱۵	۱۰		۲۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳
	۵	۴	۶	۱۰	۸	۹																
	۴	۳۵	۲۰	۲۰	۱۵	۱۰																
	۲۳	۲۱	۱۹	۱۷	۱۵	۱۳																
۲ پرموضوع کارکول	— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د درسي کتاب «۵۹» مخ «●» برخه له خپل څنگ ملگرو سره ولولي او د نمرو د اوسط په مفهوم ځانونه وپوهوي. — ښوونکي په دې ترڅ کې د ذکر شوي مخ د «●» برخې جدول پر توره تخته رسوي. — ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې يو شمېر يې په خپله خوښه توري تختې ته ورشي؛ د جدول د مضمونونو نمري سره جمع کړي او تر جدول لاندې يې وليکي. — ښوونکي له بل زده کوونکي څخه غواړي چې نومې په جدول کې د مضمونونو شمېر پيدا کړي او بيا د نمرو مجموعه (۷۲) پر هغه تقسيم کړي. * زده کوونکي بايد دا عمليه سرته ورسوي: $۷۲ \div ۸ = ۹$ په دې وخت کې زده کوونکي بايد د اوسط مساوات تشرېح کړي او ووايي چې د نمرو مجموعه (د عددونو مجموعه) د مضمونونو يا عددونو پر تعداد مو تقسيم کړ او اوسط يې لاس ته راغی. — بيا ښوونکي له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي چې دغه حاصل تقسيم (۹) د نمرو څه شی دی؟																					

	<p>— یو یوزده کوونکی خواب ورکوي . خواب : اوسط دی .</p> <p>— بیا ښوونکی پوښتنه کوي چې په پورتنۍ رابطه کې د نمرود اوسط څنګه معلوم شو ، یعنې څه مو وکړل چې اوسط پیدا شو؟</p> <p>— ښوونکی له یوه زده کوونکي څخه غواړي چې په خپله خوبه توري تختې ته ورشي او د همدغې افادې مساوات ولیکي .</p>	
<p>کتاب</p> <p>کتابچې</p> <p>توره تخته</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب " ۵۹ مخ " ●●● برخه د څنګ ملګرو سره ولولي .</p> <p>— بیا ښوونکی زده کوونکي په خوډلې ویشي ، یوې ډلې ته یې " ●●● " مشق سپاري او نور ډلوته چې هره یوه دې لومړۍ خوډلې دونه په کتابچوکې ولیکي او بیا دې هغو اوسط پیدا کړي .</p> <p>— ښوونکی د ضرورت په وخت کې مرسته کوي ، د ډالوا ستازي خپله مرسته رسيدلی کار پر توره تخته لیکي ؛ که ضرورت و نور زده کوونکي / ښوونکي غلطۍ سموي .</p>	<p>۳</p> <p>مشق او تمرین</p>
<p>توره تخته</p> <p>کتابچې</p>	<p>— ښوونکی په نوبت سره له خور زده کوونکو څخه د اوسط د معنا پوښتنه کوي .</p> <p>— ښوونکی له یو تن زده کوونکي څخه غواړي چې د اوسط مساوات پر توره تخته ولیکي .</p> <p>— ښوونکی یو زده کوونکی توري تختې ته غواړي او بل یوه ته لار ښوونه کوي چې هغه ته یو څو لنډ عددونه ووايي چې لومړۍ یې ولیکي او بیا یې اوسط پیدا کړي .</p> <p>— کورنۍ کار : ښوونکی زده کوونکو ته دنده ورکوي چې په کتابچوکې ، په خپله خوبه ، د شیانو وزنونه لکه : ۸ کیلو گرامه ، ۱۴ کیلو گرامه ، ... ، ولیکي او بیا د هغو اوسط پیدا کړي .</p>	<p>۴</p> <p>لنډیز / ارزښتي</p>

۴۱ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۶۰</p> <p>موضوع : د عددونو د اوسط پیدا کول .</p> <p>هدف : زده کوونکي به :</p> <p>● د عددونو اوسط محاسبه کړي .</p>
--

د تدریس طریقہ : بنوونکی دې د چمتووالي ترپړاو وروسته په دویم پړاو کې ، د « ۶۰ » مخ په « (●●●) » برخه تر « سوالونه : » پورې او په دریم پړاو کې د همدې مخ د پاتې برخې پر سوالونو تر « مثال » پورې د تېر لوست په شان کار وکړي .

۴۲ رسي پلان

د کتاب مخونه : ۶۰ - ۶۱
موضوع : د وختونو او وزنونو اوسط پیدا کول .
هدف : زده کوونکی به :
● د اوسط محاسبه کول زده کړي .

د تدریس طریقہ : بنوونکی دې د چمتووالي ترپړاو وروسته په دویم پړاو کې د « ۶۰ » مخ د درسونو د ساعتونو پر مثال او په دریم پړاو کې د « ۶۱ » مخ پر جدول د اوسط د تېرو لوستونو په شان کار وکړي .

۴۳ درسي پلان

د کتاب مخ : ۶۲
موضوع : د اوسط عبارتي سوالونه
هدفونه : زده کوونکي به :
● د هر سوال د عبارت په مفهوم وپوهیږي .
● د عبارتونو د غوښتنو سره سم د ورکړل شویو عددونو او سطونو محاسبه کړای شي .

د تدریس طریقہ :
— بنوونکي دې د چمتووالي ترپړاو وروسته ، په دویم پړاو کې د « ۶۲ » مخ په « ۱ » سوال په دریم پړاو کې د همدې مخ په پاتې سوالونو د اوسط د تېرو لوستونو په شان کار وکړي .

۴۴ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۶۳-۶۴</p> <p>عنوان : خطي تناظر</p> <p>هدفونه : زده کوونکي به :</p> <ul style="list-style-type: none"> • د تناظر په مفهوم وپوهېږي . • چې په زياترو شيانو کې تناظر موجود دی وپوهېږي . 		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتوالی	<p>— ښوونکي لاندني شيان یو یو زده کوونکي ته ښيي :</p> <p>د کاغذ یو مربع شکله ټوټه ، یو مستطیل شکله کاغذ ، د چنار پاڼه ، د نارنج پاڼه ، دولې یوه پاڼه ، یوه دانه غوز (چار مغز) ، د لوبیا خشته شرې دانه .</p>	
	<p>— ښوونکي یو یو زده کوونکي تورې تختې څنگ ته غواړي چې یو یو شی په داسې دوو مساوي برخو وویشي چې دواړو شکلونو سره ورته وي .</p> <p>— که ضرورت و نور زده کوونکي / ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p>	توره تخته
۲ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې «۶۳» مخ او «۶۴» مخ متن تر «●●●» برخې پورې له څنگ ملگرو سره ولولي؛ د وښې او هلک شکلونو ته په ځیر وگوري . په دې ترڅ کې ښوونکي د تناظر کلمه پر توره تخته لیکي . بیا له بېلا بېلو زده کوونکو څخه غواړي چې ویې لولي او معنایې ووايي؛ ښوونکي قبول شوې / سمه معنا پر توره تخته دکلمې ترڅنگ لیکي . زده کوونکي / ښوونکي د تناظر په مفهوم بحث کوي خپل نظر څرگند وي .</p>	کتاب توره تخته
۳ مشق او تمرین	<p>ښوونکي زده کوونکو ته لار ښوونه کوي چې د «۶۴» مخ «●●●» برخه له څنگ ملگرو سره ولولي .</p> <p>ښوونکي له یو دواو طلب زده کوونکي څخه غواړي چې د ټولگي مخې ته داسې ودرېږي چې نودیې ښه ولیدلای شي . بیا ښوونکي یو لنډ تار (چې زده کوونکي یې ښه ولیدلای شي) یا فېته له زده کوونکي له قد سره لکه د «۶۴» مخ د شکل په</p>	کتاب

	<p>شان نیسي اوله زده کوونکوځه غواړي چې وایي ، د تار فیتی په نظر کې نیولوسره کوم غړی متناظر ښکاري . زده کوونکي ځوابونه وایي او پرې بحث کوي .</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکوڅخه غواړي چې یوتن یې «(●●●)» برخې څخه یو یو سوال په مناسب لور آواز ولولي ؛ نور زده کوونکي دې په نوبت سره ځوابونه وایي .</p>	
<p>لنډیز / ارزیابي</p>	<p>— ښوونکي له زده کوونکوڅخه پوښتنه کوي چې تناظر څه ته وایي .</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکوڅخه غواړي چې د ښي لاس ورغوي خطونه د کیڼ لاس د ورغوي له خطونو سره مقایسه کړي او بیا یې یو پر بل باندې ولگوي . بیا پوښتنه کوي :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● د لاس د ورغوي خطونه سره برابر دي که نه ؟ ● خطونه یو پر بل نښتي دي که نه ؟ ● د خطو تناظر په کې شته ؟ ● کوم خطونه یې سره متناظر دي ؟ <p>کورنۍ کار : زده کوونکي دې په خپله خوښه داسې یو شی په کتابچو کې رسم کړي چې په کې تناظر موجود وي .</p>	

۴۵ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۶۵-۶۶</p> <p>عنوان : د تېرې موضوع دوام</p> <p>هدفونه : زده کوونکي به :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● متناظر شيان معلوم کړي . ● د خطي تناظر په معنا او تعريف وپوهېږي . 	<p>د تدريس طريقه :</p> <p>— ښوونکي دې په لومړي سر کې د لاندنيو شيانو نومونه پر توره تخته وليکي اوله زده کوونکوڅخه دې وغواړي چې په هغو کې د تناظر خطونه یا متناظري برخې وښيي .</p> <p>چنگنه ، آس ، کب ، د وښي پاڼه ، خلاص کتاب</p> <p>* زده کوونکي پرې فکر او بحث کوي ، د تناظر خطونه / متناظري برخې</p>
--	---

- په کې وښيي .
- په دویم پړاو کې دې د « ۶۵ » منځ تر لومړي چوکاټ پورې (د تعریف په شمول) کار وشي .
- په دریم پړاو کې دې پر دوو د لود او په کټا بچو کې د « ۶۵ » منځ په پاتې برخه او په « ۶۶ » منځ کار وشي .

۴۶ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۶۷-۶۸

عنوان : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

- ښوونکي دې د لومړي پړاو نه وروسته په دویم پړاو کې د « ۶۷ » منځ پر « ●● » برخه د « ۶۶ » منځ د شکل په نظر کې نیولو سره کار وکړي .
- په دریم پړاو کې دې د « ۶۷ » منځ پر « ●●● » برخه او په « ۶۸ » منځ کار وشي .
- * د « ۶۸ » منځ د « ●●●● » مشق ځوابونه : ۴ ، ۵ ، ۱۱

۴۷ درسي پلان

د کتاب منځ : ۶۹

عنوان : نقطه يي تناظر

هدفونه : زده کوونکي به :

- د نقطه يي تناظر معنا ، مفهوم او تعریف زده کړي .
- نقطه يي متناظر شيان وپېژني .

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتوالی	<p>— ښوونکي په لومړي پړاو کې چورلۍ (چورلکه) زده کوونکي ته ښيي او له زده کوونکو څخه پوښتنې کوي : دا څه شی دی ؟</p> <p>د چورلۍ څرخه کوم ډول شکل لري ؟ د چورلۍ منځ — مرکز کومه برخه ده ؟</p> <p>— بیا ښوونکي زده کوونکو ته رايي : « زه چورلۍ څرخوم ، تاسې دهغې شکل او حرکت ته ښه ځیر شئ چې بیا له تاسو څخه د</p>	

خوږده کونکي د مثالونو په تعقیبولو سره هغه پخپله حل کړي .

پاڼه دویم فصل (۱۶) مخ کې دست (مجموعې) د پېژندلو له پاره د ترکانی د کار اړونده شیان رسم شوي، ترڅو د شیانو په مجاورت او موجودیت کې دست مفهوم درک کړي . بیا تر شکلونو لاندې پر موضوع کار پیل او په « ● ● » برخه کې مشق شوې چې موضوع تعمیم او ارزیابي کړي . البته ښوونکي د درسونو د گرانېت او وخت په نظر کې نیولو سره د موضوع د تشریح ، تعمیم او ارزیابي له پاره زده کوونکو ته یو شمېر نور ژوندي مثالونه ، مشقونه او سوالونه (چې په کتاب کې نه وي) هم وکولای شي .

درسي پلانونه

د ښوونې او روزنې د تدریس د فن په ساحه کې د شکل / فورم او محتوا له پلوه ډول ډول درسي پلانونه تیارېږي . خو درسي پلانونو هغه محتوا ، توکي او طریقه چې پر زده کوونکو او موادو باندې متمرکز او د پیښ په پورته کې عام دي ، په لاندې توگه څرگندېږي .

الف : مقصدونه

هر درسي واحد (هر درس) بېلا بېل مقصدونه لري . د درس د مقصدونو څخه هدف دادی چې په ټاکلي درسي واحد / درسي ساعت کې د زده کوونکو کومو مهارتونو ، فعالیتونو او تجربو ته وده ورکول کېږي . له همدې امله باید پلان جوړونکي / ښوونکي د هرې موضوع یا هر مهارت او فعالیت د ارزښت او اړتیا او همدارنګه په ورځني ژوند کې د هغه د تطبیق او کارونې د روحیې په نظر کې نیولو سره د هرې ورځې د درس مقصدونه یو یو ځان ته روښانه کړي . بیا همدغو مقصدونو ته د رسېدلو له پاره دې یو لړ اړونده فعالیتونه په نظر کې ونیسي چې زده کوونکي یې ټاکلي موضوع ګانې زده کړي ، ټاکلي تجربې تر لاسه کړي .

د پوهې او معلوماتو د لېږدولو او مفاهمي له پاره د ښوونکي او د معلوماتو د اخیستلو او د مطلبونو د پوهېدلو له پاره د زده کوونکو فعالیتونو او همدارنګه د آسانه فعالیت او با مفهومه تدریس او زده کړې د بهیر له پاره درسي موادو ته اړتیا پیدا کېږي .

	<p>هغې په اړوند ځينې پوښتنې کوم .»</p> <p>— ښوونکي د چورلي د څرخولو وروسته پوښتنې کوي : د چورلي شکل د څرخېدو په وخت کې څنگه ښکاري ؟ (دايروي) .</p> <p>د چورلي د بندون د څرخېدو په وخت کې څنگه ښکاري ؟ (د دايرې مرکز)</p>	
۲ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې « ۶۹ » مخ له څنگ ملگرو سره ولولي ؛ په شکلونو او د چوکاټ او د متن په عبارت دې ځانونه وپوهوي .</p> <p>— په دې ترڅ کې ښوونکي د دې مخ هغه شکلونه پرتله تخته رسوي چې توان يې لري .</p> <p>— ښوونکي زده کوونکو ته لارښوونه کوي چې شکلونه (پرتله / په کتابونو کې) وگوري او په نوبت سره د هر شکل په باره کې خبرې / بحث وکړي او په هر شکل کې د بېلا بېلو برخو ورته والی او تناظر پيدا کړي .</p> <p>— ښوونکي د نتيجه او تاکيد په ډول د نقطه يي تناظر تعریف وايي / توضیح کوي .</p>	
۳ مشق او تمرین	<p>— زده کوونکي په څو ډلو کې د « ۶۹ » مخ په « ●● » مشق کار کوي . یو ډله په شکل کې نقطه يي او بله يې خطي تناظر پيدا کوي ؛ ورباندې بحث او خبرې کوي ؛ نتيجه يې ټولگي ته بيانوي .</p>	
۴ لنډيز/ ارزيابي	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه د نننۍ موضوع / درس په ارتباط څو پوښتنې کوي .</p>	

۴۸ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۶۹ - ۷۰</p> <p>عنوان : د تناظر د موضوع د لومړۍ</p> <p>هدف : زده کوونکي به :</p> <p>● د خطي او نقطه يي تناظر توپیر وکړای شي .</p>
--

د تدریس طریقه :

— ښوونکی دې په لومړي پړاو کې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د خپل څنگ ملګرو د سترگو ګاټو ته ځیر شي .

په دې ترڅ کې ښوونکی پر توره ټخته لیکي :

● د هرې سترګې د ګاټې مرکزي نقطې ته څه وایي ؟

● د سترگو ګاټې څرنگه تناظر لري ؟

● نقطه یي تناظر څه ته وایي ؟

— ښوونکی دې په دویم پړاو کې د « ۷۰ » مخ په چوکاټ او په دریم پړاو

کې دې د همدې مخ په « ●●● » برخه د تناظر د تېرولو ستونزه په شان کار وکړي .

۴۹ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۷۱-۷۲

عنوان : د تناظر د موضوع دوام

هدفونه : زده کوونکي به :

● په هندسي شکلونو کې د تناظر ونو شمېر معلوم کړي .

● په بېلابېلو شکلونو کې د تناظر خطونه رسم کړي .

د تدریس طریقه :

— ښوونکی / زده کوونکی دې په دویم پړاو کې د « ۷۱ » مخ په « ● » برخه

او په دریم پړاو کې د « ۷۱ » مخ په پاڼې برخه او په « ۷۲ » مخ د تناظر

د تېرو درسونو په شان کار وکړي .

کورنۍ کار : د ۴ خطي تناظر لرونکي حیواناتو نومونه په کتابچو کې ولیکي .

۵۰ درسي پلان

د کتاب مخ : ۷۳

عنوان : د تناظر د موضوع دوام

هدفونه : زده کوونکي به :

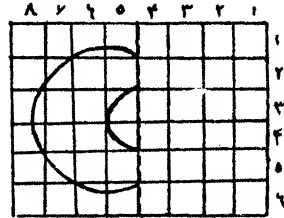
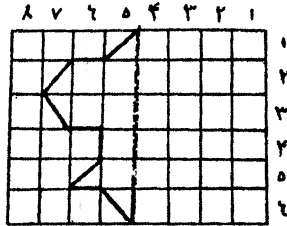
● د ګراف د کتابچې پر کاغذ د تناظر شکلونه رسم کړای شي .

● نابشپړ تناظر شکلونه تکمیل کړای شي .

د تدریس طریقہ :

— زده کوونکی / ښوونکی دې په دویم پړاو کې د «۷۳» مخ په «●» برخه او په دریم پړاو کې په «●●» برخه د کتاب د لارښوونو سره سم کار وکړي .

* د ښوونکي له پاره :

۵۱ درسي پلان

د کتاب مخونه : ۷۴-۷۵

عنوان : اوږد والی (طول)

هدفونه : زده کوونکي باید :

● د اوږد والي واحد (متر) وپېژني .

● د اوږد والي د واحد (متر) اجزا وپېژني .

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	— ښوونکی لاندني خطونه پر توره تخته رسموي او له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي چې کوم یې اوږد دی . — زده کوونکي د خطکش یا بل شي په واسطه خطونه اندازه کوي او ځواب وايي .	توره تخته فیته خطکش یا لرگی
۲ پر موضوع کار کول	— ښوونکی دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د درسي کتاب «۷۴» مخ له خپل څنگ ملګرو سره ولولي او د متر په مفهوم اودهغه په اجزاوو دې ځانونه وپوهوي . — ښوونکی دې په دې ترڅ کې د کتاب له مخې «۷۴» مخ د متر تقریبي رسم پر توره تخته رسم کړي .	درسي کتاب فیته یا خطکش توره تخته

	<p>— ښوونکی دې له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړي چې ټوکړ په څه شي اندازه کېږي ؟</p> <p>— یو یو زده کوونکی دې ځواب ووايي. که زده کوونکو ستونزې لرلې ، نور زده کوونکي / ښوونکی دې ورسره مرسته وکړي .</p> <p>— ښوونکی دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې یو تن یې پر توره تخته باندې د فیټې / خطکش په واسطه رسم شوي متر کې لیکل شوي عددونه ولولي او ووايي چې د هر دوو عددونو ترمنځ فاصله کومه اندازه ښیي .</p> <p>* ښوونکی دې کوښښ وکړي چې زده کوونکي د سانتي متر په مفهوم او اندازه وپوهېږي .</p> <p>— ښوونکی دې له بل زده کوونکي څخه وغواړي چې په فیټه / خطکش او یا کتاب کې (په رسم شوي متر کې) د هر دوو عددونو ترمنځ وېرې نښې وشماري او ووايي چې ددې وړ و نښو ترمنځ فاصله څومره اندازه ښیي .</p> <p>* کوښښ دې وشي چې زده کوونکي د ملي متر په مفهوم او اندازه وپوهېږي .</p> <p>— ښوونکي دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې یو تن یې پر توره تخته یو خط چې د تقریبي متر اندازه و ښیي ، رسم کړي او هغه دې په « ۱۰ » برخو وویشي او ووايي چې هر برخه څومره اندازه ښیي .</p> <p>* کوښښ دې وشي چې زده کوونکي دلته د دیسي متر په اندازه او مفهوم وپوهېږي .</p> <p>— ښوونکی دې د نتیجې په ډول ووايي : « تاسو متر وپېژاند او ومو لیدل چې دیسي متر ، سانتي متر او ملي متر د متر کوچنۍ فاصلې / اندازې ښیي چې ورته د متر اجزا ویل کېږي » یادونه : په دې لوست کې دې د متر د اضعاف له تدریس څخه ډډه وشي .</p>	
<p>کتاب</p> <p>توره تخته</p>	<p>— ښوونکی دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې د کتاب « ۷۵ » مخ تر « ● ● » برخې پورې ولولي .</p> <p>— په دې ترڅ کې دې ښوونکی دا دوه سوالونه پر توره تخته ولیکي او بیا دې له زده کوونکو څخه وغواړي چې یو یو زده کوونکی دې په نوبت سره تورې تختې ته ورشي او یو یو سوال دې حل کړي .</p>	<p>۳</p> <p>مشق او تمرین</p>

کتابچې	<p>۱ متر = <input type="text"/> ديسي متر ۶۰ ديسي متر = <input type="text"/> متر</p> <p>— بيا دې ښوونکي زده کوونکي پر څو ۶ لووويشي او هرې ۶ لې ته د ۷۵ مخ دلوستل شوې برخې څخه او همدارنگه يو څو نور ورته سوالونه ورکړي چې حل يې کړي.</p> <p>— ددې مرحلې پاته برخه دې د تېرولو ستونز په شان تعقيب شي.</p>	
توره تخته	<p>— ښوونکي په ثبوت سره له بيلا بېلو زده کوونکو څخه پوښتنې کوي:</p> <p>— متر څه شی دی ؟ په متر څه کوو ؟ د متر اجزا کوم دي ؟</p> <p>— ښوونکي يو يو زده کوونکي تورې تختې ته غواړي د لاندنيو سوالونو څخه يو يو ورته وايي چې پر توره تخته يې وليکي او بيا يې حل کړي:</p> <p>۲۵ متره = <input type="text"/> ديسي متره .</p> <p>۴۰ سانتي متره = <input type="text"/> متره .</p> <p>۸ متره = <input type="text"/> ملي متره</p> <p>کورنی کار: زده کوونکي دي لاندني سوالونه خپلو کتابچو کې حل کړي:</p> <p>۲۵ ديسي متره = <input type="text"/></p> <p><input type="text"/> ملي متره = ۸ متره</p>	<p>۴ لاندني/ارزيابي</p>

۵۲ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه: ۷۵-۷۶</p> <p>موضوع: د متر اجزا او اضعاف</p> <p>هدفونه: زده کوونکي بايد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • د متر اضعاف وپېژني. • د ورکړل شوي اندازه له مخې د متر اجزا او اضعاف محاسبه کړای شي.

درسي مواد	د ښوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	پړاوونه
توره تخته	<p>۱ - ښوونکي لاندې سوالونه پر توره تخته ليکي اوله بېلا بېلو زده کوونکو څخه په نوبت سره غواړي چې تودې تختې ته ورشي او يو يو سوال ورځنې حل کړي :</p> <p>۴۲ ديسي متره = <input type="text"/> متره</p> <p>۳۵ متره = <input type="text"/> سانتي متره</p> <p>* د سوالونو حل :</p> <p>۴۲ ديسي متر ÷ ۱۰ = ۴۲ متره</p> <p>۳۵ متره × ۱۰۰ = ۳۵۰۰ سانتي متره</p>	چمتوالی
درسي کتاب توره تخته	<p>۲ - ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب په «۷۴» مخ کې د متر اضعاف او د «۷۵» مخ دويمه «● ●» برخه له څنگ ملگرو سره ولولي او د متر د اضعافو په مفهومونو دې ځانونه وپوهي .</p> <p>۳ - ښوونکي په دې وخت کې د «۷۵» مخ د «● ●» مشق چوکاټ پر توره تخته رسموي .</p> <p>۴ - ښوونکي وار په وار له زده کوونکو څخه پرېښتنه کوي : د متر اضعاف کوم دي ؟ ديکا متر د متر څو چنده وي ؟ هکتو متر د متر څو چنده وي ؟ کيلو متر د متر څو چنده وي ؟</p> <p>۵ - يو يو زده کوونکي به وار په وار ځواب ورکوي :</p> <p>ديکا متر = د متر لس چنده دی ، هکتو متر = د متر سل چنده دی او کيلو متر = د متر زر چنده وي . که ضرورت وزده کوونکي ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p> <p>۶ - بيا ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې په نوبت سره يو يو زده کوونکي تودې تختې ته ورشي . بل دې ورته د «۷۵» مخ تر چوکاټ لاندې مثالونو څخه يو يو مثال ووايي چې پر توره تخته يې وليکي او بيا يې حل کړي .</p> <p>۷ - که اړتيا وه نور زده کوونکي يا ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p>	پر موضوع کار کول
	<p>۳ - ښوونکي زده کوونکي پر څلورو ډلو وېشي او هرې ډلې ته د «۷۶» مخ څخه دوه دوه سوالونه ورسپاري چې حل يې کړي .</p> <p>* د دې پړاو نور فعاليتونه د تېرو درسونو په شان سرته رسين دي .</p>	مشق او تمرين

۴	لنډيز/ارزيابي	— ښوونکي د تېرولو ستونز په شان اوډېږي درس د هدفونو په نظر کې نيولو سره د غه پړاو پر مخ بيايي .
---	---------------	--

۵۳ — درسي پلان

د کتاب مخونه : ۷۷ - ۷۸ عنوان : داوښدوالي او سورله مخې د پلنو سطحو د مساحت معلومول . هدفونه : زده کوونکي بايد : • جريب وپېژني . • داوښدوالي او سورله مخې د مربع او مستطيل مساحت پيدا کړای شي .

پړاوونه	د ښوونکي اوزده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	— ښوونکي لاندې شکلونه پر توره تخته رسموي اوله زده کوونکو څخه يې د نومونو پوښتنې کوي . 	توره تخته
	— بيا ښوونکي له بېل بېل زده کوونکي څخه پوښتنې کوي چې ددې ښوونکي/ستاسې کور د کوټو سطح (مخه) څه ډول شکلونه لري ؟	
۲ پرمخونه کارکول	— ښوونکي زده کوونکو ته لارښوونه کوي چې د کتاب « ۷۷ » ټول مخ او « ۷۸ » مخ ته « •• » برخې پورې له خپل څنگ ملګرو سره ولولي . — ښوونکي له داوطلب زده کوونکي څخه غواړي چې توري تختې ته ورشي او وليکي چې يو جريب څومتر مربع کېږي . — له بل زده کوونکي څخه غواړي چې د مساحت مساوات پر توره تخته وليکي . — بيا له زده کوونکو څخه غواړي چې يوتن يې په خپله خوښه دا حديد پلار د باغچې اندازه د کتاب له مخې ولولي او بل تن توري تختې ته ورشي ، په يوه مستطيل کې دهغه اندازه	درسي کتاب توره تخته

	<p>وښيي / وليکي او مساحت يې معلوم کړي . *</p> <p>— د ضرورت په وخت کې زده کوونکي / ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p> <p>— وروسته ښوونکي د نتيجه په ډول وايي : « وموليدل چې د باغچې مساحت داسې پيدا شو :</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>مساحت = اوږدوالی × سور»</p> </div>	
۳	<p>— ښوونکي د زده کوونکو بېلو بېلو ډلو ته د مساحت د پيدا کولو په اړه څو څو سوالونه ورکوي چې حل يې کړي .</p> <p>— د دې برخې پاټې فعاليتونه د تېرو درسونو په شان سرته رسېږي .</p>	مشق او تمرين
۴	<p>— ښوونکي له خور زده کوونکو څخه په نوبت سره د مساحت د معلومولو په باره کې سوالونه کوي .</p>	لنډيز / ارزيايي

۵۴ - درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۷۸</p> <p>عنوان : د تېرې موضوع دوام</p> <p>هدف : زده کوونکي بايد :</p> <p>● د مختلفو مستطيل او مربع شکلو مساحت پيدا کړای شي .</p>	<p>د تدريس طريقه :</p> <p>— ښوونکي د کمپ د ادرس د ۵۳ درسي پلان په شان تدريس کړي .</p> <p>— د ۷۸ مخ د « ● ● » مشق پر سوالونو دې د پلان په دويم پرلړ او په « ● ● ● » مشقونو دې د پلان په دريم پرلړ کې کاروشي .</p>
--	--

۵۵- درسي پلان

د کتاب مخ ۷۹

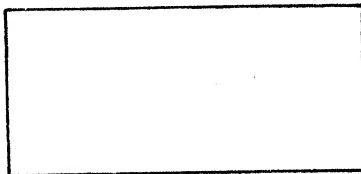
عنوان: د مساحت او اوږدوالي له مخې د مستطیل سور معلومول.

هدف: زده کوونکي باید:

● د مساحت او اوږدوالي له مخې د مستطیل سور معلوم کړای شي.

د تدریس طریقه:

۲۰
متره

— بنوونکي په لومړي پړاو کې تر

لومړنیو فعالیتونو وروسته د

شکل پر توره تخته رسموي او

له زده کوونکو غواړي چې یو تن

په خپله خوښه تورې تختې ته

۴۰۰ متره

ورشي او د شکل مساحت معلوم کړي. بیا له بل زده کوونکي څخه غواړي

چې لاس ته راغلی مساحت په جریب واړوي.

* د جریب د معلومولو له پاره باید مساحت چې په متر مربع معلوم شوی دی

پر "۲۰۰۰" تقسیم شي، ځکه، یو جریب ۲۰۰۰ متر مربع کېږي. پورتنی

سوال کې دا عملیه سرته رسېږي: ۸۰۰۰ متره ÷ ۲۰۰۰ متره = ۴ جریبه

— په دویم پړاو کې دې د "۷۹" مخ په "●" برخه د "۵۳" درسي پلان

د دویم پړاو او په دریم پړاو کې دې د همدې مخ په دویمه برخه د "۵۴" درسي پلان په شان کاروي.

— پر څلورم پړاو دې هم د دې لوست هدف په نظر کې نیولو سره د تېرو

لوستونو په شان کاروي.

۵۶- درسي پلان

د کتاب مخونه: ۸۰ - ۸۱

عنوان: د مساحت او سور له مخې د مستطیل د اوږدوالي معلومول.

هدف: زده کوونکي باید:

● د مساحت او سور له مخې د مستطیل اوږدوالی معلوم کړای شي.

د تدریس طریقه

— د چمتووالي تر پړاو وروسته، بنوونکي دې د ادرس د تېر درسي پلان

په شان تدریس کړي.

— د "۸۰" مخ د "●●●●" برخې پر سوالونو دې په دویم پړاو کې

کاروي. یوازینی توپیر یې دادی چې بنوونکي باید زده کوونکو ته

يادونه وکړې چې :

اوښدوالی = مساحت ب سدر

— د « ۸۱ » مخ پسر

سوالونو دې په دریم پړاو کې کاروشي.

۵۷-درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۸۲-۸۳</p> <p>ء ځوان : د هندسي اجسامو د حجم معلومول .</p> <p>هدفونه : زده کوونکي بايد :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● د حجم په مفهوم پوه شي . ● د مکعب مستطیل شکل جسمونو حجمونه پيدا کړای شي . 		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي لاندني سوالونه پر توره تخته ليکي :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● دوه کيلوگرام مالوچ زيات ځای نيسي که دوه کيلوگرام اوسپنه ؟ ● دوه کيلوگرام اوسپنه درنه ده که دوه کيلوگرامه مالوچ ؟ ● ۱۰ کيلوگرام مالوچ درانه دي که ۹ کيلوگرامه اوسپنه ؟ ● ۱۰ کيلوگرام اوسپنه زيات ځای نيسي که ۹ کيلوگرام مالوچ ؟ ● ځوابونه په ترتيب سره : ● دوه کيلوگرام مالوچ زيات ځای نيسي . ● دواړه سره مساوي دي . ● ۱۰ کيلوگرام مالوچ درانه دي . ● ۹ کيلوگرام مالوچ زيات ځای نيسي . ● که زده کوونکي ستونزې ولري ښوونکي دې ورسره مرسته وکړي . 	توره تخته
۲ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د کتاب « ۸۲ » مخ له خپل څنگ ملگرو سره ولولي د اورلگيت د قتي رسم ته ځير شي چې څرنگه په سانتي متر مکعبونو ویشل شوی دی .</p> <p>— ښوونکي په دې وخت کې د « ۸۲ » مخ د اورلگيت شکل پسر توره تخته رسموي .</p> <p>— ښوونکي يو زده کوونکي تودې تختې ته غواړي ، د اورلگيت قتي ورکوي او بيا ورڅخه غواړي چې دهغه اوښدوالی</p>	کتاب توره تخته د اورلگيت قتي

ب. درسي پلانونه

۱- د ښوونکو فعالیتونه

د پلان جوړونکي او پلي کوونکي (ښوونکي) باید ټول هغه فعالیتونه یو یو په نښه کړي او ویی لیکي، چې پخپله د ښوونکي په واسطه سرته رسېږي او تائید پرې کېږي. باید په پام کې وساتل شي، هر هغه فعالیت چې زده کوونکي یې په لږه اشاره، لږه مرسته، فکر کولو او په خپل زیار او نوبت سره سرته رسولای شي، هغه دې ښوونکي پخپله / مخکې له مخکې سرته نه رسوي. هر هغه وخت چې زده کوونکي او زده کوونکي دیوه فعالیت د سرته رسولو څخه ذهناً یا جسماً ناتوانه پاتې شي، بیا دې ښوونکي هغه په پوره مهارت، قدم په قدم او عملاً د توکو په روښانه کولو سره سرته ورسوي.

ښوونکي باید زیاتره د یوه نږدې، زړه سواندي، صمیمي او مرستندوی همکار او د تدریس د لوري وړکوونکي په توګه کار وکړي.

۲- د زده کوونکو فعالیتونه

پلان جوړونکي او پلي کوونکي (ښوونکي) باید د هرې ورځې په درس او هر پړاو کې یې د زده کوونکو ټول هغه اړونده فعالیتونه پېښېږي، روښانه کړي او په پلان کې ونیسي / له ځانه سره یې ولیکي چې ښوونکي او زده کوونکي ټاکلو مقصدونو ته رسوي.

فعالیتونه باید د زده کوونکو د هڅونې، بامعنا او تطبیقي زده کړې، سم فکر کولو، د مسئلو د حل د لارو د پلټلو، د استعدادونو او ابتکاري حل د څېړلو خپل ځاني باور د پیاوړې کولو او د زده کړې د تعمیم له پاره سرته ورسېږي، نه دا چې هغه یوازې د معلوماتو اخیستل او بیا یې کور کورانه تکرارول وي.

د هرې موضوع او هر درسي پلان د هر پړاو د مقصدونو او محتوا په تشرېح نیولو سره د ریاضي په لوستونو کې پر زده کوونکو لاندني ورته فعالیتونه سرته رسېدلای شي:

په ځیر سره د خپلو ملګرو او ښوونکو نظریو، توضیحاتو، لارښوونو، ویناوو، پوښتنو، ځوابونو او لوستلو ته غوښتنې نیول؛ تورې بڅخې، کتاب، چارټ، کارټون، تصویرونو او د نورو لیکنو او درسي موادو محتوا ته په غور کتل او پرې فکر کول یوله بل یا ښوونکي څخه پوښتنې کول؛ ځوابونه ورکول، په منطقي ډول د ځوابونو او نظریو منل یا ردول؛ یوله بل سره مفاهمه او مشوره کول؛ د ضرورت پرمخت

	<p>سور اوله والی و بشی ؛ همدارنگه و وایی چي دغه قتی خوارخه لری .</p> <p>— بنوونکی بیا له زده کوونکو څخه غواړي چي یو تن په خپله خوبښه توري تختي ته ورشي ؛ د توري تختي په رسم شوي شکل کي اوبڼ والی ، سور اوله والی و بشی او بیا دهغو اندازي سره ضرب کړي .</p> <p>— بنوونکی د نتیجې په ډول وایی : د اورنگیت د قوتی اوبڼ والی ، سور اوله والی موسره ضرب کړل او حجم په لاس راغی .</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>یعني حجم = اوبڼ والی × سور × لوه والی</p> </div>	
<p>کتاب</p>	<p>— بنوونکی ، زده کوونکو ته لارښوونه کوي چي د کتاب «۸۳» مخ له خپل څنگ ملگرو سره ولولي ؛ د غوړیو د ټیم او د کالیو د بکس د حجمونو پیداوونکي پام وکړي .</p> <p>— بنوونکی له ضرورت سره سم زده کوونکي پر څو ډلو ویشي؟ هرې یوې ته د دې مخ د « ● ● » برخې د سوالونو څخه یو یو سوال او همدارنگه دوه دوه نور سوالونه ورکوي چي حل یې کړي .</p>	<p>۳ مشق او تمرین</p>
	<p>— بنوونکی له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي .</p> <p>● دهند سي جسمونو مساحت څنگه معلومیدي ؟</p> <p>● که د یوې خښتې اوبڼ والی ۲۲ سانتي متره ، سوريې ۱۰ سانتي متره اوله والی ۶ سانتي متره وي ، حجم به یې څومره وي ؟</p>	<p>۴ لنډیز / ارزیابي</p>

۵۸ - درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۸۴ - ۸۵</p> <p>عنوان : د متر ، ديسي متر او سانتي متر مکعبونو حجمونه .</p> <p>هدف : زده کوونکي باید :</p> <p>● متر مکعب ، ديسي متر مکعب ، او سانتي متر مکعب وپېژني .</p>

پړاونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکی لاندې سوالونه پر توره تخته لیکي او له زده کوونکو څخه غواړي چې یو پورتن دې په خپله خوښه او په نوبت سره توري تختې ته ورشي، یوه یوه سوال ته دې د مقایسې (لوی، کوچنی او مساوي) پرېنا ځواب ووايي:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ۹ ديسي متره ۱ متر ● ۶۰۰ سانتي متره ۵ متره ● ۱۰۰۰ سانتي متره ۱۰۰ ديسي متره ● * ځوابونه: ● ۹ ديسي متره کوچنی دی له یوه متر څخه یادا علامه ښه دي > ● ۶۰۰ سانتي متره لوی دی له پنځه متر څخه یادا علامه ښه دي < ● ۱۰۰۰ متره مساوي دی له ۱۰۰ ديسي متره سره . 	توره تخته
۲ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکی زده کوونکو ته لارښوونه کوي چې د درسي کتاب «۸۴» مخ د خپل څنگ ملګس ورسره ولولي او د مکعب بېلو بېلو شکلونو ته دې ځیر شي چې د هر یوه حجم له څه شي (کوم واحد) سره مساوي دی.</p> <p>— ښوونکی په دې وخت کې د «۸۴» مخ آخرنی جدول پر توره تخته رسموي.</p> <p>— ښوونکی په وار سره له څو زده کوونکو څخه پوښتنې کوي:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● که دیو مکعب هره څنډه یو ملي متر وي، حجم به یې څومره وي؟ ● * ځواب: یو ملي متر مکعب . ● که دیو مکعب هره څنډه یو سانتي متر وي، حجم به یې څومره وي؟ ● * ځواب: یو سانتي متر مکعب . <p>— په همدې ترتیب ښوونکی یو څو نورې پوښتنې کوي چې زده کوونکي په موضوع ښه وپوهېږي. د ضرورت په وخت کې نور زده کوونکي ښوونکی مرسته کوي.</p>	کتاب توره تخته
۳ مشق او تمرین	<p>— ښوونکی زده کوونکو ته لارښوونه کوي چې د کتاب د «۸۵» مخ متن تر «●●●» برخې پورې ولولي.</p> <p>— ښوونکی دا سوالونه: ۷ ملي لیتر = <input type="text"/> سانتي متر مکعب،</p>	کتاب توره تخته

	<p>د ۹ ملي ليترو خالصو او بو وزن = [] گرامه ، ۹ ديسي متر مکعب = [] ليتره ، ۹ ليتره = [] ديسي متر مکعب ، د ۵ ليترو خالصو او بو وزن = [] گرامه ، ۹ ملي ليتره = [] سانتي متر مکعب پر توره تخته ليکي . هرې ډلې ته دنده ورکوي چې لومړۍ د همدې مخ لوستل شوي مساواتونه حافظې ته وسپاري او بيا له تورې تختې څخه په ترتيب سره دوه دوه سوالونه په خپلو کتابچوکې وليکي او حل يې کړي .</p>
<p>۴ لنډيز/ ارزيابي</p>	<p>— بنوونکي د تېر درسي پلان د خلوم پړاو په شان او هډارنگه هدف او موضوع په نظر کې نيولوسره له زده کړونکو څخه ځنې پوښتنې کوي . — کورنۍ کار: زده کوونکي دې د " ۸۵ " مخ د " ● ● " برخې څخه د مخکې جدول مفهومونه حافظې ته وسپاري او په مفهوم يې ځانونه بيا هم ښه وپوهي .</p> <p>کتاب</p>

۵۹ - درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۸۵ - ۸۶ موضوع : د تېرې موضوع دوام هدف : زده کوونکي بايد : ● د مکعب او مستطيلي شکله مکعبې جسمونو حجمونه پيدا کړای شي .</p>	<p>د تدريس طريقه :</p> <p>— بنوونکي دې د ادرس د " ۵۸ " درسي پلان په شان تدريس کړي . — د " ۸۵ " مخ پر " ● ● " برخه دې په دويم پړاو کې اوږه " ۸۶ " مخ دې د يوڅو نورو ورته سوالونو سره په دريم پړاو کې کار وشي . يادونه : په دې لوست کې د اوبو د جام ، جگ ، سطل او نور داسې وسيلو څخه د مايعاتو د حجمونو د ښې زده کړې له پلوه کار اخيستل کېدای شي .</p>
---	--

٦٠- درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ٨٧ - ٨٨</p> <p>عنوان: د وختونو اندازه کول .</p> <p>هدفونه : زده کوونکی باید :</p> <ul style="list-style-type: none"> • د وختونو واحدونه وپېژني . • د وختونو بېل بېل واحدونه لکه ساعت ، دقیقه ، ثانیه د حسابي علمونو په وسیله یو په بل تبدیل کړای شي . 		
پلرونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
١ چمتووالی	<p>— ښوونکی په نوبت سره له بېلا بېلو زده کوونکو څخه پوښتنې کوي چې : ... (د شاګړه نوم) څو کلن یې ، ورشه پر توره تخته خپل عمر په میاشتو / ورځو حساب کړي . له څو نورو څخه پوښتنه کوي چې حساب کړئ چې د لومړي تریګي څخه تر اوسه موڅو میاشتي په ښوونځي کې درس لوستلی دی ؟ یا که په ښوونځي کې د ورځې " ٤ " ساعت درس ولولي په هفته کې به څو ساعت درس لولي .</p>	توره تخته
٢ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکی زده کوونکو ته لار ښوونه کوي چې له خپل څنګ ملګرو سره " ٨٧ " مخ ولولي او د وخت بېلا بېلو واحدونو ته ښه څیر شي .</p> <p>— ښوونکی په دې وخت کې پر توره تخته درواښي میاشتي څنګي رسموي .</p> <p>— ښوونکی په نوبت سره یو یو سوال پر توره تخته لیکي او پوښتنې کوي : دا کومه میاشت ده ؟ دا میاشت څو ورځې ده ؟ دا د کال څو پیمه میاشت ده ؟ یوه میاشت څو اونۍ کېږي ؟ یو کال څو هفته کېږي ؟ یوه اونۍ څو ورځې کېږي ؟ یو قرن څو کاله کېږي ؟</p> <p>— ساعت کوم وختونه ښيي ؟</p> <p>★ ځواب : ساعت ، دقیقه او ثانیه .</p> <p>یوه شپه او ورځ څو ساعت وي ؟ یو ساعت څو دقیقه کېږي ؟ یوه دقیقه څو ثانیې کېږي ؟ تا سو هره ورځ له څو بجو څخه تر څو بجو پورې په ښوونځي کې درس لولئ ... ؟</p>	توره تخته
٣ مشق او تمرین	<p>— ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې یو تن دې په خپله</p>	

توره تخته	<p>خوبنه توري تختې ته ورشي او بل دې ورته د « ۸۷ » مخ د « ۱ » سوال وړايي چې د نالي د خوب او په ښوونځي کې د تېر شوي وخت مجموعه پيدا کړي .</p> <p>— ښوونکی زده کوونکو ته لار ښوونه کوي چې د کتاب « ۸۸ » مخ تر « ● ● » برخې پورې د خپل څنگ ملګرو سره ولولي او د وخت د واحدونو په اړولو / تېد يولو دې ځانونه وپوهوي .</p> <p>— ښوونکی په ډلرګې د فعاليتونو له پاره يوې ډلې ته دنده سپاري چې د « ۸۷ » مخ د « ۱ » سوال وخت په ساعتونو معلوم کړي ؛ بلې ډلې ته د « ۸۸ » مخ د لوستل شوې برخې « ۲ » سوال ورکوي درېيمې ډلې ته هم د همدغو سوالونو په شان يو بل ورته سوال ورکوي او د تېرو لوستونو په شان دغه پړاو پرمخ وړي .</p>	
توره تخته	<p>— ښوونکی په نر بت سره يوزده کوونکی توري تختې ته راغواړي اوله لاندنيو سوالونو څخه يو يو سوال ورته وايي چې حل يې کړي :</p> <p>يو ساعت = <input type="text"/> دقيقې ، ۵ ساعته = <input type="text"/> دقيقې ، يو قرن = <input type="text"/> کاله ، ۳ قرنه = <input type="text"/> کاله ، يو کال = <input type="text"/> هفتې ، ۲ کاله = <input type="text"/> هفتې</p> <p>کورنی کار : ښوونکی لاندني سوالونه پر توره تخته ليکي ؛ زده کوونکو ته لار ښوونه کوي چې هغه په کتابچوکې وليکي او بيا يې په کورونوکې حل کړي .</p> <p>۳ قرن او ۲۰ هفتې = <input type="text"/> کاله <input type="text"/> هفتې .</p> <p>۱۲ ساعته ۵۴ دقيقې ۱۶ ساعته ۴۵ دقيقې +</p>	<p>۴ لندیز / ارزيابي</p>

۶۱ - درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۸۸ موضوع : د تېرې موضوع دوام هدف : زده کوونکي بايد : ● وختونه يو په بل تېديل او جمع کړای شي .</p>
<p>د تدریس طریقه : — ښوونکی دې دادرس د « ۶۰ » درسي پلان په شان تدریس کړي .</p>

— د « ۸۸ » مخ د « ●● » مشق په « ۲ » لومړيو سوالونو دې په دويم پړاو کې او د همدې مشق په پاټې سوالونو د يوڅو نورو اضافي سوالونو سره دې په دريم پړاو کې کار وشي .
— ښوونکي دې د موضوع په ارتباط دوه سوالونه د کورني کار په توگه ورکړي

۶۲- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۸۹ - ۹۰
عنوان : دوختونو تبديلول
هدف : زده کوونکي بايد :
● وختونه د جمعې او تفريق په واسطه يو په بل تبديل کړای شي .

د تدريس طريقه :
— ښوونکي دې د ادرس هم د « ۶۰ » درسي پلان په شان تدريس کړي .
— د « ۸۹ » مخ پر لومړي او دويم مثال دې په دويم پړاو کې او د « ۹۰ » مخ پر سوالونو دې د تدريس په دريم پړاو کې کار وشي .
— ښوونکي دې دوه سوالونه د کورني کار له پاره ورکړي .

۶۳- درسي پلان

د کتاب مخ : ۹۱
موضوع : د تېرې موضوع دوام
هدف : زده کوونکي بايد :
● د ضرب د عمليې په مرسته وختونه يو په بل تبديل کړای شي .

د تدريس طريقه :
— ښوونکي دې د ادرس هم د « ۶۰ » درسي پلان په شان تدريس کړي .
— د « ۹۱ » مخ پر لومړي جدول دې په دويم پړاو کې او د همدې مخ په پاټه برخه دې په دريم پړاو کې کار وشي .
— ښوونکي دې دوه سوالونه د کورني کار په توگه ورکړي .

۶۴- درسی پلان

دکتاب مخونه : ۹۲- ۹۴

عنوان : د شيانو دروند والی يا وزن .

هدفونه : زده کړونکي باید :

● د وزن واحد و پېژني .

● د وزن واحدونه یو په بل تبدیل کړای شي.

د تدريس طريقه :

— بنوونکی پہ لومہري پیرا و کسې له زده کوونکو څخه پوښتنې کوي :

— دتوکړ/ رخت یا د بړق د سیم او بڼ د والی په څه شي اندازه کېږي؟

— دسرکړنو او بن دوالی دڅه شي په واسطه اندازه کېږي ؟

— بوره، گوره، غم، غوښه، وريجي او نور خوراكي شيان په څه شي

اندازه گیری؟

— درانه شيان په څه شي اندازه کېږي؟

— دېر سېک شيان په څه شي اندازه کېږي ؟

— تاسو ڪلهه ليد لي چئي ڳا ٺهي (سرو زر، سپين زر) ٻه ڇه شي اندازو ڪپري؟

✱ زده کونکي باید وپوهول شي چې ګاڼه ، سره زر ، سپين زر ، ... په

گرام اندازہ کپڑی .

— پہ دویم پلاؤکھی دے پر "۹۲" مخ اود "۹۳" مخ پر "●●" برخہ د

” ۵۸ “ درسي پلان د دويم پړاو په شان ؛ په دريم پړاو کې د ” ۹۳ “ مخ

په پاته برخه اود " ۹۴ " مخ تر " ۷ " سوال پورې د تېر درس د درېيم پاڼو

په شان او د «۹۴» مخ په پاتې برخه دې په څلورم پړاو کې د ارزښت

پہ دول کار و شي .

کورنی کار: کہ چہرے د "۹۴" مع حُنی سوالونہ لہ تدریس خُہ

پاڻي شي نو مڻوونکي دي هغه دڪوڙني ڪار په ڊول وړکړي .

۶۵ - درسي پلان

دکتاب مخونه : ۹۵-۹۶

عنوان دشیا نو دتودوخی درجه معلومول .

هد فونہ : زدہ کوونکی بائید :

● دتودوخې ددرجې د معلومولو آله وپېژني او استعمال يې کړای شى .

● دشیانودنودوخې درجه معلوم کړای شي .

د تدريس طريقه :

- بنوونکي دې د تدريس په لومړي پړاو کې زده کوونکو ته ووايي چې پرخپل مخ ، خپله او تخريگونو لاندې لاس لېږدي او ودې وايي چې کوم يويې له بل څخه تود دی .
- په دويم پړاو کې دې پر " ۹۵ " مخ او په دريم پړاو کې دې په " ۹۶ " مخ د تېر لوست په شان کار و شي .
- په څلورم پړاو کې دې له زده کوونکو څخه داډول پوښتنې و شي :
که د بدن حرارت موله (۳۷) درجو څخه زيات شي آيا تبه لري يا نه ؟ او دغه ډول نورې پوښتنې .
- دکوتې تودوخه که ۳۸ درجوه ورسېږي ، نو به گرمي به موکېږي يا نه ؟

۶۶ درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۹۷</p> <p>عنوان : هندسي شکلونه او جسمونه</p> <p>هدف : زده کوونکي بايد :</p> <p>• هندسي شکلونه او جسمونه او د هغې نومونه وپېژني .</p>		
پړاوونه	د بنوونکي او زده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
۱ چمتوالي	<p>- بنوونکي د هندسه کلمه پر تور تخته ليکي اوله داوطلبو زده کوونکو څخه غواړي چې د دې په باره کې خپلو همصنفيانو ته معلومات ورکړي .</p> <p>- بنوونکي د زده کوونکو معلومات تنظيموي ، هندسي شکلونه پر يو پر تور تخته رسموي . زده کوونکي يې نومونه اخلي او بيا يې کتابچوته رسوي .</p>	<p>توره تخته</p> <p>کتابچې</p>
۲ پرموضوع کارکول	<p>- بنوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د درسي کتاب " ۹۲ " مخ له څنگ ملگرو سره ولولي او د هندسي شکلونو پر نومونو غور وکړي .</p> <p>- بنوونکي په دې وخت کې د هغې مخ شکلونه پر تور تخته رسموي</p> <p>- بنوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې په نوبت سره توري</p>	<p>کتاب</p> <p>توره تخته</p>

	<p>تختې ته ورشي ، ديو نکل نوم واخلي اودهماغه شکل ترلاندې يې وليکي . که ستونزې يې لرلې نور زده کوونکي/ښوونکي ورسره مرسته کوي .</p> <p>* ښوونکي ددې مخ د « ● ● » برخې دورته هندسي شیانو تصويري کارتونه هم استعمالولای شي .</p>	
<p>٣ مشق او تمرين</p>	<p>— ښوونکي زده کوونکو دوو ډلو له پاره دلاندنيو نومونو څخه پنځه پنځه نومونه پرتوره تخته لیکي او ورڅخه غواړي چې په خپلو ډلو کې دهغو د شکلونو پر نومونو باندې بحث وکړي او په خپلو کتابچوکې د شکلونو هندي نومونه يې وليکي .</p> <p>نارنج ، آبدان ، گازره ، رخدار پنسل ، بڼډۍ ، تورپ ، بادرنګ بې رخه پنسل ، پلاستيکي پيپ ، دسترګوګاټي .</p>	<p>توره تخته کتابچې</p>
<p>٤ لنډيز/ ارزيايي</p>	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې دهغو شيانو نومونه واخلي چې گردې ، مخروطي ، استوانه يي ، او منشوري شکلونه ولري .</p>	

٦٧ درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ٩٨ - ١٠٠</p> <p>عنوان: خط اودهغه ډولونه</p> <p>هدفونه : زده کوونکي بايد :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● خط تعريف کړاي شي . ● مستقيم او منکسر خطونه وپېژني او تعريفونه يې زده کړي . ● مستقيم او منکسر خطونه رسم کړای شي . 		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
<p>١ چمتووالی</p>	<p>— ښوونکي يوه لمدۀ لښته زده کوونکو ته ښيي او پوښتنه کوي چې هغه څرنگه ښکاري ، کوم که نېغ ؟</p> <p>— زده کوونکي به وايي چې نېغ .</p> <p>— بيا ښوونکي هدهغه لښته درې څلور ځايه داسې ماتوي چې يو له بله بېل نه شي او د منکسر خطونو نمونه جوړ کړي ؛</p>	

	<p>له زده کوونکوڅخه پوښتنه کوي چې اوس څرنگه ښکاري اوکوم هندسي شکل يې ځان ته غوره کړی دی ؟</p> <p>— زده کوونکی ورباندې بحث/خبرې کوي .</p>	
<p>۲</p> <p>پرموضوع کارکول</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکوڅخه غواړي چې د درسي کتاب «۹۸» مخ او د « ۹۹ » مخ تر « ● ● ● » مشق پورې له خپل څنگ ملگرو سره په غور ولولي .</p> <p>— ښوونکی په دې وخت کې د « ۹۸ » مخ شکلونه پرتور تخته رسموي .</p> <p>— ښوونکی له زده کوونکوڅخه غواړي چې يوتن په خپله خوښه تورې تختې ته ورشي او ووايي چې د الف او ب نقطې په څو ډولونو سره نښلول شوي دي .</p> <p>— ښوونکی له بل زده کوونکي څخه غواړي چې تورې تختې ته ورشي او ووايي چې کوم خط ډېر لنډ دی اوڅنگه ښکاري .</p> <p>— ښوونکی د سوال - ځواب او بحث په پای کې د نتيجه په ډول له « ۹۹ » او « ۱۰۰ » مخونوڅخه د مستقيم او منکسرخطونو تعريفونه پرتور تخته ليکي او موضوع روښانه کوي .</p> <p>* ښوونکی کولای شي چې د خطکش په مرسته عملاً د دوو نقطو ترمنځ مستقيم خط پرتور تخته رسم کړي .</p>	<p>کتاب</p> <p>تور تخته</p>
<p>۳</p> <p>مشق او تمرين</p>	<p>— ښوونکی له زده کوونکوڅخه غواړي چې د « ۹۹ » مخ « ● ● ● » برخه د خپل څنگ ملگرو سره په غور ولولي .</p> <p>— ښوونکی يوې ډلې ته د دې مخ څلور لومړني شکلونه سپاري چې په خپلو کتابچوکې يې رسم کړي او بيا په هغوکې د خط ډولونه وښيي ؛ بلې ډلې ته « ● ● ● ● » مشق سپاري .</p> <p>— د دې پړاو پاتې برخې د تېرولو ستونزه په شان سرته رسېږي .</p> <p>* ښوونکی کولای شي چې د قوت ، چټاک او د تاک په پانډو ، اړې په دندانو زده کوونکو ته عملاً منکسرخطونه وروښيي .</p>	<p>کتاب</p> <p>دوونپاڼې اړه</p>
<p>۴</p> <p>لنډيزه ارزيايي</p>	<p>— ښوونکی دې د موضوع په ارتباط څو پوښتنې وکړي .</p> <p>کورنی کار : د مستقيم او منکسرخطونو تعريفونه او شکلونه په خپلو کتابچوکې وليکي .</p>	

له ځانه سره د موضوعگانو په پټه خوله يا لوړ آواز لوستل ! پر توره تخته او کتابچوکې کار کول ؛ پر اصنافي مشقونو کار کول ؛ ځان ته ، له ملگري سره يا په ډله کې کار کول ؛ د پښتني او قاعدو تطبيق کول ؛ د ټولگيو والو غلطې سمول ؛ په ټولگي کې ، په بنوونځي کې يا له هغه څخه بهر عملي / تجربې کارونه کول ؛ په ساحه کې مشاهده کول ؛ کورنۍ کار سرته رسول ؛ د کورنۍ غړيو ته د هغو په زړه پورې مطلبونو وړانستالول چې ورځني ، کورني او چاپيريالي ژوند سره سيده اړيکي لري او اغيزمنې وي ؛ داسې نور .

ج . درسي مواد

پلان جوړونکي او پلي کونکي (بنوونکي) بايد د هر درس د مقصدونو ، موضوع او درسي پړاونو د ضرورت سره سم وپوهېږي چې د اغېزمنې زده کړې او گټورتديس له پاره کوم ډول موادو ته اړتيا لري . هغه بايد زياروباسي چې د چاپيريال څخه اقتضا او ارزانه مواد ترلاسه کړي او يا که آسانتياوې موجودې وي ، پخپله يې تيار کړي . بنوونکي بايد پوه شي چې درسي مواد د زده کړې له بهير له ستونزو څخه وباسي او په زده کړه کې آسانتيا ، بڼه والی او تنوع راولي ؛ تدريس له يو نواختي څخه وباسي ؛ درس په زړه پورې کړي ؛ درس سره د زده کوونکو علاقه او مينه زياتوي ، د زده کوونکو زياتره حواس په کار اچوي ؛ درس تر يو حده پورې عملي بڼه ورکوي او زده کړه د زياتې مودې له پاره ژوندۍ ساتي .

بنوونکي کولای شي چې د چاپيريال د شرايطو په نظر کې نيولو سره د هرې راتلونکې موضوع له پاره ځينې درسي مواد د هغو زده کوونکو په وسيله هم برابر کړي چې توان يا آسانتياوې يې لري .

تل بايد داسې درسي مواد چمتو شي چې د موضوع او اړوندو فعاليتونو سره سيده اړيکې ولري ، زده کړې ته عملي بڼه ورکړي ، تدريس ، زده کړه او د زده کوونکو په پوهولو کې آسانتيا راولي .

د پنځم ټولگي د رياضي په تدريس او زده کړه کې د لاندنيو او ځينو نورو درسي موادو څخه کار اخيستل کېدای شي ؛

درسي کتاب ، کتابچه ، توره تخته ، تباشير ، د موضوعگانو په اړوند ډول ډول تصويرونه (له کتابونو ، مجلو ، اخبارونو او نورو نشریو څخه) د تېرې نقشه ، د ډول ډول بوټو او ونو پاڼې ، دارزانه ، تازه اوياوچې حبوباتو رياسو خردانې ، د ليکلو او لوستلو مواد ، لښتې ، تيرې ، فيته ، تار يا پېړۍ ، د هندسي جسمونو موډلونه (د څلورم ټولگي .

٦٨- درسي پلان

د کتاب مخونه : ١٠٠ - ١٠١

عنوان : د تېرې موضوع دوام

هدفونه : زده کونکي بايد :

- منځني خط و پېژني .
- منځني خط تعريف او رسم کړای شي .

د تدريس طريقه :

— ښوونکي په لومړي پړاو کې لاندې کلمې پر توره تخته ليکي :
خونه ، کبره ، وڼه ، اوله زده کونکو غواړي چې ووايي هغه
څه شی دی :

* ځواب : جليبي .

— بيا ښوونکي له يو زده کونکي څخه غواړي چې د جليبي تقريبي
شکل پر توره تخته رسم کړي او ووايي چې هغه څه دی ؟
هندسي شکل لري .

— په دويم پړاو کې دې د " ١٠٠ " مخ په " ●●●●● " برخه
او په دريم پړاو کې دې په " ١٠١ " مخ د " ٦٧ " درسي پلان
په شان کار و شي .

— څلورم پړاو دې د ښوونکي په نوښت سرته ورسېږي .

٦٩ درسي پلان

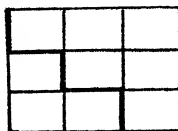
د کتاب مخ : ١٠٢

عنوان : د خط وضعيتونه

هدفونه : زده کونکي بايد :

- نشا قول و پېژني .
- عمودي خط و پېژني او رسم يې کړای شي .

د تدريس طريقه :

— په لومړي پړاو کې دې ښوونکي لاندینی شکل پر توره تخته
رسم کړي اوله زده کونکو دې و غواړي چې په کې مستقيم
او منکسر خطونه و ښيي .

— په دويم پړاو کې دې د " ١٠٢ " مخ په " ● " برخه او په دريم پړاو کې دې په هره
برخه کې دې ښوونکي له خپل نوښت څخه کار واخلي .

— څلورم پړاو دې هم د دې لوست د موضوع او هدف په نظر کې نیولو سره عملي شي .

۷- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۰۳

عنوان : د تېرې موضوع دوام

هدف : زده کوونکي باید :

● افقي خط و پېژني او رسم يې کړای شي .

د تدریس طریقه :

— ښوونکي کولای شي چې د چمتوالي تر پړاو وروسته د ادرس د تېرو څلورو درسي پلانونو په شان تدریس کړي .

— د « ۱۰۳ » مخ په « ● ● ● ● » برخه دې په دویم پړاو کې او په « ● ● ● ● » برخه دې په دریم پړاو کې کار و شي . په څلورم پړاو کې دې د افقي خطونو په ارتباط پوښتنې و شي . د مثال په توګه د کوټې د چټ لړګي / ډاګې (دستګي) کوم ډول پراته دي ،

۷۱- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۰۴-۱۰۵

عنوان : د تېرې موضوع دوام

هدفونه : زده کوونکي باید :

● مایل خط تعریف او رسم کړای شي .

● د عمودي ، افقي او مایل خطونو توپیر وکړای شي .

د تدریس طریقه :

— ښوونکي دې د چمتووالي تر پړاو وروسته د ادرس د هندسي شکلونو او جسمونو د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .

— « ۱۰۴ » مخ دې په دویم پړاو کې او « ۱۰۵ » مخ دې په دریم پړاو کې تدریس شي .

۷۲ - درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۱۰۶</p> <p>عنوان : مولزي خطونه</p> <p>هدف : زده کوونکی باید :</p> <p>● مولزي خطونه و پېژني اورسم کړای شي .</p>
<p>د تدریس طریقه :</p> <p>— ښوونکی دې د ادرس د تېرو درسونو په شان تدریس کړي .</p> <p>— د " ۱۰۶ " مخ په " ● " برخه دې په دویم پړاو او " ● ● " برخه دې په دریم پړاو کې کار و شي .</p>

۷۳ - درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۱۰۷ - ۱۰۸</p> <p>عنوان : زاویه</p> <p>هدف : زده کوونکي باید :</p> <p>● زاویه و پېژني اورسم کړای شي .</p>
<p>د تدریس طریقه :</p> <p>— ښوونکی دې د نوښت په نظر کې نیولو سره دغه درس د تېرو لوستونو په شان تدریس کړي .</p> <p>— په " ۱۰۷ " مخ دې د تدریس په دویم پړاو کې او په " ۱۰۸ " مخ دې د تدریس په دریم پړاو کې کار و شي .</p>

۷۴ - درسي پلان

<p>د کتاب مخ : ۱۰۹</p> <p>عنوان : د زاویې ډولونه</p> <p>هدفونه : زده کوونکي باید :</p> <p>● د زاویې ډولونه و پېژني .</p> <p>● قایمه زاویه و پېژني اورسم کړای شي .</p>
<p>د تدریس طریقه :</p> <p>— ښوونکی دې د ادرس د تېرو درس په شان تدریس کړي .</p>

— د کتاب د « ۱۰۹ » مخ په « ● » برخه دې په دویم پړاو کې او په « ●● » برخه دې په دویم پړاو کې کار وشی .

۷۵- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۱۰
عنوان : د تېر عنوان دوام
هدف : زده کوونکي بايد :
● حاده زاويه وپېژني او رسم کړای شي .

د تدریس طریقه :
— ښوونکي دې د ادرس د تېر درسي پلان په شان تدریس کړي .
— د کتاب د « ۱۱۰ » مخ په « ●●● » برخه دې په دویم پړاو کې او په « ●●●● » برخه دې په دویم پړاو کې کار وشی .

۷۶- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۱-۱۱۲
عنوان : د تېر عنوان دوام
هدف : زده کوونکي بايد :
● منفرجه زاويه وپېژني او رسم کړای شي .

د تدریس طریقه :
— ښوونکي دې د ادرس د تېر درسي پلان په شان تدریس کړي .
— د کتاب « ۱۱۱ » مخ په « ●●●●● » برخه دې په دویم پړاو کې او د « ۱۱۱ » مخ په « ●●●●●● » برخه او د « ۱۱۲ » مخ تر « ●●●●●●●● » برخې پورې دې په دویم پړاو کې کار وشی .

۷۷- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۱۲
عنوان : د تېر عنوان دوام
هدف : زده کوونکي بايد :
● قایمه ، حاده او منفرجه زاويې وپېژني ، په توپیر یې وپوهېږي او رسم یې کړای شي .

د تدریس طریقه :

- ښوونکی دی دا درس د مخکینو درسي پلانونو په شان تدریس کړي .
- د « ۱۱۲ » مخ په « » برخه دې په دویم پړاو کې او په « » برخه دې په دریم پړاو کې کار و شي .
- کورنۍ کار : زده کوونکي دې یوه قایمه ، یوه حاده او یوه منفزجه زاویه په خپلو کتابچو کې رسم کړي .

۷۸ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۳ - ۱۱۴

عنوان : کثیرالاضلاعگانې

هدفونه : زده کوونکي باید :

- کثیرالاضلاعگانې وپېژني او په توپيرونو یې وپوهېږي .
- کثیرالاضلاعگانې رسم کړای شي او نومونه یې واخیستلای شي .

د تدریس طریقه :

- دالوست هم د تېرو درسي پلانونو په شان تدریس کړي .
- په دویم پړاو کې دې په « ۱۱۳ » مخ او په دریم پړاو کې دې د « ۱۱۴ » مخ په « » برخه کار و شي .
- همدارنگه په دریم پړاو کې دې ښوونکي له زده کوونکو څخه وغواړي چې د اورلگیت له تیلیو یا لښتو څخه اود تار په مرسته د « ۱۱۳ » مخ درسم شویو کثیرالاضلاعگانو په شان کثیرالاضلاعگانې جوړې کړي .
- په څلورم پړاو کې دې ښوونکي دا لاندې پوښتنې پر توره تخته ولیکي او د زده کوونکو څخه یې ځوابونه غواړي :
- ۱ مثلث څو ضلعي لري ؟
- ۲ مربع او مستطیل څو ضلعي او څو زاوېې لري .
- ۳ مخمس څو ضلعي او څو زاوېې لري ؟
- ۴ مسدس څو ضلعي او څو زاوېې لري ؟

۷۹ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۴ - ۱۱۵

عنوان : د تېرې موضوع دوام

هدفونه : زده کوونکي بايد :

- دمعين ، شبه معين ، ذوذ نقې او منحرف شكلونه وپېژني .
- ددايرې او بيضوي شكلونه وپېژني او په تعريف يې وپوهېږي .

د تدریس طریقه :

- ښوونکی دې په لومړي پړاو کې له خپل نوښت څخه کار واخلي .
- په دویم پړاو کې دې زده کوونکو ته دنده ورکړي چې د « ۱۱۳ » مخ وروستی څلورکسې له خپل څنگ ملګرو سره یوځل بیا ولولي او حدس ووهي چې معين ، شبه معين ، ذوذ نقه او منحرف څه دي .
- شکلونه لري . په دې وخت کې ښوونکی دې د « ۱۱۴ » مخ د « ●●●● » برخې شکلونه پر تخته رسم کړي . بیا زده کوونکي / ښوونکي دې په همدغو شکلونو او د « ۱۱۵ » مخ په « ● » برخه کار وکړي .
- په دریم پړاو کې دې د « ۱۱۵ » مخ په « ●●● » برخه په ډله ییزه توګه کار وکړي او د تشو کوونکو پر ډکولو سر بهر مربوط شکلونه یې هم پر زده کوونکو رسم شي .
- په څلورم پړاو کې دې ښوونکي د دې ورځې د درس د هدفونو په نظر کې نیولو سره ځینې پوښتنې وکړي .

۸۰ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۱۵

عنوان : د تېر درس دوام

د تدریس طریقه

- ښوونکي کولای شي د چمتووالي وروسته د درس د « ۷۸ » درسي پلان په شان تدریس شي .

۸۱ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۶ - ۱۱۷

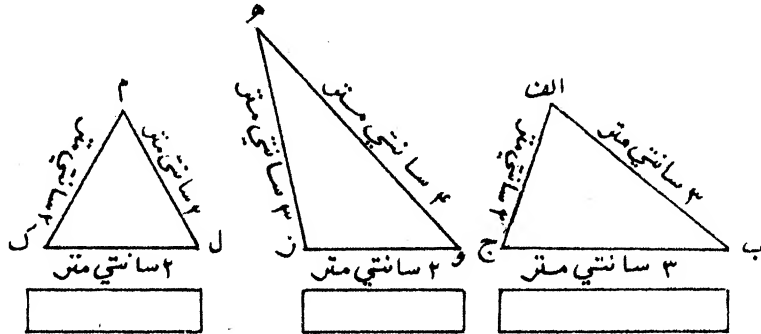
عنوان : د مثلث ډولونه .

هدفونه : زده کوونکي بايد :

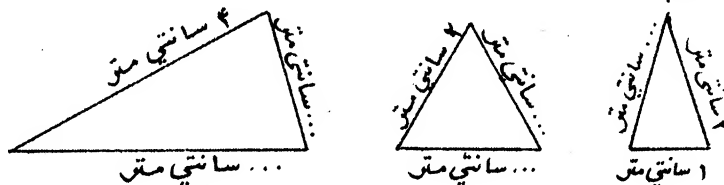
- مثلث د اضلاعو له مخې وپېژني .
- داود لگيتو له پلټنې څخه ډول ډول مثلثونه جوړ کړای شي .

د تدریس طریقہ :

- په لومړي پړاو کې دې ښوونکي له خپل نوښت څخه کار واخلي.
- په دویم پړاو کې دې په " ۱۱۶ " مخ او د " ۱۱۷ " مخ په " ●●● " بر څه کار وښي.
- په دریم پړاو کې دې یوې ډلې ته لاندني مثلثونه پر توره تخته رسم شي او ورڅخه دې وغوښتل شي چې لاندې یې د مثلثونو نومونه وليکي.

ډلې ډلې ته دا لاندې شکلونه سپاري ، ترڅو د ضلعو فرضي اندازې یې بشپړې کړي .

متساوی الساقین متساوی الاضلاع مختلف الاضلاع

- په څلورم پړاو کې دې ښوونکي لاندې جملې پر تره تخته وليکي او له بېلابېلو زده کوونکو څخه دې وغواړي چې تشې ځانې په مناسبو کلمو ډکې کړي :

مثلاً درې مساوي ضلعي لري .

مثلاً درې مختلفي ضلعي لري .

مثلاً دوه مساوي ضلعي لري .

کورنۍ کار : زده کوونکي دې د ۱۱۶ او ۱۱۷ مخونو څخه د مختلف الاضلاع او

مساوی الساقین مثلثون تعریفونه بڼه زده کړي .

۸۲ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۷ - ۱۱۸

عنوان : مثلث د زاویوله مخې په درې ډوله دی .
هدفونه : زده کوونکي باید :

- مثلث د زاویوله مخې وپېژني .
- د قایمه الزاویې ، حاده الزاویې او منفرجه الزاویې مثلثونو شکلونه او خواص وپېژني او په تشرېحونو یې پوه شي .

د تدریس طریقه :

- دغه لوست دې د تېر ورته درسونو په شان تدریس شي .
- په دویم پړاو کې دې د ۱۱۷ - مخ په " ● " او " ● ● " برخو د " ۱۱۸ " مخ تر " ● ● ● " برخې پورې او په دریم پړاو کې دې د " ۱۱۸ " مخ په " ● ● ● " برخه کار وشي .

۸۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۱۹

عنوان : مربع او مستطیل

هدف : زده کوونکي باید :
● د مربع شکل وپېژني او تعریف کړي .

د تدریس طریقه :

- په دویم پړاو کې دې د " ۱۱۹ " مخ په " ● " برخه او په دریم پړاو کې دې په " ● ● ● " برخه کار وشي .
- * ښوونکي باید په تدریس کې د کاغذ یا لرگي له لښتو څخه جوړ شوي مربعگانې زده کوونکو ته په عملي توګه وروښيي .

۸۴ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۱۹ - ۱۲۰

عنوان : د تېر عنوان دوام .

هدف : زده کوونکي بايد :

- دستتيل شکل وپېژني ، تعريف اورسم يې کړي .

دتدريس طريقه :

- په دويم پرلوكې دې د " ۱۱۹ " مخ په " ● ● ● " برخه د " ۱۲۰ " مخ تر " ● ● ● ● " برخې پورې او په دريم پرلوكې دې د " ۱۲۰ " مخ په " ● ● ● ● " برخه کار و شي
- * ښوونکي بايد دکتا بونو ، کاغذ او نورو شيانو په مرسته زده کوونکو ته عملاً دستتيل وروښيي .

۸۵ - درسي پلان

دکتا ب مخونه : ۱۲۱ - ۱۲۲

عنوان : دايره

هدفونه : زده کوونکي بايد :

- دايريوي شکلونه وپېژني .
- د دايرې د مرکز او محيط په مفهومونو وپوهېږي .

دتدريس طريقه :

- په دويم پرلوكې دې په " ۱۲۱ " مخ او د " ۱۲۲ " مخ تر " ● ● " برخې پورې دې کار و شي .
- په دريم پرلوكې دې زده کوونکو ته دنده ورکړه شي چې د پرکار يا تار په واسطه په خپلو کتا بچوکې د دايرې رسمول مشق کړي ؛ مرکز او محيطونه په کې وښيي .

۸۶ - درسي پلان

دکتا ب مخونه : ۱۲۲ - ۱۲۴

عنوان : دتېرې موضوع دوام

هدفونه : زده کوونکي بايد :

- متحد المرکزې دايرې وپېژني .
- د دايرې شعاع او قطر وپېژني .

د تدریس طریقه :

- په دویم پړاو کې دې د "۱۲۲" مخ په (● ●) او په "۱۲۳" مخ کارو شي.
- په دویم پړاو کې دې زده کوونکو ته دنده ورکړه شي چې خودا یې رسم شي؛ شعاع او قطر په کې رسم کړي؛ مرکز، شعاع او قطر په کې وښيي.

۸۷ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۲۴
موضوع : د تېرې موضوع دوام

د تدریس طریقه :

- په دویم پړاو کې دې د "۱۲۴" د " ● ● ● ● " برخې څخه په مخکې برخه او په دریم پړاو کې دې په " ● ● ● ● " برخه کارو شي.

۸۸ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۲۵ - ۱۲۶
عنوان : د گراف فونو لوستل
هدفونه : زده کوونکي به :

- په گراف کې د شیانو اندازه وښودلای شي .
- د گراف په ستونزو/قطارونو کې د یو شي موقعیت پیدا کړای شي .

پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد										
۱ چمتووالی	<p>— ښوونکي لاندې جدول پر تخته رسموي .</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې جدول په غونډه کوي او له ځان سره یې ونوسي . بیا ښوونکي له جدول څخه د خور و یو یو نوم اخلي او زده کوونکو ته لار ښوونه کوي : په غره کې چې د چا دغه خوراک (. . . .) خوښېږي گوتې دې پورته کړي .</p> <p>* البته ښوونکي لار ښوونه کوي چې زده کوونکي به یوازې یو خوراک خوښوي .</p> <p>— ښوونکي پورته شوي گوتې شمېري او شمېر یې د مربوط خوراک په مقابل کې لیکي .</p>	توره تخته										
	<table border="1"> <tr> <td>د خوړونکو نومونه</td><td>زده کوونکو شمېر</td></tr> <tr> <td>د چرگ ښوړوا</td><td></td></tr> <tr> <td>د خوړونکي غوړمه</td><td></td></tr> <tr> <td>د ریڅې او چپس</td><td></td></tr> <tr> <td>د کبانو کباب</td><td></td></tr> </table>	د خوړونکو نومونه	زده کوونکو شمېر	د چرگ ښوړوا		د خوړونکي غوړمه		د ریڅې او چپس		د کبانو کباب		
د خوړونکو نومونه	زده کوونکو شمېر											
د چرگ ښوړوا												
د خوړونکي غوړمه												
د ریڅې او چپس												
د کبانو کباب												

ریاضي مصور کاربونه ، خطکش ، جگ ، گیلان ، کاسه ، پیاله ، سطل ،
ترمامیتر (میزان الحراره) هغه شیان چې په کتاب کې ذکر شوي وي / په ټولګي
کې موجود وي او یا له بهر څخه راوړل یې آسانه وي او د درسي موضوع سره اړیکې
ولري او هغه وسیلې / مواد چې عملاً په ساحه کې په کار کېږي یا عملاً ورباندې
کار کېږي .

د د تدریس پړاوونه / مرحلې

د درسي فعالیتونو او د وخت د اهمیت او ارزښت له یلوه درسي ساعت معمولاً
په شلوو و پړاوونو وېشل کېږي .

اول : چمتوالی

دا د تدریس لومړی پړاو دی ، په دې پړاو کې دا لاندې فعالیتونه شاملېدلای شي :
بسم الله ويل ، سلام اچول ، د احوال پوښتنه ، د ټولګي تنظیم ، د کورني کار کتل
(د یو څو زده کوونکو کورنۍ کار کتل / د یو دوه تکړه زده کوونکو له خوا پر توره تخته
د کورني کار لیکل / عملي کول چې نور زده کوونکي بیا د هغې له مخې خپلې غلطۍ
اصلاح کوي) ؛ د تېر لوست ډېره لنډه اړیایي (د یو څو زده کوونکو څخه سوالونه
کول / پرې سوالونه حلول) ؛ د زده کړې له پاره د انگېزې پیدا کول ؛ د زده کوونکو هڅول ؛
د زده کوونکو یا ښوونکي له خوا د داسې کیسو ، فکاهي یا ورځنیو واقعیتونو بیانول
چې د مضمون یا موضوع سره اړیکې ولري ، زده کوونکي پرې تازه سا / انرژي
واخلي ، ټول حواس یې درس ته متمرکز کړي ، د زده کړې له پاره
یې چمتو کړي و هڅېږي ، یا نور څه ؛ د نوي لوست معرفي کول / د نوي لوست عنوان
پر توره تخته لیکل ، د عنوان لوستل .

هڅونه / د زده کړې له پاره د انگېزې پیدا کول ؛ زده کوونکي هغه وخت ښه او اغېزمنه
زده کړه کولای شي چې د داخلي یا خارجي عواملو او محرکاتو له مخې زده کړې
له پاره چمتو شي ؛ په ارزښت او ضرورت یې وپوهېږي . داخلي یا خارجي عوامل /
محرکات زده کوونکي د یوه خاص عمل یا فعالیت له پاره چمتو کوي او له بېلابېلو انگېزو
او محرکاتو څخه هغه غوره کوي چې یوه خاص هدف او مقصد لوري ته یې بیا یي /
نږدې کوي .

دویم : پر موضوع کار کول

په دې پړاو کې دا لاندې مرحلې او فعالیتونه شاملېدلای شي ؛
که ضرورت وي په پټه خوله د متن لوستل ؛ د تصویرونو یا شکلونو کتل ؛ پر مسئلو

کتاب	<p>۲ — ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې « ۱۲۵ » مخ له څنگ ملګرو سره ولولي . په دې ترڅ کې ښوونکی د دې مخ جدول پر توره تخته رسموي .</p> <p>— زده کوونکی / ښوونکی کتارونه (نومونه او عددونه) ۱ او ستونزونه (نومونه او حرفونه) توضیح کوي . بیا د « ● » برخې د مثال د پوهېدلو له پاره ښوونکی له زده کوونکو څخه پوښتنه کوي : په ټولګي کې د « جان محمد » د ناستې ځای / موقعیت چېرته دی ؟</p> <p>* زده کوونکي باید جدول وگوري او موقعیت یې داسې وښايي : په ۲ کتار ، پنځم ستون یا : دویم کتار د هر ستون یا : ۲- ه .</p>	پر موضوع کارکول
د شاګرد کتاب توره تخته	<p>۳ — ښوونکی له زده کوونکو څخه غواړي چې « ۱۲۶ » مخ تر « ●● » برخې پورې ولولي او بیا یو پوښتن دې په خپله خوښه او نوبت سره توکي تختې ته ورشي ؛ په ترتیب سره د دې یو سوال ولیکي او د « ۱۲۵ » مخ په جدول یې ځواب ولیکي .</p> <p>— بیا ښوونکی لاندې شکل پر توره تخته رسموي او له زده کوونکو څخه غواړي چې د « ۱۲۶ » مخ د حل کړې شویو سوالونو له مخې او په نوبت سره په گرافیکي جدول کې د لوی نقطو په ایښودلو سره د زده کوونکو موقعیت وښيي .</p> <div data-bbox="454 984 915 1166" data-label="Figure"> </div> <p>* په پورتنی شکل کې نښه شوی ځای « ● » د « ب - ۱ » زده کوونکي یعنی د « حامد » دی .</p>	مشق او تمرین
	<p>۴ — ښوونکی د دې ورځې د درس د موضوع او هدف په نظر کې نیولو سره له زده کوونکو څخه ځینې پوښتنې کوي .</p>	لنډیز / ارزیابي

۸۹ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۲۶ - ۱۲۷

عنوان : د تېر عنوان دوام

د تدریس طریقہ :

— ښوونکی دې تر لومړۍ پړاو وروسته ، دغه درس د تېر درسي پلان

په شان تدریس کړي .

— په دویم پړاو کې دې د « ۱۲۶ » مخ په « • • • » برخه د « ۱۲۷ » مخ « • • • »

برخې پورې کار وښي .

— په دریم پړاو کې دې ښوونکی

دغه شکل پر توره تخته رسم

کړي . اوله زده کوونکو څخه

دې غواړي چې د مهال ویش

په کتلوسره په اونۍ کې دې د

ریاضي ، پښتو ، انګلیسي او اجتماعاتو

د مضمونو د ساعتونو اندازه په کې وښيي .

۸						
۷						
۶						
۵						
۴						
۳						
۲						
۱						

اسلامیت اجتماعات انګلیسي پښتو ریاضي

۹۰ - درسي کتاب

د کتاب مخونه : ۱۲۷ - ۱۲۸

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدریس طریقہ :

— د تېر لوست په شان تدریس کړي .

— ښوونکی په لومړي پړاو کې لاندنۍ

شکل پر توره تخته رسموي اوله زده کوونکو

څخه غواړي چې په کې د پنځو وختو

لسمونځونو د رکعتونو شمېر وښيي .

— په دویم پړاو کې دې د « ۱۲۷ » مخ په

« • • • » برخه کار وښي .

— په دریم پړاو کې دې د « ۱۲۸ » مخ تر

« • • • • » برخې پورې د یو شمېر

۱۰						
۹						
۸						
۷						
۶						
۵						
۴						
۳						
۲						
۱						

ماسخن ماښام مازيګر ماسپښين سهار

نورو اضافي پوښتنو په ورکولو سره کاروشي .
کورنی کار : زده کوونکي دې د « ۱۲۷ » مخ گراف کټ مټ رسم کړي .

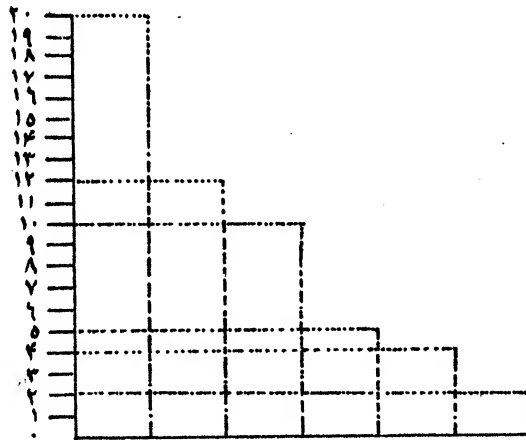
۹۱ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۲۸ - ۱۲۹

عنوان : د تېر عنوان دلام

د تدريس طريقه :

— ښوونکي دې په لومړي پړاو کې لاندنی گراف پر توره تخته رسم کړي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې په عمودي محور (خط) کې د لیکل شویو رکتونو په لوستلو سره د افقي محور (خط) په مناسبو موقعیتونو کې د « تراویح ، جمعي ، ماسپښين ، ماسختن ، ماشام ، مازیگر ، سهار او اختر » لومړنیو نومونه ولیکي

تراویح

— زده کوونکي/ښوونکي دې په دویم پړاو کې د « ۱۲۸ » مخ په « ●●●● » برخه کار وکړي او د گراف په محتویاتو دې ځانونه وپوهي .
— په دویم پړاو کې دې په « ۱۲۹ » مخ تر تصویري گرافونه عنوان پورې د یو څو نورو ورته اضافي سوالونو سره کاروشي .

۹۲ - درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۲۹ - ۱۳۰

عنوان : تصویري گرامونه

هدفونه : زده کوونکي به :

- تصویري گراف و پېژني .
- په تصویري گراف کې په انداز و پوهېږي .

د تدریس طریقہ :

— ښوونکی دې دغه درس د گرافونو د تېرو ورته درسونو په شان تدریس کړي
— په "۲" پړاو کې د "۱۲۹" مخ په " ● " او په "۳" پړاو کې دې د "۱۳۰" مخ په
تصویري گراف کار و شي او زده کوونکي دې له تورې تختې څخه د گراف بشپړ
شکل خپلو کتا بچو ته نقل کړي .

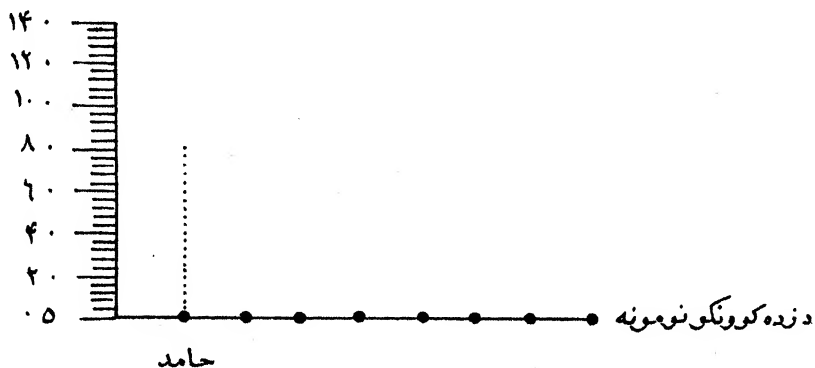
۹۳ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۳۰

عنوان : د تېرو عنوان دواړو

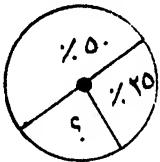
د تدریس طریقہ :

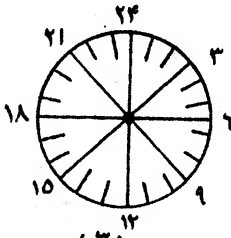
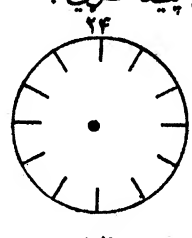
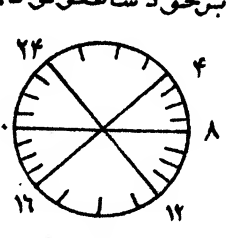
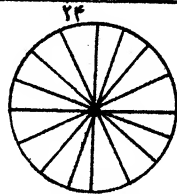
— ښوونکی په لومړي پړاو کې دغه شکل پر توره تخته رسموي او زده کوونکو
ته لارښوونه کوي چې هر یو یې دخپل زړه د ضربان د شمېرولو له پاره چمتو شي .
زده کوونکي هغه وخت د زړه د ضربان په شمېرولو پیل کړي چې ښوونکی ساعت /
وخت له ځانه سره قید کړي ؛ کله چې یوه دقیقه پوره شو ، ښوونکی د کار پای
اعلانوي . بیا له خورا وړتیاو زده کوونکو څخه غواړي چې په نوټ سره
تورې تختې ته ورشي ؛ دا وړتیاو د شکل ترافقي خط لاندې او په مناسب
ځای کې خپل نومونه ولیکي او دخپل د زړه د ضربان اندازه په گراف کې وښيي .
په یوه دقیقه کې د زړه ضربان

— په پای کې ښوونکی زده کوونکو ته وایي :
 که د چا د زړه ضربان له " ۹۰ " څخه زیات وي ، هغه تبه لري . اوس چې شکر
 ټول جوړیاست نو خپل درس مخکې بیا یوو .
 — په دویم پړاو کې دې زده کوونکي دوه په دوه د " ۱۳۰ " مخ بشپړ شوی گراف چې
 په تېر لوست کې یې خپلو کتابچوته نقل کړي په ځیر وگوري ، ولولي او د
 جویاتو په عمر وښودې ځانونه وپوهوي .
 — په دریم پړاو کې دې د " ۱۳۰ " مخ پر سوالونو یعنی په " ● ● " برخه د
 ذکر شوي گراف له مخې کاروشي .

۹۴ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۳۱ عنوان : دایروي گراف هدف : زده کوونکي به : ● دایروي گراف وپېژني . ● په دایروي گرافونو کې د یو عدد کسري قیمتونه وښودلای شي .		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعالیتونه	درسي مواد
۱ چمتووالی	— ښوونکی لاندنی شکل پر توره تخته رسموي او له زده کوونکو څخه غواړي چې د نا معلومې برخې فیصدي پیدا کړي . $* \text{ د ښوونکي له پاره : } ۷۵ = ۲۵ + ۵۰ , ۷۵ = ۱۰۰ - ۲۵$	توره تخته
۲ پرموښوع کارکول	— زده کوونکي / ښوونکي د " ۱۳۱ " مخ په " ● " برخه کارکوي .	کتاب
۳ مشق او تمرین	— ښوونکی پر توره تخته لاندې باندې ، خویو له بل څخه په لیرې فاصله کې دا سوالونه پر توره تخته لیکي او له زده کوونکو څخه غواړي چې یو یو نښته په نوبت سره ورشي او یو یو سوال حل کړي . سوالونه :	توره تخته

<p>د "۱" دایرې د هرې برخې د ساعتونو اندازه = ؟ د "۲" دایرې د هرې برخې د ساعتونو اندازه = ؟ د "۳" دایرې د هرې برخې د ساعتونو اندازه = ؟</p> <p>✱ د ښوونکي له پاره، د لومړي سوال ځواب :</p> <p>$6 = \frac{24}{4} = 6$ یا $6 = \frac{24}{4} = 6$</p> <p>— بیا ښوونکي لاندني دایروي گرافونه پر توره تخته رسموي او له زده کوونکو څخه (په دوو ولوکې) غواړي چې د هرې دایرې د برخو د ساعتونو شمېر پیدا کړي :</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <p>(۱)</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>(۲)</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>(۳)</p> </div> </div> <p>— د دې پرلوی په پاتې برخه دې د تېرو لوستونو په شان کاروشي.</p>	
<p>— ښوونکي لاندې دایروي گراف پر توره تخته رسموي؛ له زده کوونکو څخه غواړي چې د ویش شویو برخو د ساعتونو شمېر پیدا کړي.</p> <div style="text-align: center;"> </div>	<p>۴ لنډیز/ ارزیابی</p>

۹۵ - درسي پلان

<p>د کتاب مخونه : ۱۳۱ - ۱۳۲ عنوان : د تېر عنوان دوام .</p>	<p>د تدريس طريقه :</p> <p>— په لومړي پرلوي کې ښوونکي د "۴۸" عدد پر توره تخته ليکي ؛ له زده کوونکو څخه غواړي چې د دې عدد نيمايي ، څلورمه ، شپږمه او څلور ویشتمه برخه جلا جلا پیدا کړي .</p> <p>✱ د ښوونکي له پاره مثال : د "۴۸" شپږمه برخه $8 = \frac{48}{6} = 8$ یا $8 = \frac{48}{6} = 8$</p> <p>— په دویم پرلوي کې د "۱۳۱" مخ په "●●●" برخه او په "۱۳۲" مخ تر "●●●"</p>
---	---

- برخي پورې دې کار وشي .
- په دريم پړاو کې دې د «۱۳۳» مخ په «●●●» برخه (جدول) ورکې شوې
- لارښوونې سره سم دې کار وشي .
- په څلورم پړاو کې دې د «۲ او ۳» پوښتنې د موضوع او فعاليتونو په ارتباط پوښتنې وشي .

۹۶ - درسي پلان

د کتاب مخونه: ۱۳۳ - ۱۳۴

عنوان : خطي گرافونه

هدفون: زده کوونکي :

● خطي گراف وپېژني

● په خطي گراف کې به د رقمونو لنډه معلومات وښودلای شي .

د تدریس طریقہ :

— زده کوونکي/ښوونکي دې تر لومړي پړاو وروسته ، په دويم پړاو کې د «۱۳۳»

مخ متن او جدول اولي او په موضوع دې ځانونه وپوهي . بيا دې لکه د

هدفه مخ درسم شوي گراف په شان د لومړي لمېر ښوونځي د فارغانو

گراف پر توره تخته رسم کړي .

— په دريم پړاو کې دې زده کوونکي دنده ورکړې چې د «۱۳۴» مخ د «●●●» برخې

له لارښوونې سره سم يوه ډله دويم لمېر او بله دريم لمېر ښوونځي د فارغانو گرافونه رسم کړي .

۹۷ - درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۳۴

عنوان : د تېر عنوان دوام .

د تدریس طریقہ :

په بېلابېلو کلونو کې د ښوونځيو د نويو شا ملانو شمېر

کلونه	۱۳۶۹	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲	۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۵
لومړي لمېر	۳۰	۲۰	۴۰	۵۰	۵۰	۳۰	۲۰
دویم لمېر	۲۰	۱۰	۳۰	۴۰	۳۰	۲۰	۲۰
دریم لمېر	۴۰	۳۰	۴۰	۲۰	۲۰	۳۰	۶۰

— په دويم پړاو کې دې ښوونکي

دغه جدول پر توره تخته رسم کړي

او د لومړي لمېر د ښوونځي د

نويو شا ملانو گراف رسم کړي .

— په دريم پړاو کې دې ، په گروپونو کې د دويم او دريم لمېر ښوونځيو د نويو

شا ملانو په گرافونو بيل بيل کار وشي .

۹۸- درسي پلان

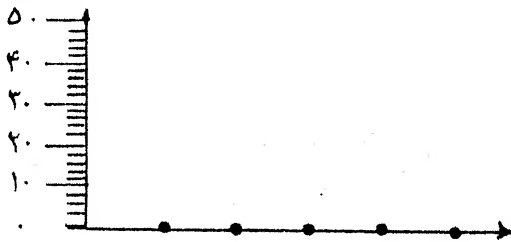
د کتاب مخ : ۱۳۵

عنوان : د خطي گرافونو رسمول

د تدريس طريقه :

— ښوونکي په لومړي پړاو کې لاندنی جدول او شکل پر تود تخته رسموي اوله داوطلب زده کوونکي څخه غواړي چې گراف يې رسم کړي.

عمر په کال

د کورنۍ غړي	عمر
پلار	۴۸ کلن
مور	۳۹ کلن
مشرزوی	۱۶ کلن
کشرزوی	۱۰ کلن
لور	۱۲ کلنه

خود کړنل شوي موږ پلار

— په دویم پړاو کې دې د «۱۳۵» مخ د متن لوستلو، له جدول څخه پر مفهوم اخیستلو او د خرڅ شوی رومي بانجنو د گراف پر رسمولو کار وشي.
— په دریم پړاو کې دې (په گروپونو کې) د تودو بانجنو په گراف کار وشي.

۹۹- درسي پلان

د کتاب مخ : ۱۳۶

عنوان : د تېر عنوان دوام

د تدريس طريقه :

— زده کوونکي / ښوونکي دې دغه درس د تېر درس په شان تدريس کړي.
— په دویم پړاو کې دې د بېنډيو او په دریم پړاو کې دې په توپايي پورې مربوطو گرافونو باندې کار وشي.
— ښوونکي کولای شي چې د دې درس په دریم پړاو کې نور اضافي مشقونه هم سرته ورسوي.

۱۰۰- درسي پلان

د کتاب مخونه : ۱۳۷ - ۱۳۸

<p>عنوان : کسرونه</p> <p>هدفونه : زده کوونکي بايد :</p> <p>● د شکلونو د تورو شويو برخو په کسري اندازه وپوهېږي .</p> <p>● واقعي او غير واقعي کسرونه وپېژني .</p>		
پړاوونه	د ښوونکي او زده کوونکو فعاليتونه	درسي مواد
۱ چمتوالی	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه د کسر په ارتباط پوښتنې کوي او بيا ورڅخه غواړي چې د شيانو له مخې کسرونه و ښيي او پر توره نخته يې وليکي . که زده کوونکو ستونزې لرلې ورسره مرسته کوي .</p>	توره نخته
۲ پرموضوع کارکول	<p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې د درسي کتاب (۱۳۷)، مخ او (۱۳۸) مخ تر " ●●● " برخې پورې له خپل څنگ ملگرو سره ولولي ؛ د شکلونو په تورو شويو برخو او د واقعي او غير واقعي کسرونو په مفهومونو دې ځانونه وپوهوي .</p> <p>— ښوونکي په دې ترڅ کې د " ۱۳۷ " مخ شکلونه پر توره نخته رسموي .</p> <p>— ښوونکي له زده کوونکو څخه غواړي چې په نوبت سره توري تختې ته ورشي او د يوه يوه شکل د تورو شويو برخو کسر وليکي .</p> <p>— بيا ښوونکي د توري تختې يوه خوا ته دغه کسرونه $\frac{1}{2}$ ، $\frac{2}{3}$ ، او بلې خوا ته $\frac{4}{5}$ ، $\frac{5}{6}$ ليکي اوله زده کوونکو غواړي چې د توري تختې د دواړو خواوو کسرونه يوه بل سره مقايسه کړي او توپير يې و ښيي .</p> <p>* زده کوونکي بايد پوه شي او ووايي چې د ښي خوا کسرونو صورتونه تر مخرج کوچني او د کيڼې خوا کسرونو صورتونه تر مخرج لوی دي .</p> <p>— ښوونکي په پای کې د نتيجه په ډول وايي : " هغه کسرونو ته چې صورتونه يې تر مخرج کوچني وي واقعي کسرونه او هغه کسرونو ته چې صورتونه تر مخرج لوی او يا صورت او مخرج يې سره مساوي وي ، غير واقعي کسرونه ويل کېږي .</p>	کتاب توره نخته
۳ مشق او تمرين	<p>— ښوونکي يوه ډلې ته دنده ورکوي چې د " ۱۳۸ " مخ د پاسني برخې د شکلونو کسرونه وليکي ؛ بلې ډلې ته دنده ورکوي چې له دغو کسرونو $\frac{1}{4}$ ، $\frac{2}{4}$ ، $\frac{3}{4}$ ، $\frac{4}{4}$ ، $\frac{5}{4}$ ، $\frac{6}{4}$ ، $\frac{7}{4}$ ، $\frac{8}{4}$ ، $\frac{9}{4}$ ، $\frac{10}{4}$ ، $\frac{11}{4}$ ، $\frac{12}{4}$ څخه واقعي</p>	کتاب

کتابچې	د غیر واقعي کسرونه په خپلو کتا بچوکې بېل بېل وليکي . - د دې پړاو پاته برخه د تېرو لوستونو په شان سرته رسېږي .	
ټورنځته	- ښوونکي په وارسره خوږه کوونکي تورې تختې ته رغولې ، يو يو کسرو رباندې ليکي او بيا ورځنې پرې بنډنه کوي چې ووايي دا واقعي کسرونه دي که غير واقعي . کوونکي کار : زده کوونکي دې لس واقعي او لس غير واقعي کسرونه په خپلو کتا بچوکې وليکي .	٤ لنډيز / ارزيابي

١٠١- درسي پلان

د کتاب مخ : ١٣٨ عنوان : د تېرو عنوان دوام . هدفونه : زده کوونکي بايد : ● د شکلونو له مخې غير واقعي کسرونه وښودلای شي . ● په بېلا بېلو کسرونو کې واقعي کسرونه وپېژندلای شي .	د تدريس طريقه : - ښوونکي دې د چمتو والي تر پړاو وروسته ، د ادرس د تېرو درسي پلان په شان تدريس کړي . - په دويم پړاو کې دې د " ١٣٨ " مخ په " ●●● " برخه او په دريم پړاو کې دې په " ●●●● " برخه کاروشي .
---	---

١٠٢- درسي پلان

د کتاب مخونه : ١٣٩ - ١٤٠ عنوان : معادل کسرونه . هدف : زده کوونکي بايد : ● معادل کسرونه وپېژني او سره مقايسه يې کړلای شي .	د تدريس طريقه : - د ادرس هم د تېرو دوو درسونو په شان تدريس کېږي . - په دويم پړاو کې دې ښوونکي پر زده کوونکو " ١٣٩ " مخ او " ١٤٠ " مخ تر " ●●● " برخې پورې ولولي . بيا دې د " ١٣٩ " مخ په شکلونو کار وشي ؛ يوله
--	--

مرور کول؛ له څنگ ملگري سره پرې مشورې کول، مرسته غوښتل، ځان پوهول، په نویو او گرانو مفهومونو، قاعدو کار کول؛ که ضرورت و د ښوونکي له خوا د نویو مفاهیمو او جملو لوستل؛ د نویو قاعدو، مسئلو معرفي کول؛ پر مفهومونو، موضوعگانو، مسئلو رڼا اچول؛ مثالونه حلول؛ د زده کوونکو له خوا د نویو مفهومونو، جملو قدم په قدم لوستل/تعقیبول؛ له موضوع، قاعدو، پر نسیپونو، شکلونو څخه مفهوم اخیستل؛ پرې ځان پوهول او په خپله ژبه یې بیانول؛ د یو څو سوالونو حلول؛ شکلونه رسمول؛ د مهارتونو عملاً تطبیقول؛

په دې پړاو کې ښوونکي هڅه کوي چې زده کوونکو ته د موضوع په برخه کې معلومات ورکړي پر موضوع یې وپوهوي او د زیاتو تمرینونو/مشقونو له پاره یې چمتو کړي.

دریم: مشق او تمرین

د اد تدریس دریم پړاو دی؛ د لیکلو او درس یا د موضوع په ارتباط د مسئلو د حلولو تمرین کولو، عملي کولو پړاو دی چې لاندني ورته مرحلې او فعالیتونه په کې شاملېدلای شي:

د موضوع یا قاعدو څخه د ښه مفهوم اخیستلو، ښې پوهېدنې، تحلیل، تجزیې او اوکارونې له پاره د درس میتود بدلېدنې او پخپله پر زده کوونکو د لیکلو او قاعدو د تطبیقولو مشقونه سرته رسېدنې، تر څو ښوونکي ډاډه شي چې زده کوونکي یې خپله زده کړه، پر نسیپونه او طریقې په نورو ورته فعالیتونو کې پلي کولی او تطبیقولای شي او یا لاهم ستونزې لري. په دې پړاو کې ښوونکي زده کوونکو ته بېلابېل حالتونه، پوښتنې، مسئلې، موضوعگانې، تمرینونه او شکلونه ورکوي/پرتور تخته یې لیکي. زده کوونکي چې معمولاً پرتور ډلویشلې شوي وي، پر خپلو خپلو برخو حالت ته او یا له ملگرو سره په ډله کې (عملاً کار کوي. ښوونکي وخت په وخت او قدم په قدم له اړو زده کوونکو یا گروپونو سره مرسته کوي؛ مشورې ورکوي او لارښوونه ورته کوي. بیا د زده کوونکو استازي یا د ډلو مشران په نوبت سره خپل سرته رسېدلی، یعنې لیکلي کارونه د ټولگي په مخ کې بیانوي/لولي/پرتور تخته یې لیکي. ټولگوال او ښوونکي په هره برخه کې نظر ورکوي؛ غلطۍ سموي او ترهغه وروسته که ضرورت وي زده کوونکي اصلاح شوي کارونه خپلو کتابچو ته رسوي. ډله ایس/گروپي کارونه:

په ډله کې زده کړه یا ډله ایس تدریس د ښوونې او روزنې داسې یوه طریقه ده چې زده کوونکي د فعالې زده کړې له پاره هڅوي؛ د ښوونکي له پاره د ښوونې کار او

د ښوونکي لارښود

د پنځم ټولگي رياضي

بيفير

د افغان مهاجرو له پاره اساسي زده کړي

د تدریس لارښود

ریاضي

د پنځم ټولګي له پاره

بـیـفـیـر

د افغان مهاجرو له پاره اساسي زده کړې

Title of the book :

Teacher's Guide

Maths. Grade V

Authors :

M. Aref Yadgari

Shah Mohammad

Consultant & Editorial Members

Mohammad Nasim Qasimi

Editor :

Prof. Dr. M.R.Elham

Calligrapher :

Mukhtar M. Mukhtar

Publisher :

GTZ-BEFARe

Knowledge Center

No. of Copies : 500

Edition : December 2002

کتاب نوم :

تعلیم لاء گائیڊ

ریاضی : ٻه پنجم ٽولگي لاءِ پاره

مؤلفان :

محمد عرف یادگاري

شاه محمد

مشاور او تحریر غړی :

محمد نسیم قسیمي

ټیپر :

پوهاند ډاکټر محمد رحیم الهام

خطاط :

مختار محمد مختار

ناشر :

جی بی بی ریډی - پبلیشر

علمی مرکز

نمبر : 500

پرځای : دسمبر 2002

عیار او پیاوړې کړي .

دالارېنود د تجربه لرونکو ، زیارکونکو او نوښتګرو ښوونکو د ګټورو هڅو او نوښتونو مخه نه نیسي . لارېنود ښوونکو ته داسې زمینې برابرې چې د خپل ټولګي اوزده کوونکو د شرایطو په نظر کې نیولو سره درسي پلانونه جوړ کړي د اړتیا سره سم په پلانونو کې بدلون راولي او د خپلو تېرو تجربو او نوښتونو په نظر کې نیولو سره خپل ورځني درسونه ، درسي پلانونه لاهم بډای کړي . لارېنود د ښوونکي له پاره د یو نمونه یي ماخذ او منبع حیثیت لري ، نوله ډې امله د ښوونکي هر درسي پلان او د تطبیق پروسه یې باید دنورو راتلونکو درسي پلانونو له پاره بډایونکې منبع اوسي .

د ډې له پاره چې دا «تدریس دود» په دغه میتود او محتوا سره د بیفیر په پروژه کې ، د لومړي ځل له پاره لیکل شوي . نوله درنو لوستونکو او ښوونکو څخه په درناوي هیله کېږي چې له بیا کتنې او چاپ له پاره یې خپل اصلاحي او ارزښتمنده نظریې د تالیف او خپرونو څانګې ته په لیکلي ډول وسپاري .

ستاسو د بریالیتوب په هیله

محمد نسیم قسیمی

BEFARe

" Basic Education for Afghan Refugees "
UNIV P. O. Box 1481, 8 Tataru Road,
Rahat-Abad, Peshawar, Pakistan
Telephone: 840631

*No part of this publication
may be produced in any
form or by any mean without
the prior written permission
of GTZ-BEFARe*